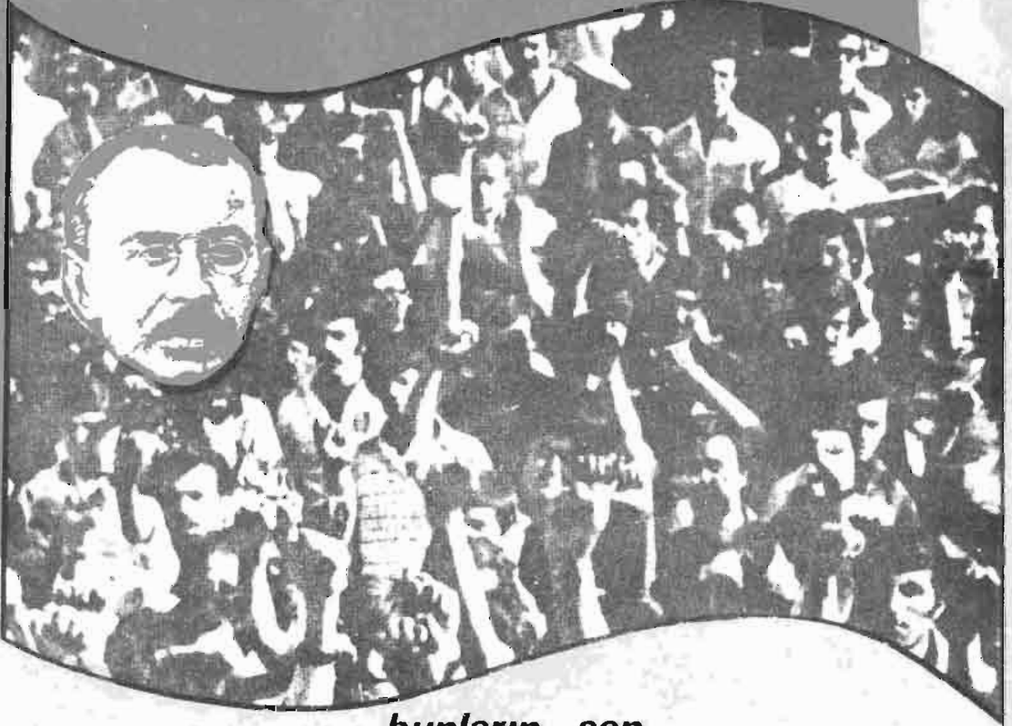
ürün

SOSYALİST DERGİ

ocak 1977 31

yıl:3 cilt:6



bunların sen
isimlerini aklında tutma
fakat
28 kanunusaniyi unutma!

N.Hikmet - 1923

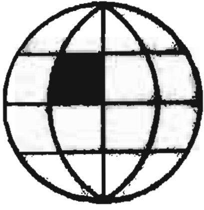
AYLIK DERGİ ● YIL : 3 ● SAYI : 31 ● OCAK 1977 ● 10 TL

İÇİNDEKİLER :



Sahibi : Ural ATEŞER ● Yazı İşleri Müdürü : Selçuk UZUN ● Yönetim Yeri: Divanyolu, Klodfarer Cad. No: 38/2, İSTANBUL ● Yazışma ve Havale Adresi: P.K. 41 Sirkeci İSTANBUL ● Genel Dağıtım : TAN DAĞITIM, Başmuhasip Sokak, Aras İşhanı, No: 5/201, Cağaloğlu/İSTANBUL ● Ankara Dağıtım: ANKARA DAĞITIM, Bayındır Sokak 38/3 Kızılay/ANKARA ● İzmir Dağıtım: EGE DAĞITIM ● Abone Şartları : Yıllık 100, Altı Aylık 50 Lira. Dış Ülkeler için iki katıdır ● Dizgi-Tertip: BAŞARAN MATBAASI ● Baskı: UFUK MATBAASI

DERGİMİZ ADRESİNE KAYITLI OLAN 1119 NO. LU POSTA KUTUSU İPTAL EDİLMİŞTİR.



yeni yıla girerken dünyaya ve ülkemize genel bir bakış

Ülkemiz gerçekliğini bir yıllık bir zaman dilimi içinde görmeye çalışırken, bunu, ancak dünyasal gerçeklikle birlikte ele almamız doğal ve zorunludur. Çünkü, ülkemizin kendine özgü **özel** gerçekliği, Lenin'in belirttiği gibi, «... ancak kendini genele bağlayan ilişki içinde varolabilir».

Diğer bir deyişle; dünyamızda oluşan - gerçekleşen süreçler, olgular, v.d., her ülkeye olduğu gibi, Türkiye'ye de, ülkemizin tarihsel - ülkesel koşullarının süzgeci içinden geçerek yansımakta ve ülke gerçekliğini etkilemekte; buna karşılık ta, her ülkede olduğu gibi, ülkemizde oluşan - gerçekleşen süreçler, olgular, v.d., önemlilikleri ve dünyasal boyutlar kazanabilirlikleri ölçüsünde, genel dünyasal gerçekliği etkilemektedirler.

O halde, 1976'yı değerlendirirken, şu soru ve yanıtı irdelememizin birincil önem taşıdığı kuşkusuzdur: geçtiğimiz yıl içinde, genel dünyanın gelişimini belirleyen, ne olmuştur?

1917 Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nden günümüze dek, yani sosyalist toplumun maddi yaşamın gerçekliği içinde yerini alışından vede bunun giderek bir dünya sistemine dönüşmesindenberi, dünyanın gelişimi belirleyici eğiliminin, iki karşıt sosyal sistem arasındaki savaşım olduğu, yadsınamaz bir gerçekliktir. Sosyal yaşamın hiç bir alanı ve yeryüzünün hiç bir parçası, bu savaşımın şu yada bu yoğunluktaki etkimesi dışında değildir ve olamaz da. Çünkü, en basit bir canlı organizmanın evriminden sosyal evrime kadar geçerli olan yasa, burada da olanca ağırlığıyla varlığını duyurmaktadır: maddenin ve bilincin evrimini olduğu gibi, dünyasal evrimi de karşıtların savaşımı belirlemektedir. Ve bu savaşımda, kapitalizm eskinin, yitmekte - ölmekte olanın simgesi; sosyalizm ise, yeninin, doğmakta ve gelişmekte olanın simgesidir.

Bu, yüzyılımızın en büyük gerçekliği olduğu gibi, yüzyılımızın sadece bir yıllık bir zaman dilimi olan 1976 yılının da en büyük gerçekliği olmuştur.

1976 YILI VE DÜNYA SOSYALİST SİSTEMİNİN GELİŞEN GÜCÜ

Geçen 1976 yılı, dünya sosyalizminin, yaşamın her alanında artan ve büyüyen gücünü, bütün somutluğuyla ortaya çıkarmış-

tır. Bu büyüyen gücün en çarpıcı biçimlerde dile geldiği alanların başında, hiç kuşkusuz ki **ekonomik** alan gelmektedir. Birkaç rakkam ve örnek bunu göstermeye yetecektir.

1950 - 1975 yılları arasında, Ekonomik Yardımlaşma Konseyi ülkelerindeki (Bulgaristan, Macaristan, Demokratik Almanya Cumhuriyeti, Küba, Moğolistan, Polonya, Romanya, S.S.C.B., Çekoslovakya) ulusal gelir 6.5 kez artarken, bu artış Avrupa Ortak Pazar ülkeleri için, 2.8 olmuştur.

Son onbeş yılda EYK ülkelerinin yıllık sınai üretim artışı % 8.7 olurken, bu artış AET ülkeleri ve ABD için, ancak % 1.2 olmuştur. 1976 yılında, EYK ülkelerinin sınai üretimi, AET ülkelerinin sınai üretimini 2 misli geçmiştir.

Tarım alanında da, EYK ülkeleri, buna paralel bir gelişim içindedirler: bugün sosyalist topluluk ülkeleri, dünya buğday üretiminin üçte - birini, dünya şeker pancarı üretiminin % 46'sını, patatesin % 60'ını üretmektedirler.

Genel bir bakışta ise, şunları görebilmekteyiz: dünya nüfusunun % 9.4'ünü oluşturan EYK ülkeleri, dünya elektrik enerjisinin % 20'den fazlasını, dünya petrol üretiminin % 17.3'ünü, doğal gazın % 22.5'ini, kömürün % 34'ünü, dökme demirin % 25'ini, çeliğin % 26'sını, mineral gübrelerin yaklaşık olarak % 32'sini, çimentonun % 24.7'sini, odun ürünlerinin % 32'sini, kimyasal ürünlerin yaklaşık üçtebirini, makina üretiminin % 33'ünü sağlamaktadırlar.

Sadece Sovyetler Birliği, tek başına, başlıca şu üretim alanlarında dünyada birinci yeri almaktadır: elektrik enerjisi, kömür ve kok, petrol, demir madeni, dökme demir, çelik, manganez, krom, dizel ve elektrikli lokomotif, traktör, potas tuzları, fosfatlı gübreler, mineral gübreler, çimento, deri ayakkabı, yünlü dokuma, pamuk ve keten, ve tereyağı. Ayrıca yine sadece Sovyetler Birliği, sanayi üretiminin genel hacmi ve 22 çeşit sanayi malı üretiminde, Avrupa'da birinci yeri almaktadır.

Öte yandan sosyalist topluluğu oluşturan ülkelerin bu ekonomik gelişmesinin asıl ve temel önemde olan yanı, salt sayısal göstergeler değil; fakat, bir yandan bu ülkelerin tümünün ekonomik ve sosyal gelişim düzeylerinin birbirine giderek yakınlaşması, ve diğer yandan da her sosyalist ülkenin ekonomik gelişmesinin, sosyal yaşamın ekonomi de dahil her yönüyle planlı, uyumlu, ve kesintisiz bir gelişim niteliğinde olmasıdır.

Sosyalist ülkeler topluluğunun ekonomik ve sosyal gelişim düzeylerinin yakınlaşmasını belirlemek açısından, şu birkaç örnek yararlı olacaktır.

Örneğin, son 25 yıl içinde sınai üretimin ulusal gelir içindeki payı, Bulgaristan'da % 43.4'ten % 61.2'ye, Romanya'da % 49.6'dan % 66.2'ye, Moğolistan'da % 11.1'den % 30.3'e, Polonya'da % 45'den % 64.2'ye yükselmiştir.

EYK ülkelerinin —yeni gelişmekte olan Küba ve Moğolistan dışında— bütün Avrupa'lı üyeleri, elektronik malzeme üretmekte; ileri ve gelişmiş bir kimya, petro - kimya, v.d. sanayilerine sahip bulunmaktadırlar. EYK ülkelerinin ihracatlarında sınai ürünler, giderek daha büyük yer tutmaktadır.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, bu ülkelerin herbiri için geçerli olan yasa; ekonomik büyümenin sosyal yaşamın her alanı ile

uyumluluğu, planlı ve kesintisiz olması olmaktadır. Bütün bu ülkelerde, kapitalizm koşullarına göre inanılamıyacak gibi görünen, şu olgular görülebilmektedir :

— Hiç bir sosyalist ülke, gelirleri yutan bir enflasyon tanımamakta; ekonomik, parasal, v.d. krizlerle bunalmamakta; işsizlik diye bir sorun tanımamaktadır.

— Fiyatlar, uzun yıllar boyu değişmeden kalmaktadır.

— Kira ve vergi giderleri, gelirlerin sembolik denecek kadar az bir kısmını kapsamaktadır.

— Sağlık hizmetleri ve her kademede eğitim, parasız gerçekleştirilmektedir.

— Hemen her türlü sosyo - kültürel hizmetler, sosyal tüketim fonları tarafından karşılanmaktadır.

Sosyalist sistemin bu uyumlu ve planlı gelişmesine karşılık, dünya kapitalist sisteminin içinde bunaldığı derin yapısal krizin, hemen her alanda olduğu gibi ve özellikle ekonomik alanda kendini duyurduğu açıktır.

1976 YILI VE DÜNYA KAPİTALİST SİSTEMİNİN İÇİNDE BULUNDUĞU DERİN BUNALIM

Kapitalist sistem, kırk yıldan bu yana ve günümüzde, en ağır bir ekonomik kriz içinde bocalamakta; bu ekonomik kriz, bir barış dönemi için daha önce hiç görülmemiş bir enflasyonla birlikte yürümektedir. «Enflasyonun vede üretimin düşüşüne yönelik eğilimlerin birarada ve aynı zamanda görülmesi, yani 'stagflasyon' olarak adlandırılan olgu, kapitalist yönetimlerin bir ekonomik strateji oluşturmalarını ciddi olarak güçleştirmektedir. Kapitalist yönetimler, kötü bir çemberin içinde kalmışlardır: enflasyona karşı mücadele etmek, ekonomik faaliyeti frenlemek ve işsizliğin büyümesine katkıda bulunmak olacağı halde; ekonomiye yeni bir hamlede bulundurmayı aramak, enflasyona da yeni bir hamlede bulundurmayı aramak olacaktır. Kapitalist ülkeler, her iki problemi de birarada çözümlemeyi sağlıyacak programları ortaya koyamamaktadırlar». («Lenin'in Öğretilerinin Işığında Modern Emperyalizm», **La Nouvelle Revue International,** Mart 1976; aktaran, **ÜRÜN,** Mayıs 1976, sayı: 23.)

Ve bütün bunlar, burjuva iktisatçılarını o denli şaşkına çevirmişlerdir ki, bunlardan bir kısmı kemerleri sıkma politikasına yönelirlerken; diğer bir kısmı, kemerleri sıkarak kurtulma politikasının «bir budalalık» olduğunu söylemektedirler. Örneğin **Milliyet** gazetesinin 19 Aralık sayısında yer alan İngiliz burjuva iktisatçısı **Kaldor**'un bu konudaki görüşleri, burjuva ekonomi - politiğinin kendi içindeki keskin krizi olanca açıklığıyla yansıtmaktadır. «Kemerleri sıkma politikasına» şiddetle karşı çıkan Kaldor, bu çıkmazı çok ilginç olan şu sözlerle ortaya koymaktadır: «— Söz-gelişi, enflasyon ve büyüyen işsizlik karşısında Fransa'da, başbakan Raymond Barre, 'tek çözüm kemer sıkmak' diye haykırmaktadır. Bunların tümü de gerçekte budalaca düşüncelerdir. Enflasyonu kemer sıkarak tedavi etmek, bugün bir kuşak geride kalmış bulunan Hayek ve benzeri **Avusturya Okulu** iktisatçılarının hayaliydi. Aynı düşünce, daha pek çok çevrede dolaşmaktadır. ABD Maliye Bakanı William Simon gibi bankerler ya-

da kendine bir de Nobel İktisat Ödülü verilen, Miltono Friedman (Geçtiğimiz yılın Nobel İktisat Ödülü verilen M. Friedman, Şili'de, Pinochet yönetiminin iktisat danışmanlığını yapmıştır; ve bu anlamda, Nobel İktisat Ödülü, faşist Pinochet çetesine verilmiş olmaktadır. U. A.) gibi iktisatçlar ve hatta Federal Almanya Maliye Bakanı Apel gibi şaşkınlar, tasarruf ve kısıntı doktrininin kanadına sığınarak, sorunları çözebileceklerini sanmaktadırlar. Oysa bütün bu budalalıklar, ancak çok daha büyük tehlikelerle sonuçlanabilir. Çünkü söylenen öneriler tümüyle uygulanırsa, bunlar sadece bütün kapitalist sistemin çöküşünü getirebilir. Kapitalist sistem o yöntemlerle çöküşü, 1929 bunalımında yaşamıştır... Aynı yanlışlıklar bir daha yenilenirse, buna, kapitalizmin siyasal kurumlarının dayanabileceği de sanılmamalıdır.»

Kısacası, kapitalist ekonomi - politiğin yaşayan «zirveleri», ekonomik krizin keskinliği karşısında, birbirlerini «şaşkınlıkla», «budalalıkla» suçlamakta; kimi Keynes teorisinin yıkıldığını söylemekte, kimi ise «yeni bir Keynes» aramaktadır.

Tüm bunların ise, yıkılan - çöken bir dünyanın, kapitalist sistemin çürüyüşünün habercileri olduğu, yine bu ağızlarda dile gelmekte; ve Kaldor'un dediği gibi, «kapitalizmin siyasal kurumlarının dayanabilmesi» nden bile kuşku duyulmaktadır.

1976 YILI VE SOSYALİZMİN BARIŞ TAARUZU

1976 yılı, bir yıl önce (1975) iki karşıt sosyal sisteme bağlı 35 ülkenin gerçekleştirdikleri Helsinki Konferansı'nın temel ilkelerinin yaşama geçirilmesi yolunda, başta S.S.C.B. olmak üzere sosyalist ülkelerin yapıcı girişimlerine sahne olmuştur. Batılı emperyalist çevrelerin tüm kışkırtmalarına ve barış konusundaki tüm yalpalamalarına karşın, tüm sosyalist ülkelerin barışı sürekli kılmadaki ardıcıl savaşımları, 1976 yılında, önemli sonuçlar vermiştir. Dünya barış-sever güçlerinin kitle tabanı genişlemekte; detanta geri-çevrilemezlik kazandırma doğrultusundaki savaşım, dünya güçler ilişkisindeki değişikliği yansıtmaktadır. Dünya sosyalist sistemi açısından bu savaşım, bu sistemin dünya politikası üzerinde artık belirleyici bir etkide bulunduğunun göstergesidir. Ve ayrıca bu savaşım, Marksist - leninist dünya görüşüne bütünüyle yanıt veren; uluslararası işçi sınıfı hareketinin ve barış, ulusal bağımsızlık, demokrasi, ve toplumsal ilerleme güçlerinin çıkarına, insanlığın çıkarına hizmet eden; ve açıkça belirgin bir sınıfsal karakteri olan; bütün dünyanın işçi sınıfı ile sermaye güçleri arasındaki savaşımın yeni dünya koşullarındaki özel biçimi olarak vücut bulan; uluslararası detant ve barış içinde yanyana varolma politikasının kapitalist - emperyalist sisteme, kendine rağmen kabul ettirilişinin göstergesi olmaktadır.

Dünya kapitalist - emperyalist sistemi açısından ise, bu savaşım, bu sistemin dünya politikası üzerinde belirleyicilik etkisinin giderek gerilediğinin; ve emperyalizmin, saldırgan karakterinin değişmemesine rağmen, kendisinin de içinde yaşadığı dünyanın değişen koşullarına zorunlu olarak kendini uydurmak gereksiniminin sonucu, uluslararası detant ve barış içinde yanyana yaşama politikasını kabul edişinin göstergesi olmaktadır.

Başta S.S.C.B. olmak üzere sosyalist ülkelerin ve tüm barıştan ve ilerlemeden yana olan güçlerin ardıcıl barış politikalarına

karşı, soğuk-savaş kışkırtıcısı ve halkları birbirine ezdirme yanlısı çabalar dünyasal planda tümden yokedilemedi. Geçtiğimiz yılda da, sosyalist ülkelerin barış politikalarını, «Sovyetlerin yayılma taktiği» olarak tahrif eden batılı safsatalar veya batılı ülkeleri, «rus çarlarının işgaline karşı» uyaran (!) maocu yaygaralar eylemlerini sürdürdüler. Dünya barış ve ilerleme cephesinin, farklı toplumsal sistemlere sahip ülkeler arasında işbirliğini geliştirme yönündeki başarıları, detant düşmanlarının huzurunu kaçırıyor. Çok doğaldır ki, barış içinde yanyana yaşama politikasının, iki sistem arasındaki savaşımda, hele hele ideolojik savaşımda ateş-kes anlamına geldiğini ve komünistlerin detanttan dolayı kapitalist sömürüyle barışacaklarını savlamak, eğer bozguncu bir amaç taşımıyorsa, en azından saflıktır.

BARIŞ, BAĞIMSIZLIK VE İLERLEME SAVAŞIMININ KİTLE TABANININ YAYGINLAŞMASI

1976 yılında gözlemlenen bir diğer önemli olgu da, uluslararası sosyal - demokrasinin, en temel ilkelerinde marksizm - leninizme yabancı kalmaya devam etmekle birlikte, görece hızlı bir farklılaşma sürecine girmesiyle belirlenmesi olmaktadır. Portekiz Sosyalist Partisi'nin başını çeken sağ - kanat härekete karşın bu Parti'nin içindeki sol - kanat hareketi, İngiliz İşçi Partisi'ndeki radikalleşme eğilimleri, Fransız Sosyalist Partisi'nin ilerici tavrı, v.d.; uluslararası detant koşullarında, büyüyen anti - tekelci savaşım ve işçi sınıfının birliğinin gelişmesi sürecinde, sosyal - demokraside önemli ölçüde bir ayrışmanın daha belirgin olarak ortaya çıktığını göstermektedir. Gerçekten de uluslararası sosyal - demokrasi, artık yekpare bir görünüm göstermemekte; fakat, «devlet tekelci kapitalizmini savunmaya eğilim gösteren çevreleri, ve emperyalizmin çelişkilerinin keskinleşmesi ve sosyalizmin büyüyen çekim - gücü nedeniyle sınıf savaşımına giren ve tekellerin politikası ile gitgide daha tutarl bir biçimde savaşanları biraraya getirmektedir... Bu son yıllarda, farkl sosyal - demokrat partiler arasında ve hatta her partinin bizzat kendi içinde, ideolojik ve siyasal farklılaşma süreci güçlü bir biçimde artmıştır. Bu süreçlerin gelişeceği ve bu partilerin etkisi altında bulunan geniş emekçi tabakaların, tutarlı anti - kapitalist sınıf pozisyonlarına geçecekleri umulabilir.» («Toplumsal İlerleme Belgisi: İçeriği ve Barış İçin Mücadele ile İlişkisi», **ÜRÜN**, Mayıs - 1976, sayı: 23.) Sosyal - demokrasi içindeki bu gelişmeleri, her sosyalist, doğru değerlendirmek zorundadır.

1976 YILINDA ULUSAL - KURTULUŞ HAREKETLERİ VE DÜNYA İŞÇİ SINIFI HAREKETİ

1976 yılı, Angola'nın çetin ulusal kurtuluş savaşımının köklü bir sosyal kurtuluş savaşımına dönüşmesinin de itkisiyle, bir çok Afrika ülkesinde, daha önce hiç görülmemiş derinlikte bir ulusal ve sosyal kurtuluş hareketi ile belirlenmiştir. Angola halkının utkuya ulaşan savaşımı süresince, ve ulusal kurtuluştan sonra girişilen sosyal kurtuluş süreci de, başta S.S.C.B. ve Küba olmak üzere tüm sosyalist ülkelerin, ve dünya işçi sınıfı hareketinin örnek **enternasyonalist dayanışması**; detant politikasının,

sömürüye karşı savaşımla çelişmediğini, tüm barış düşmanlarına **hatırlatan** önemdedir.

Başta S.S.C.B. olmak üzere dünya sosyalist sisteminin ve uluslararası işçi sınıfı hareketinin hemen her alanda yaptıkları somut ve güçlü yardımların da ilerletici katkısıyla, bir çok eski - sömürge ülkenin ulusal kurtuluş hareketleri, giderek sosyal kurtuluş hareketine dönüşmekte; ve emperyalizm, bu alanda artık eski oyununu kolaylıkla oynayamaz duruma düşmektedir: siyasal planda şeklen bağımsız eski - sömürge, yarı - sömürge ülkeleri kendi ekonomik ve diğer bağımlılık ilişkileri içinde tutamamaktadır.

Ayrıca, kapitalist - emperyalist sisteme bağımlı birçok hammadde üreticisi ülkede bile, bu ülkelerin ulusal burjuvazisinin bir kesimi, «bir yandan dünya kapitalist sistemi ile daha büyük bir bütünleşmeye özlem duyarken, diğer yandan tekelci sermayenin baskısı karşısında, anti - emperyalist ve demokratik devrimin zafere ulaşmasına katkıda bulunmaya» (Ünal ERCİN, «Marksist - Leninist İttifaklar Politikasının Bazı Yönleri», **ÜRÜN**, Temmuz 1976, sayı: 25.) zorlanması da dikkat çekici bir süreç olarak gelişmektedir.

Örneğin Venezüela'da, Filipinler'de, Meksika'da, OPEC'i (**OPEC**: Petrol İhraç Eden Ülkeler Topluluğu U. A.) oluşturan üye ülkelerin çoğunda, ulusal burjuvazinin ülkenin ekonomik bağımsızlığı için savaşımı, sadece doğal zenginliklerin ulusa yeniden kazandırılması isteği ile sınırlanmamakta; fakat bu hammaddeler için adil fiyatlar elde etme, tekellerin kârlarını sınırlandırma, emperyalizm tarafından işgal edilmiş toprakların egemenliğini kazanma, v.d. gibi isteklerle bütünleşmektedir. Bütün bunların ise, emperyalizmin egemenliğinin ve tekellerin gücünün temellerine yöneldiği açıktır; ve daha tam bir bağımsızlık için duyulan bu özlem, yabancı sermayeye ve uzantılarına karşı yürütülen bu savaşım, bu ülkelerdeki ulusal burjuvaziyi, anti - emperyalist tavır almaya zorlamaktadır.

1976 YILINDA DÜNYA İŞÇİ SINIFI HAREKETİNİN KAZANIMLARI

Geçtiğimiz yıl, dünya devrim sürecinin motor gücü olan işçi sınıfının savaşkan öncüleri dünya komünist ve İşçi Partileri'nin engin kazanımlarına tanık olmuştur.

Kuruluşundan bu yana, dünya komünist ve işçi Partileri'ne ışık tutuculuk görevini yapan Lenin'in Partisi SBKP'nin XXV. Kongresi, geçtiğimiz yıl toplandı. SBKP'nin XXV. Kongresi, dünyada barışın pekişmesinde, ve S.S.C.B.'de komünizmin maddi ve teknik temellerinin kurulmasında, belirleyici bir adım oldu. Sovyet Komünistleri'nin 25. Kongre belgeleri, Şili'den Filistin'e, Güney Afrika'dan Türkiye'ye, tüm barıştan ve ilerlemeden yana güçler için, bir umut ve dayanak niteliğindeydi. Proletarya enternasyonalizminin örnek bir eylemi olan bu forumda, Lenin'in Partisi, daha bir yüceliyordu.

Birleşik Vietnam'ın öncü müfrezesi Vietnam Emek Partisi, geçtiğimiz yılın son günlerinde topladığı Kongresinde, ismini Vietnam Komünist Partisi olarak değiştirdi. Bu karar, Vietnam ulusal kurtuluş hareketinin genel yönlendiricisinin işçi sınıfı ol-

duğunu ve Vietnam Devrimi'nin, dünya işçi sınıfı hareketinin kopmaz bir parçası olduğunu; ayrıca, Vietnam Devrimi'nin, dünya işçi sınıfı hareketinden kopuk, dünya devrimci güçlerinden soyutlanmış bir «halk savaşı» olmadığını, aksine önce Parti yönetiminde ve işçi sınıfı bilimi kılavuzluğunda enternasyonal işçi sınıfı hareketinin dayanışmasıyla, halk savaşı aracını da kullanarak utkuya ulaşan bir Devrim olduğunu, bir kez daha kanıtlamıştır. Vietnam halkı, 1977'ye girerken, sosyalizm kuruculuğu yolunda enternasyonal işçi sınıfı hareketiyle dayanışma içinde, başarıyla ilerliyor.

Sosyalist ülkeler topluluğunu oluşturan ülkelerin —Bulgaristan, Macaristan, Demokratik Almanya Cumhuriyeti, Küba, Moğolistan, Polonya, Romanya, Çekoslovakya— Komünist ve İşçi Partileri; sosyalizmin temellerinin güçlendirilmesi ve gelişmiş sosyalizmin ilerletilmesi yolunda, önemli adımlar attılar. Dünyada barışın pekiştirilmesi, halkların yararına karşılıklı işbirliğinin geliştirilmesi, sosyalist ülkelerin halklarına daha iyi yaşam koşullarının sağlanması, sosyalist ülkeler arasında varolan kardeşçe birliğin güçlendirilip yeni boyutlara ulaştırılması, tüm dünyadaki özgürlük savaşçılarının güvencesi olan sosyalist sistemin gücünün artırılması yolundaki eylemlerinde bu ülkelerin komünist ve işçi partileri, somut eylemlerini geçtiğimiz yılda da sürdürdüler.

Dünya detant sürecinin sağladığı daha önce görülmemiş uygun koşulların da etkisiyle, kapitalist ülkeler işçi sınıfı hareketinin öncü müfrezeleri olan komünist ve işçi partileri, bir çok yerde, emekçi halk kitlelerinin iktidara gelme arzusunun somut belirtileri oldular. İtalyan ve Fransız Komünist partileri gibi işçi sınıfı partilerinin, ülkelerinin siyasal yaşamında belirleyici bir rol oynamaları; ve ülkelerinin demokratik, anti - tekel ve ilerlemeden yana güçlerinin toparlayıcısı olarak, ülkelerinin yönlendirilmesinde ağırlık kazanmaları, geçtiğimiz yılın önemli gerçekliklerinden biriydi.

Portekiz Komünist Partisi, bir yandan yönetimdeki sağ - sosyal demokrasi, diğer yandan her türden goşist akımın karşı - devrimci eylemine karşın, kitlelerin giderek daha çok umudu haline gelmektedir. Son yapılan seçimlerde, oyu artan tek parti olması, Portekiz işçi sınıfının öncüsünün izlediği doğru marksist - leninist yolun kanıtıdır.

Başta S.S.C.B. olmak üzere tüm sosyalist ülkelerin ve diğer dünya devrim güçlerinin emperyalist ülkelere dayattıkları barış ve detant, kapitalist - emperyalist ülkelerin içinde düştüğü derin ekonomik ve sosyal kriz, ve güçlenen dünya devrim sürecinin yarattığı ortam; Avusturya, Federal Almanya, Danimarka, Arjantin, v.d. gibi ülkelerin komünist ve işçi partilerinin güçlenmesine büyük olanaklar sağlamıştır. Ayrıca bu ortam, en ağır gizlilik ve baskı koşullarına itilmiş olan çeşitli ulusal müfrezelerin, önemli sıçrayışlar yaparak, ülkelerinin işçi sınıfı hareketine ve genel siyasal yaşamına giderek daha büyük bir ağırlıkla damgalarını vurmalarını sağlamıştır.

1976 yılının, yeni dünya koşullarının uluslararası işçi sınıfı hareketi üzerindeki olumlu ve geliştirici etkisinin en parlak biçimde somutlaştığı, önemli olayı da, Berlin'de toplanan, «Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Toplantısı» olmuştur. Bu toplantı,

burjuvazinin göstermek istediğinin tam tersine olarak, uluslararası işçi sınıfı hareketinin enternasyonal dayanışmasının en somut belirtilerinden biri olmuştur. Bu toplantı, katılan 29 Komünist ve İşçi Partisi'nin **«Barış, Güvenlik, İşbirliği ve Toplumsal İlerleme Uğruna»** yürüttükleri savaşımda, ortak eylem programı niteliğindeki, Bir Belge'yi onayladı. Bu Belge, yol göstericiliği açısından, Salt Avrupa sınırlarının içinde kalmamış, tüm dünya işçi sınıfı hareketi için eylem kılavuzu niteliğini kazanmıştır.

Bu Toplantı, işçi sınıfı enternasyonalizminin, her tarihsel dönemde, içeriği —uluslararası proletarya hareketinin, dünya sermaye güçlerine karşı birlikte savaşımı— aynı kalmakla beraber, biçimde ve dayanışmanın örgütlenme yapısında farklılıklar olduğu ve olması gerektiği şeklindeki Marksist - Leninist tezi bir daha doğrulamıştır. Konferans'taki konuşmasında, «... Burada, emekçi halkın hakları için, yeni ve adaletli bir toplum için, gerçekten sürekli bir halklar - arası barış için savaşa yaşamlarını adamış insanlar biraraya gelmiştir. Taktik ve stratejilerini, ülkelerindeki somut duruma uyduran partilerimiz, çeşitli koşullarda çalışıyorlar ve çeşitli görevleri çözüyorlar. Fakat hepimiz, aynı savaşın neferleriyiz; hepimiz, bir doğrultuda hareket ediyoruz; ve bizi, hepimizi ortak kutsal son hedefimiz birleştiriyor.» diyen L. İ. Brejnev, bu konuya en öğretici açıklığı getirmiştir. **(Komünist Ve İşçi Partileri 4 Toplantısı, Ürün Yayınları, s. 419)**

*
* *

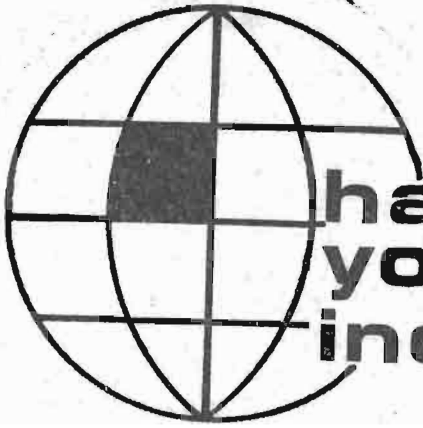
Dünyasal planda, genel ve belirleyici yönleriyle, böylesine bir görünümü olan 1976'da Türkiye ne durumdaydı sorusunun yanıtı ise, hiç kuşkusuz ki, dünyasal planda oluşan - gerçekleşen bu süreç ve olguların Türkiye'yi de tam anlamıyla etkisi altına aldığı biçimindedir.

1976 VE TÜRKİYE

1976 ve Türkiye denilince, en başta gelen, tıpkı genel dünya planında olduğu gibi; eski ile yeninin, ileri ile gerinin, doğmakta ve gelişmekte olan ile, ölmekte ve çökmekte olanın arasında süren savaşım olduğu ve toplumsal yaşamın bütün alanlarının bu savaşımın etkisi altına girdiği açıktır.

Eskinin ve ölmekte olanın simgesi, siyasal planda MC adlı gerici - faşist karması halka ihanet cephesi; ekonomik planda ise, bu cephe ortaklarının siyasal planda ifadesi oldukları tekelci, emperyalist iş - birlikçisi büyük burjuvazi, yarı - feodal ve kapitalist büyük toprak sahipleri ve bürokrasinin zirve kesimleri olduğunun en geniş kitlelerce anlaşılır - kavranılır olduğu bir yıl olmuştur 1976. **(Devamı 89. sayfada)**

ural ateşer



Mustafa Suphi ve arkadaşlarının ölümünün 56. yıldönümü

Ergun ERGÜL

BİR ÇELİK AYNADIR GÖZLERİMİZ
15'LERİN RESMİNİ GÖRMEK İSTEYENLERE!

56 yıl önce, 28 - 29 Ocak 1921 gecesi, Türkiye işçi sınıfı Partisi'nin kurucusu Mustafa Suphi ve 14 arkadaşı, Trabzon açıklarında, burjuvazinin gerici kanadı ve kodaman toprak ağaları tarafından kahpece öldürüldüler. Ulusal ve toplumsal kurtuluş uğrunda canlarını veren bu en seçkin evlatlarını, işçi sınıfımız coşkuyla anıyor.

Mustafa Suphi, 1882'de Giresun'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. İki yıl Paris'te kaldı. Sorbon'da toplumbilim okudu. Orada İkinci Enternasyonal'in Uluslararası Sosyalist Bürosu'yla bağlandı. Fransa'dan yurda döndükten sonra, İstanbul'da Yüksek Ticaret ve Tarım Okulu'nda ekonomi - politik öğretmeni oldu.

Balkan Savaşı'ndan sonra, **Tanin** gazetesinde işçi sınıfı ve sendika hareketi üzerine yazılar yazdı. 1912 yılında **Milli Anayasacılar** adlı bir grup kurdu. **İfham** adlı bir gazete çıkarmaya başladı. Bu gazetede emekçi yığınları aldatan, onların umutlarını boşa çıkaran Jön Türklerin, bunların elebaşlarının içyüzlerini açığa vurdu, maskelerini indirdi.

Mustafa Suphi, 1913 yılında 15 yıl kürek cezasıyla Sinop kalesine sürüldü. 1914 yılının başlarında bu kaleden kaçtı. Bir sandalla Karadeniz'i geçip Kırım'a geçti. Bu sıralar Türkiye'nin savaşa girmesi üzerine, Çarlık polisi Mustafa Suphi'yi önce Kaluga'ya, daha sonra da Urallar'a sürgün etti. Mustafa Suphi, burada Bolşevik Partisi'yle bağlantı kurdu. Marksist literatürle, Lenin'in yapıtlarıyla daha yakından meşgul olmaya başladı. Devrimci Marksist öğretiyi benimseyen M. Suphi, Bolşevik Partisi saflarına alındı.

Büyük Ekim Devrimi'nden sonra, 1918'de, Moskova'da Türkçe **Yeni Dünya** gazetesini çıkarmaya başladı. Bu gazete bütün Türkiye devrimcilerinin savaş organı oldu. Gazete, o dönemde, özellikle savaş tutsaklarını uyarmak, aydınlatmak işinde çok önemli bir rol oynadı.

Mustafa Suphi, Sovyet Rusya'daki Türk devrimci gruplarının biraraya gelmesi, bir örgütte birleşmesi için çalışmalara koyuldu. 1918'de işçi sınıfı Partisi'nin devrimci kollarından biri olan Türk Sol Sosyalistleri'nin Birinci Kongresi yapıldı ve M. Suphi bu örgütün başkanlığına seçildi.

Mustafa Suphi, 1919'da Türkiye işçi sınıfı örgütünün temsilcisi olarak, Üçüncü Enternasyonal'in Birinci Kongresi'ne katıldı.

Ulusal Kurtulş Savaşı'nın başlarında, Türkiye'nin birçok yerinde devrimci gruplar doğmuştu. Ülkedeki durum, gerek yurt içinde, gerekse yurt dışındaki devrimcilerin bir tek işçi sınıfı partisinde birleşmelerini gerektiriyordu. Yoğun bir hazırlık çalışmasından sonra, 10 Eylül 1920'de, Bakû'da Türkiye işçi sınıfı Partisi'nin Birinci Kongresi toplandı. Bu toplantıda, Mustafa Suphi Genel Başkanlığına seçildi.

Türkiye halkının Ulusal Kurtuluş Savaşı yıllarında, bu olağanüstü zor günlerde Mustafa Suphi, yurda dönmek, savaşa katılmak için can atıyordu. Bu amaçla, devrimcilerden ve yurtseverlerden kurulu bir Gönüllüler Alayı'nın başında Bakû'dan yola çıktı. Bu alay, o sıralar Taşnakların elinde bulunan Ermenistan'dan, Menşeviklerin egemen olduğu Gürcistan'dan geçmek zorundaydı. Alay, bu yolu söküp anayurda ulaşamadı. Bu durumda Mustafa Suphi, en yakın 14 silah arkadaşıyla birlikte Ankara'ya gitmeye karar verdi. Kendisiyle birlikte gelen arkadaşları arasında Genel Sekreter Ethem Nejat, Merkez Komitesi üyelerinden Hilmioğlu Hakkı, Nazmi, İsmail Çitoğlu vardı. 15'lerin Anadolu'da görünmesi, Ankara hükümetini telaşa düşürdü. Doğu orduları komutanı Karabekir Paşa'ya hemen şifreli emir verildi: «Mustafa Suphi Ankara'ya ulaşmamalıdır. Vaziyete göre hareket ediniz» denildi. Azılı bir gerici olan Karabekir'e gün doğmuştu. Yukarıdan gelen buyruğu istediği gibi anlamıştı.

Mustafa Suphi ve arkadaşlarına, Kars'tan Trabzon'a kadar olmadık engeller, akıl almaz zorluklar çıkarıldı; türlü kışkırtmalar yapıldı. Ama Suphiler yollarına devam ettiler. 28 Ocak'ta Trabzon'a vardılar. Jandarmalar, polisler yollarını kestiler. Mustafa Suphi ve arkadaşlarını yakaladılar, bileklerine kelepçe vurdular. Sonra, onları, önceden hazırlanmış, motorlu bir takaya bindirdiler. Motor denize açıldı. Arkadan bir başka motor yetişti ve halkımızın bu en yiğit oğulları kiralık ve tepeden tırnağa silahlı kaatiller tarafından kahpece öldürüldü.

Burjuvazi, 15'leri canavarca öldürdü; ama onların uğrunda canlarını verdikleri davayı, Türkiye işçi sınıfının devrimci hareketini, yokedemedi.

İşte 15'leri ölümsüz kılan da bu yüce davadır. Türkiye işçi sınıfı, halkımız, bu en yiğit evlatlarıyla övünüyor. İşçi sınıfının devrimci hareketi, 15'lerin yere düşürmediği savaş bayrağını yücelerde dalgalandırıyor, onların yolunda yürüüyor ve savaşıyor.

***

MUSTAFA SUPHİ'NİN TÜRKİYE HALKINA ÇAĞRISI'NDAN

(1919)

Türkiye'nin işçi ve yoksul köylüleri!

Ancak sermaye ve para tahakkümünün devrilmesi, sosyalist devrimin bütün cihana yayılması sana tam ve sağlam bir hürriyet verecektir. Sen, ancak sermayedarların, zenginlerin, toprak sahiplerinin, paşa ve ağaların etki ve baskısını yıktığın ve bütün kuvvetinle sosyalizm devrimini kendi memleketinde savunduğun ve yaydığın taktirde uluslararası devrimin ilerlemesine yardım etmiş olursun.

Türk, müslüman, yabancı her kim olursa olsun, sermayedar ve zenginlerle birlik ve ittifak yapma.

Uluslararası harpçilere, emperyalizme elinden geldiği kadar karşı dur! Memleket içinde hiçbir bölük yabancı asker kalmasın!

Fransız, İngiliz, Amerikan emperyalistlerinin yapacakları barıştan sakın ve bil ki onların isteyecekleri tazminat ve eski borçlara dair ortaya koyacakları hesaplar, senin kolunu bükecek ve elinde, avucunda ne varsa hepsini kaybettirecek.

Devrim düşmanlarıyla uzlaşmaya razı olan ikiyüzlü hainlere, emperyalist devletlerle yanaşmayı kabul eden ve savunan dolandırıcılara el verme. Memleketini yeniden emperyalist savaşa sokmaktan ve ana topraklarını yeniden siperler, hendeklerle donatarak bağrını yırtmaktan sakın!

Sermayedarlar, generaller, papazlar ve tutucu mollalar ile birlikte emekçi halka karşı giden ve Rusya İşçi Halk Cumhuriyetini yıkarak, onun yerine zenginler, sermayedarlar cumhuriyetini veya daha doğrusu çarlar devletini kurmak isteyenlerden kaç! Bunlar, bütün dünyanın emekçi halkını kırıp doğradıktan sonra, şimdilik kendilerine meyil gösteren ikiyüzlü sosyalistleri dahi çiğneyip geçecek ve sermayedarların, çiftlik ağalarının topraklar zalim padişahın, kralın, çarın tahtını ensene bindirecekler.

Emperyalist hükümetlerin bugün memleketimize ve halkımıza saldıran ordularına karşı savaşa kalk! Emperyalistlerin para ile satın alarak ülkemize yolladıkları bütün alçak kuvvetlere silah çek!

Yoksul ve emekçi! İyi bil ki, büyük zenginlerin, zalim paşa ve ağaların keselerinde Fransız ve İngilizlerden, Amerikalılardan aldıkları pekçok altınlar vardır. Onlar, bu altınlarla sana karşı kuvvet hazırlamaya, seni ezmeye çalışıyorlar.

Yoksul ve mazlum Türk rençberleri, sabrettiğin yeter! Kalk, kendini göster. Türkiye'nin zulüm ve kahır içinde diğer halklarına elini uzat!

Türkiye'nin işçi ve köylüleri! Her zaman aklından birşeyi çıkarma : Avrupa ve Türkiye'deki bütün sermayedarlar, zenginler, paşalar, ağalar, papazlar, tutucu mollalar Türkiye'de hükmettikçe, sermaye ve para esirliği ortadan kalkmaz ve işçi, köylü, halk kendi devlet ve hükümetine kavuşamaz. (...........)

———o———

türkiye işçi sınıfından Nazım Hikmet'e selâm !

Nazım Hikmet 20 Ocak 1902'de doğdu. Bu ay, O'nun 75. doğum yılını kutluyoruz. Gerçi, 3 Haziran 1963'de daha 61 yaşındayken O'nun ölümlü vücudu ayrıldı aramızdan. Ama Nazım Hikmet işçi sınıfımızın, halkımızın savaşında dipdiri yaşıyor. Yalnız bizim halkımızın değil, aynı zamanda, baskı, ezgi, barbarlık, alçaklık ve sömürüye karşı direnen tüm dünya halklarının dilinde bir kavga ve umut türküsü, elinde bir savaş bayrağıdır O.

Şili işçi sınıfının yiğit evladı Pablo Neruda'nın «İsimler» başlıklı şiirinde dediği gibi; nedir bu «bir orman gibi gür sesli türkücü» yü, bu «yiğit kişi» yi, bu «yoldaş» ı, böylesine güçlü kılan, ona böylesine bir boyut kazandıran? Bunun ana nedeni, herşeyden önce, Nazım Hikmet'in, dünya işçi sınıfı hareketinin kopmaz bir parçası olan ve onu bütünleyen Türkiye işçi sınıfının politik örgütünün yılmaz bir savaş - eri olmasıdır. Onun kuvveti, zindanda bile yalnız olmayışının nedeni budur. Nazım Hikmet, kendi deyişiyle, herşeyden önce, işçi sınıfımızın öncü savaşkan kolunun bir neferi, bir yöneticisiydi; sonra bir şairdi. Bu bir övünme, bir abartma değildi. Çünkü O, ömrünün kırk yılını, bilinçli, savaş dolu kesimini, işçi sınıfı Partisi'nin saflarında, ateş boylarında geçirmiştir. Böylesi bir er meydanında yetişmiş, yoğrulmuş, böylesi bir örste dövülmüş ve çelikleşmişti. İşçi sınıfımız, onun politik hareketi, böylesi bir savaş - eri, evrensel ölçüde böylesi bir dev ozan yetiştirdiği için ne kadar kıvanç duysa yerindedir.

Nazım Hikmet, bugün de halkımızın emperyalizme, gericiliğe, her türlü zorbalığa karşı dişe - diş verdiği savaşta en ön saftadır. Tüm devrimciler, yurtseverler, Amerikan köleliğine, NATO boyunduruğuna, gerici - faşist karması güçlere karşı, onun türküleri, destanları ve şiirlerini haykırarak savaşıyorlar :

«Daha gün o gün değil, derlenip dürülmesin bayraklar
Dinleyin, duyduğunuz çakalların ulumasıdır.
Safları sıklaştırın çocuklar,
Bu kavga faşizme karşı, bu kavga hürriyet kavgasıdır.»

Nazım Hikmet, işçi sınıfımızın örgütlü savaş süreci içinde yoğruldu, yetkinleşti. Dünya görüşü, savaşkan oluşumu böyle gelişti. İşçi sınıfımızın politik örgütü dışında bir Nazım Hikmet dü-

şünülemez. O, tüm varlığıyla, devrimci duygularının en ince tellerine dek, gözbebeği gibi titrer örgütünün üzerine, onu düşünür:

«Sen dünümüz, bugünümüz, yarınımızsın,
en büyük ustalığımız
en ince hünerimizsin,
sen aklımız, yüreğimiz ve yumruğumuzsun.»

Burjuvazi, 17 yılı aşkın bir süre O'nu zindanlarda çürütmek istedi. Susturmaya, yoketmeye kalktı. Şiirlerini, yapıtlarını yasakladı. Bu zindanlar, bu yasak, öyle yalnızca bir ozanın susturulması değildi; Nazım Hikmet'in kişiliğinde, Türkiye İşçi sınıfının politik örgütüne konulan yasağın bir parçasıydı.

Ama işçi sınıfımız, kimi haklarını nasıl burjuvaziden kanırtarak, söküp kopartarak aldıysa, Nazım Hikmet'e konulan yasak duvarını da öylesine delip geçti, geçiyor, daha da geçeceğinden başka. 1 Mayıs 1976'da, Taksim'de yüzbinlerce insanın sıkılı tek yumruk gibi, «o duvar, o duvarınız, vız gelir bize vız» diyerek, o yüce sınıf önderinin savaş türkülerini haykırması, bunun en göz kamaştırıcı örneğiydi.

Ne ki, bu yasak duvarını delip geçmek öyle kolay olmadı, olmuyor. Düşman, Nazım Hikmet'in gücünü, bu gücün nereden geldiğini biliyor. Salt açıktan saldırıyla, yasakla, baskıyla onu halktan koparamayacağını kestiriyor. Düşmanın bu açık saldırılarının yanısıra, türlü türlü oportünistler, mevki düşkünleri ve bozguncular da bu savaşı körletmek, arkadan hançerlemek için en sinsi yönlemlere başvuruyorlar. Çin işçi sınıfının önderlerinden, büyük enternasyonalist Wan Ming'in belirttiği gibi, örneğin maocu sergerdeler, sözümona «kültür devrimi» adı altında, Beethoven, Mozart, Shakespeare'in yapıtları yanında Mayakovski, Brecht, Neruda, Şolohof ve Nazım Hikmet'in kitaplarını da alanlar da yaktılar. Maocu başıbozukların yurdumuzdaki yardakçıları bu barbarlığa, halkımızın da onurunu, kültür değerlerini ayaklar altına alan böylesi bir alçaklığa karşı seslerini çıkarmadılar.

Öte yandan, yıllar önce işçi sınıfı örgütünün saflarından atılan bir safranın, 12 Mart sonrasında sıkıyönetim komutanına telgraf çekerek «Varna kıyılarından miyavlamak istemediğini» söylemesi belleklerde tazeliğini yitirmemiştir. Zindanda yada özgür, yurt içinde yada dışında, nerede gerekliyse orada, ömrünü işçi sınıfının örgütlü ve disiplinli savaşına adayan bu yüce devrimciye olan kinlerini bir an bile kusmaktan geri durmayanların, böylece barış, demokrasi ve sosyalizm savaşımını sürekli arkadan vurmaya kalkanların sayısı hiç te az değildir.

Kimileri, Nazım Hikmet'i bir tür «gül - bülbül» ozanı gibi

göstermeye yeltenmişlerdir. Kimileri ise, onun şiirlerini birbirinin karşısına koymaya, önce bir bütün olan yaşamıyla sanatını birbirinden ayırmaya, sonra da «tek seçici» edasıyla şiirlerini ayıklamaya, burjuvazinin yasağı yetmiyormuş gibi, bu şiirlerin bir bölümüne gönüllü olarak sansür koymaya kalkışmışlardır. Şimdilerde ise, kimileri, Nazım Hikmet'in şiirlerini, tiyatro yapıtlarının karşısına çıkarmaya çabalamaktadır.

Savaş, her alanda olduğu gibi, ideoloji alanında da, kültür ve edebiyatta da kıran kırana sürüyor. Burjuvazinin açık saldırılarını göğüslemenin yanısıra, Nazım Hikmet'in sırtından dünyalık yapmaya, O'nun yapıtlarından çöplenmeye, O'nun yaşamı, savaşı ve yapıtlarının bir bütün olduğu gerçeğini çarpıtmaya kalkanların da maskesini düşürmek gerek. Nazım Hikmet'in yaşam ve yapıtlarının bütünlüğünü gözbebeğimiz gibi korumak, savunmak ve sürekli vurgulamak, ulusal - demokratik güçlerin omurgası olan işçi sınıfımızın politik örgütlenmesinin güçlenmesi, ilerici güçler arasındaki dağınıklığın bir an önce giderilmesi bakımından da bir zorunluluktur.

Nazım Hikmet, herşeyden önce evrenseldi. Smelyakov'un «Nazım» şiirinde dediği gibi, «varlığının her telinde bir enternasyonalistti O.»

Dünya devrimci süreci, onun yapıtlarında bir bütün olarak ve tek tek, inci gibi işlenmiştir. Dünya işçi sınıfı hareketinde, halkların ulusal ve toplumsal kurtuluş savaşlarında hep Nazım Hikmet vardır. 1950'lerde yurdumuzda şovenizm bütün kudurganlığıyla kol gezerken, O şöyle seslenir :

«Biliyorum, Hasan oğlu Hüseyin
Kaçacaksın,
katletmeye gitmeyeceksin,
Kore'deki kardeşleri.»

O, Şüveyş'e dalan emperyalistlere karşı, Mısırlı kardeşlerle «ya ayni, ya habibi» türküsünü söyler. Bizim kurtuluş savaşımızı da ezmeye gelen «o zırhlıları iyi tanır». Nazım Hikmet, Frankocu faşistlere karşı İspanya cumhuriyetçileriyle birlikte «Faşizme Geçit Yok» diye haykırır. Karanlıkta kar yağarken Madrid kapılarında nöbet tutan cumhuriyetcilere bir kasa taze yumurta, «iki çıplak çocuk gibi üşüyen ayaklara bir çift yön çorap» yollamanın özlemiyle yanar tutuşur. Afrika'da Mussolini'nin karagömleklileriyle çarpışan Taranta Babu'yu kucaklar. Küba'da şeker kamışı fideliklerinde özgürlük türküleri söyler, Tanzanya'da zenci bacılarla, kardeşlerle kucaklaşır. Nerede barış için savaş varsa, oradadır Nazım Hikmet; «Bulutlar adam öldürmesin», «çocuklar şeker yiyebilsin» diye. O, Dünya Barış Konseyi'ndedir. Uluslararası

Barış Ödülü'nü alır. 1951'de Berlin'de, Dünya Gençlik Festivali'nin onur konuğudur.

İkinci Dünya Savaşı'nı hapiste kırık - dökük bir radyodan günü gününe izleyen Nazım Hikmet'in yüreği, aklı, tüm varlığı Hitlerci canavarlara karşı ölüm - kalım savaşı veren Sovyet halkının yanındadır. Böylesine evrensel, böylesine enternasyonaldir Nazım Hikmet.

Öte yandan O, işçi sınıfımızın savaşına, devrimci savaşa tüm varlığıyla kendini adamıştır. İstanbul'da Haliç işçilerinin grevinde «Ayvansaray içinde kanlı bir değirmen var» türküsünü grevcilerle hep bir ağızdan söyler. O, İzmir tütün işçilerinin grevindedir. «Memleketimden İnsan Manzaraları» nda Kurtuluş Savaşı'nın içindedir. Ferhat'la dağ deler, Şirin'le su içirir kuraklıktan yanan Anadolu köylüsüne. Bedrettin'le konuşur derin derin. Börklücelerle, Torlaklarla dalar yalınkılıç padişah ordularının ormanına. Daha sonra, İstanbul'da Beyazıt Meydanı'nda, kanları kaldırım taşlarına «şıp şıp damlayan» Turan Emeksizlerin yanındadır. Böylesine enternasyonalist ve böylesine bir yurtsever Nazım Hikmet.

Nazım Hikmet demek, herşeyden önce, işçi sınıfının en yüksek politik kuruluşunun örgütlü, tek hedefli, disiplinli savaş - eri demektir. O, Türkiye işçi sınıfı Partisi'nin Merkez Komitesi üyesiydi. O, ömrünün kırk yılını böylesi bir savaşa adamıştır. O'nun «yüreğinin infarktı» da, «usulcacık dokununca vapura ellerinin yanması» da, «sırtındaki son Şile bezinin paralanması» da hep böylesi bir örgütün savaş - eri olmasından ötürüdür, O'nun ayrılmaz bir parçasıdır. Nazım Hikmet'i başka türlü tanıtma, bu bütünden, bu örgütlü savaştan ayırma sahtekarlıklarına artık bir son vermek gerek.

Türkiye işçi sınıfı, halkımız, kendi bağrından yetiştirdiği bu yüce enternasyonalistin, bu büyük yurtseverin 75. doğum yılını işte böylesi bir savaş azmiyle, güzel günlere olan sarsılmaz inancın çoşkusuyla kutluyor ve yaşıyor.

TÜRKİYE İŞÇİ SINIFINDAN NAZIM HİKMET'E SELAM!

şanlı 16 Eylül genel direnişi üzerine

İsmet BARLAS

16 Eylül Genel Direnişi bitti. Ama bu eylemle başlayan işçi sınıfının savaşımı bitmedi. Bu savaşım, tek tek fabrikalarda ve değişik biçimler altında sürüyor.

16 Eylül ve onu izleyen günler üzerine çok değişik ve çeşitli yorumlar yapıldı; daha da yapılacağından başka. 16 Eylül ve daha önceki tarihsel 1 Mayıs günleri, herkes için zengin derslerle dolu. Bu derslerin başında, kitleler içinde Leninist çalışma yöntemleri, sosyalist savaşım ve işçi sınıfının sendikal birliği, işçi sınıfının birliğini sağlamada sosyalistlerin görevleri, ve daha da somut olarak, DİSK'in doğru biçimde değerlendirilmesi geliyor. Bunlar, sosyalistlerin üzerinde uzun uzun tartışacakları sorunlardır. Ve zaten tartışmaktadırlar da. Gelecek sayılarda bu sorunlar üzerinde tek tek durmaya çalışacağız. Bunu yaparken elbette 1 Mayıs ve 16 Eylül dersleri yol gösterici olacaktır.

Bu yazının ana tema olarak üzerinde durmak istediği şey, öncelikle sorunlara, olay ve olgulara **leninist yaklaşım** ve onları **yorumlama yöntemidir.** Bunu yapmaya çalışırken, önce 16 Eylül Genel Direnişi ile sağlıksızlığa daha bir açığa çıkan yaklaşım ve yorumları ele alalım.

SÜBJEKTİVİZMİN KALINLAŞAN ÇİZGİSİ

Bilindiği gibi sübjektivizm, dünyayı olduğu gibi, «çelişkilerin karmaşık ve yapılaşmış bir bütünü» olarak değil, görmek istediğimiz gibi yorumlamaktır. Somut durumun somut olmayan sözde çözümlemelerine saplanıp kalmak, kısacası somutu yakalayamamak demektir.

Yine bilindiği gibi sübjektivizm, biri «sol», öbürü sağ iki sapmanın, çıktığı yer ve aynı zamanda vardığı noktadır. Başka bir deyişle bu sapmalar, bir madalyonun iki yüzü gibidir. Biri işçi sınıfı hareketini «sol» a, öbürü sağa çekmeye çabalar.

— «İşçiler fabrikaların dışına çıkıp sokaklara dökülmeliydiler.»

— «16 Eylül oyun içinde oyun'dur.»

Bunlardan ilki «sol» sapmanın, ikincisi ise sağ sapmanın, kendi ağızlarından, 16 Eylül Genel Direnişi'ne bakış açılarını ve tavırlarını ortaya koymaktadır.

Her iki sapma da DİSK'e saldırma konusunda birleşmektedir. İlki, sokağa dökülmedikleri için işçilere saldırıyor; ikincisi, 16 Eylül Direnişi'ni «büyük burjuvazi, CHP ve DİSK üst yönetimi'nin bir oyunu olarak» gördüğü, ve bu eylemi, «bilinçli işçilerin işten atılması amacıyla yapıldığı» biçiminde değerlendirdiği için.

Bu iki sapmanın saldırı taktiği de aynıdır: DİSK yöneticileriyle DİSK'in tabanı arasına bir duvar çekmek. DİSK'li geniş işçi kitlelerini sözümona savunup, DİSK yönetimini eleştirmek. Bu taktiğin somut sloganı, «İşçiler sendika yönetimine» dir.

Bu iki görüş, bir noktada burjuvazinin saldırı taktiğiyle de üst üste düşmektedir. MC hükümetinin sözcüleri, işverenler ve Türk - İş'in başı Halil Tunç, DİSK yönetimini «sorumluluktan kaçmak» la suçlamışlardır. Bu iki sapmanın sahipleri de öyle. Hükümet, işverenler ve Tunç sacayağı, eylemdeki işçilere işten atmak, tutuklamakla gözdağı verebileceklerini sanmışlardır. Sağ oportünizm ise, eylemdeki işçilere, zaten bu eylemin amacının bilinçli işçilerin işten atılması olduğunu söylemiştir. Bu ibret verici çakışma, her iki çizgi açısından gerçek bir «talihsizlik» olmuştur.

Eylemin değişik biçimlerde sürüyor olması, özellikle sağ oportünist yorumları hâlâ tehlikeli kılmaktadır. Ayrıca burjuvazinin DİSK'e bağlı sendikalara saldırısının yoğunlaşması, bu tehlikeyi daha da öne çıkarmaktadır. Bundan ötürü, «oyun içinde oyun» mantığının sergilenmesinde yarar vardır.

«İMPARATOR» MANTIĞI: «OYUN İÇİNDE OYUN»

12 Mart döneminde «İmparator» adlı bir roman yayınlanmıştı. 12 Mart'ın karanlığını daha da koyulaştıran bir roman. Bu romanın mantığına göre, 12 Mart, daha önceki üniversite işgalleri, hatta eski - TİP'in kuruluşu, 15 - 16 Haziran, kır - kent gerilla hareketleri, bunların hepsi «İmparator» un eseriydi. Her taşın altında O'nun parmağı vardı. O, sanki bir «Kadir-i mutlak» tı. Böylesi çarpık bir mantığın devrimcilerin işine ne ölçüde yaradığını bilmiyoruz ama, «İmparator» lara çok yaradığı tartışma götürmez.

«İmparator» mantığı, 16 Eylül eyleminin asıl amacının, sosyalist işçilerin, özellikle TİP'lilerin tabandan tasfiyesi olduğunu

savlamaktadır. Sübjektivizmin, dar kafalılığın böylesine kalınlaşıp kemikleştiği gerçekten pek ender görülmüştür.

Bu çarpık mantık sonucu 16 Eylül eylemi küçümsenmiştir. Bunu yaparken, her zaman olduğu gibi sözde bir «bilimsel» liğe cankurtaran simidi gibi sarılınmıştır. Bu mantık, 15 - 16 Haziran 1970 ile 16 Eylül'ü karşılaştırıp, ikincisini «geri bir adım» diye değerlendirmiştir. Yine bu mantığa göre, son eylem, 15 - 16 Haziran'dan bilinç düzeyi bakımından ileri, örgütlülük açısından geridir.

Eğer «İmparator» mantığıyla sınıf savaşımını değerlendirmeye kalkarsak, 15 - 16 Haziran Genel Direnişi'ni «gerçek bir provokasyon», tam bir «oyun içinde oyun» olarak görmek gerekecektir. Çünkü 15 - 16 Haziran, esas olarak, İstanbul ve Kocaeli'nde 100 bin işçinin katılmasıyla gerçekleşmiştir. Eylem sonunda 5 bin işçi işten atılmıştır. Eylül'de olduğundan daha çok işçi tutuklanmıştır. Oysa Eylül eylemi, 400 - 450 bin işçinin katılmasıyla ve tüm ülkeyi kapsayan bir biçimde gerçekleştirilmiştir. Bu eylem sonunda 3 bin işçi işten çıkarılmıştır. Haziran eyleminde sıkıyönetim ilan edilmiş, devrimciler toplanmıştır. Bu sıkıyönetim, 12 Mart'ın bir hazırlığı olmuştur. O dönemde hazırlanan listeler, 12 Mart sonrası yargılamalara esas teşkil etmiştir. Bu mantık, böyle bir karşılaştırma yapma gereğini duymadan, Eylül eylemini provokasyon ilan etmektedir.

Gerçekte ne şanlı 15 - 16 Haziran, ne de 16 Eylül bir provokasyon değildir. Burjuvazi bu eylemlerle darbe yemiş, ama onlardan yararlanmaya da çalışmıştır. Burjuvazinin düşerken bile çelme takmaya kalkıştığı bilinen bir gerçektir.

Örgütlenme düzeyi bakımından Eylül eyleminin geri olduğu savına gelince: bu sav, gerçekten gülünçtür. 15 - 16 Haziran eylemi de siyasal bir öz taşıyordu, ama genelinde tipik bir kendiliğinden gelme hareketti. Ve eğer yürüyüşler olmasaydı, eyleme katılanların sayısı kolay kolay 100 bini bulamazdı. Yürüyen işçinin gücü, pekçok işyerini eyleme katmıştır. 16 Eylülde ise, eğer örgütlülük böylesine yüksek olmasaydı, bu direniş, sınıf düşmanının doğrudan, çeşitli sapmaların doğrudan ve dolaylı saldırılarına rağmen nasıl gerçekleşirdi? Kavganın en kızgın anında «oyun içinde oyun» çığlıklarıyla sözde sosyalizm adına işçi sınıfımızın şanlı direnişini kırmaya kalkanların yüzlerine (hâlâ varsa eğer) bu soruyu her bilinçli işçi elbette çarpacaktır.

Bir işyerinde üretimin durmasının, o işyerinin örgütlülük düzeyine bağlı olduğu bilinen bir gerçektir. Şanlı Eylül Direnişi aynı anda başlamış, aynı anda bitmiştir. Örgütlülüğü göstermeye yetmez mi bu? İşte burjuvaziyi asıl korkutan da budur.

Sübjektivizm; pasifist, sekter ve oportünist tutumlara yol aç-

maktadır. Bu tutumların herbirinin çarpıcı örnekleri var. Pasifist çizgi, işçi sınıfının uluslararası savaş ve dayanışma günü olan 1 Mayıs'ta da kendini göstermişti. Bu kez bu çizgi daha da kalınlanmış ve direnişe karşı çıkmıştır. Eylemin en canalıcı günlerinde, **Yürüyüş** dergisinin kapağında eylemden eser yoktur.

14 Eylül tarihli **Yürüyüş** dergisinin kapağında, «AET Özel Komisyonu Raporu» ve «Sosyalistler ve Yaşam» diye kocaman iki başlık vardır. 21 Eylül sayısında ise, «Umutsuzluk Sisinin Arkası» ve «DÇM Raporu» manşet olarak verilmiştir.

«DİSK içindeki mücadele bir sınıf mücadelesidir». 2 Kasım tarihli **Yürüyüş**'te çıkan bir yazının manşetidir bu. Yazının sonunda, «işçi sınıfı bu mücadeleyi eninde sonunda kazanacaktır» denilmektedir. 9 Kasım tarihli Y. Küçük'ün yazısında da aynı şey söylenmektedir. Şirazeden çıkmak diye işte buna derler. Bundan daha açık bir sekterlik örneği olabilir mi? Bu mantığa göre 1 Mayıs'ları, Demokratik Hak ve Özgürlükleri Koruma Mitingleri'ni, Şili Gecesi'ni, sınıf eğitimleri, temsilcilerin sosyalist ülkelere görgü gezilerini düzenleyen, yapan hep burjuvazidir. Pes doğrusu!

1 Mayıs'da, 16 Eylül'de korkularından pasifizmin batağına gömülenler, DİSK içinde aslan kesilmeye çabalamaktadırlar. Demin verdiğimiz başlıkta anlatımını bulan tutuma, işçi sınıfı içinde bölücülük, DİSK yıkıcılığı denmez de başka ne denir?

Direnişin ikinci gününde TİP'in yaptığı resmi açıklama, eğer açık bir ihanet belgesi değilse bile, herhalde şaheser bir oportünizm örneğidir.

Eylem başlamış, savaşım tüm şiddetiyle sürmektedir. TİP eylemden önce değil, başlama anında da değil, direniş başladıktan çok sonra yayınladığı bildiride, somut siyasi durumu iyi tahlil etmek, buna göre gerçekçi eylemler koymak gerektiğini ilan etmektedir. Oysa genel grev, genel direniş isteği, daha Temsilciler Meclisi toplantısında belirgindi. O toplantının sonucu da bilinmekteydi.

TİP kendi bildirisinde, sözünü ettiği tahlili yapmıyor. Yada yapmışsa, bunun sonuçlarını açıklamıyor. Yaptığı tahlil sonunda, bu eylem doğru mudur, yanlış mıdır, onu da söylemiyor. Yani bildirinin eyleme hiçbir anlamda yol göstericiliği yok.

TİP esasen eyleme geçmiş olan DİSK'e, işçilere «siyasi durumu doğru tahlil edin» diyordu. Peki ama hani bu görev «parti» nin idi? Oysa TİP, genel olarak işçilerin bunu yapmasını istiyordu. Hem de eylem içinde. Hem de eylemin en çok birlik ve disiplin gerektirdiği bir sırada. Üstelik eylemin başarısı konusunda kuşkulu olduğunu vurguluyarak.

TİP bildirisinin bu bölümünün yada tümüyle bildirinin gerçek amacı neydi? Eğer eylem başarısız olursa, bu bildiriye daya-

narak, «biz gerçeği önceden gördük ve en doğru tavrın ne olması gerektiğini gösterdik» diyeceklerdi. Yok eylem başarı kazanırsa, bu «geniş meşrepli» bildiri, başarıdan kendine düşen payı da kapsamına alacaktı. İşten atma ve tutuklamalar başlayınca, TİP yöneticileri bunun daha da genişleyeceğini ve eylemin başarısını gölgeleyeceğini umdular; ve hemen bildirinin birinci yorumunu yapmaya koyuldular. «Oyun içinde oyun» u koskocaman bir başlık yaptılar. İşte tam bu noktada aldandılar. Türkiye işçi sınıfı tarihinde bir köşe taşı olan şanlı Eylül Direnişi'nin tam ortasında, TİP yöneticileri işçi sınıfımızın karşısına şu sözlerle çıkıyorlardı: «Bu eylemlerin başarılı olabilmesi için hedef ve biçiminin somut şartlar ışığında gerçekçi ve geçerli nitelikte olması ve doğru örgütlenmesi şarttır. İnce hesapların yapılıp tezgahlanmak istendiği, oyun içinde oyun oynanması ihtimalinin kuvvetli olduğu günümüz şartlarında bu husus gözden asla kaçırılmaması gereken bir önem kazanmaktadır.»

İşçi sınıfımız şanlı Eylül direnişiyle, öteki demokratik kitle örgütlerinin de desteğini alarak ve parlamento içindeki burjuva - demokrat milletvekillerinin de katkısıyla, Devlet Güvenlik Mahkemesi tasarısını başarıyla göğüslemiştir. Türkiye işçi sınıfı, konumundan bir adım bile gerilemeden, tersine sınıf savaşı tarihinde önemli bir aşama yaparak, böylesi «oyun içinde oyun» gibi tam tersi hedef gösteren savları da bir fiskede söndürmesini bilmiştir. (Geçerken bir noktayı belirtmekte yarar var: TİP bildirisinin bir yerinde, DGM ile ilgili olarak, «Parlamento içi mücadelenin parlamento dışı demokratik kitle eylemleriyle desteklenmesi, demokratik mücadelenin doğru ve etkin bir kuralıdır» denilmektedir. TİP burada da yine arabayı atın önüne koymaktadır. Tersi daha doğru olurdu. Çünkü işçi sınıfı hareketi için belirleyici olan, kitlelerin örgütlü eylemleridir. Belirleyici olan parlamento - dışı kitle eylemleridir. İşçi sınıfımıza parlamento'nun tümüyle kapalı olduğu günümüz Türkiyesinde, bu hele hele böyledir. Nitekim işçi sınıfımızın kararlı ve dirençli savaşımı, parlamento içindeki yalpalayan unsurları da daha bir yüreklendirmiştir.)

OBJEKTİVİZMİN UZANTILARI

Sübjektivizmin biri sağ, öbürü «sol» bu iki ters ve hastalıklı yaklaşım ve yorumlarının dışında, genel olarak Eylül Direnişi'ne doğru ve namuslu bir tutumla yaklaşılmıştır. Eylül Direnişi, işçi sınıfı ve DİSK desteklenmiştir.

Ancak bu doğru tutumların bazı yanlarında, objektivizm **uzantıları** da görülmemiş değildir. Bu «uzantı» sözcüğünün altı-

nı çiziyoruz. Çünkü objektivizm, görüş bütünü olarak burjuva ideolojisinin bir yanıdır. Oysa hepimiz, zaman zaman yada belirli olgular karşısında, somutu yeterince kavrayamamaktan doğan, objektivizmin uzantısı niteliğinde görüş ve davranışlar içine düşebiliriz. Yanlış anlaşılmamak, bir kördüvüşünün içine düşmemek kaygısıyla, bu «uzantı» sözcüğünün altını çiziyoruz.

Yanlış gördüğümüz bu yanlara, daha çok TSİP'in yorumlarında rastlanmaktadır. TSİP yorumlarının bazı yanları somutu yeterince yansıtmamakta, hatta bazı yerlerde yanlış yansıtmaktadır.

TSİP, 16 Eylül Direnişi'ne ve DİSK'e «mükemmelliyetçi» bir açıdan yanaşmıştır. Bu tutum, DİSK'i parti gibi ele alma ve parti gibi eleştirme sonucunu doğurmuştur. DİSK karmaşık bütünlüğü ve gelişim çizgisi açısından yeterince somut kavranamamıştır.

DİSK bazı siyasal sloganları doğru olarak kullanır. Bir sendikanın kullandığı sloganlar, bir işçi sınıfı partisinin sloganları kadar net olamaz. Böyle olması için zorlamak ise zararlı sonuçlar doğurur.

Daha önemlisi, işçi sınıfı devrimcileri, demokratik kitle örgütlerinin propagandalarını kendi **bağımsız** propaganda çalışmalarıyla **tamamlarlar.** Böylesi bir yöntem, demokratik kitle örgütlerinin esnek taktikler benimseyebilmelerine olanak tanır. Aynı zamanda devrimcilerin bu örgütler içinde, bu örgütlerin iç bütünlüklerine uygun çalışmalarını kolaylaştırır.

Bu bakımdan TSİP yorumunun iki noktası üzerinde duracağız: Birincisi, «Genel Yas» terimidir. Bu terim hoşumuza gitmeyebilir. Ama acaba anlamı eylemde olumsuz bir etki yaratmış mıdır? Sanmıyoruz. Ne var ki bu terimin pratik yararları daha sonra görülmüştür.

Bu noktada DİSK yöneticilerini, bir yandan DGM'ye karşı savaşta 16 Eylül Direnişi'ni koyarak görevlerini kararlı bir biçimde yerine getirdiklerinden, öte yandan DİSK'i bir örgüt olarak titizlikle koruma kaygısı duyup bunun «tedbirler»ini almış olmalarından ötürü kutlamak mı, yoksa «Genel Yas» teriminden ötürü eleştirmek mi gerek? (DİSK'in bir parti olmadığını bir kez daha hatırlatarak.)

İkincisi, Eylül Direnişi'yle MC'nin yıkılacağı ve yerine ileri demokratik bir hükümetin geleceğini DİSK yöneticilerinin düşündüğü yolundaki eleştirinin haklı olmadığı kanısındayız. DİSK'in açıklamaları ortadadır.

Kitle Dergisi'nin bu yöndeki eleştirisindeki karışıklık, kanımızca bir başka noktadan kaynaklanmaktadır. «DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler, 1 Mayıs konuşmasında MC'nin düşürül-

mesini ve yerine ulusal ve demokratik bir hükümet kurulmasını istemişti. Bunun nasıl olacağı belli değildi.» **(Kitle)**

Buradaki karışıklık, **Kitle**'nin bu slogana verdiği yanlış nitelikten ileri gelmektedir.

PROPAGANDA - AJİTASYON - EYLEM SLOGANI

«MC düşürülsün, yerine ulusal ve ileri demokratik bir hükümet kurulsun» sloganı, stratejik hedefi gösteren doğru bir slogandır. Bu slogan, MC düştükten sonra yerine gelecek —tek başına gelebilse bile— bir CHP iktidarını nitelendirmez, onu kasdetmez. Çünkü bu savaşım, işçi sınıfının öncülüğünde ulusal demokratik **devrim** sonunda hedefine varacaktır.

Bu slogan, stratejik aşamaya denk düşen, bu aşamanın ana sloganıdır. Sosyalizm hedefinin konması, bu sloganın ondan sonraki aşamayla bağıntısını kurar ve işçi sınıfının gerçek hedefini belirtir. Aynı zamanda işçi sınıfının daha bugünden sürdürdüğü savaşımın niteliğini gösterir.

Ancak bu sloganı «eylem» sloganı olarak alırsak, elbette anlaşılmaz olur. O zaman MC düşer düşmez ulusal, ileri demokratik bir hükümet nasıl kurulacak sorusu akla gelir.

Dünya işçi sınıfı tarihinden bir örnek verelim. «Bütün iktidar Sovyetlere» sloganı, Nisan 1917 başlarına kadar bir «propaganda» sloganıydı. Haziranda «ajitasyon» sloganı oldu. Ekimde «eylem» sloganı ve Ekim sonunda acil bir «direktif» oldu.

Nisan başlarına kadar kullanılan «Bütün iktidar Sovyetlere» sloganını, eğer «eylem» sloganı olarak görürsek, yanlış atılmış bir slogan diye niteleyebilir ve «nasıl?» sorusunu sorabiliriz. Hiç kuşkusuz bu yanlış bir soru olur.

Bir başka örnek daha: «Kahrolsun otokrasi» sloganı, önce bir propaganda sloganıydı; ve amaç, en bilinçli grupları ve savaşçıları kazanmaktı. Rus - Japon Savaşı'nda otokrasinin zayıflığı geniş kesimlerce anlaşılınca, bu slogan ajitasyon sloganı oldu. Çünkü amaç, ezilen kitleleri en geniş biçimde kazanmaktı. Kitlelerin gözünde Çarlık saygınlığını tümüyle yitirince «Kahrolsun otokrasi» sloganı, bir ajitasyon sloganından eylem sloganına dönüştü. Şubat Devrimi sırasında ise bir direktif oldu.

«MC düşürülmeli ve ileri demokratik bir hükümet kurulmalı» sloganının, bugünkü koşullarda propaganda mı yoksa bir ajitasyon sloganı mı olduğu tartışılabilir. Ancak eylem sloganı ve hele direktif olmadığı kuşkusuzdur.

16 Eylül günlerinde, bu slogan ve benzerleri, kitlelerin siyasal bilincini ilerletme açısından kesin etkili bir rol oynamış; ey-

lemin «siyasal özü»nü tamamlamış, savaşımın bu eylemle bitmeyen hedefini göstermiştir.

«DGM'ye Hayır - Faşizme Geçit Yok» sloganı, Temsilciler Meclisi'nde bir ajitasyon sloganıydı. 16 Eylül'de ise bu slogan bir eylem sloganı oldu. Ancak «Faşizme Geçit Yok» sloganı, hâlâ bir ajitasyon sloganıdır.

AJİTASYONUN ÖNEMİ

Kitle'nin **Ürün** Dergisi'ne, 16 Eylül'ün yorumunu «ajitatif» açıdan ele aldığı, «hamaset edebiyatı» yaptığı yolunda yanlış bir eleştirisi var. Yorum getirmediği yolunda bir eleştiri olsaydı, bu tartışılabilirdi. Ama **Ürün**'ün yaklaşımı doğruydu.

Kitle bu eleştirisiyle «ajitasyon» kavramına yanlış bir anlam veriyor ve bu nedenle, belki de pek farkına varmaksızın, ajitasyonu hafife almış oluyor. Ajitasyon, kitlelerin bilinçlenmesinde son derece önemli bir çalışmadır. Bu çalışmanın en önemli biçimi, «siyasal gerçekler»in en coşkulu, en açık ve en çıplak biçimde anlatılmasıdır. Ancak böyle bir çalışmayla kitlelerin «siyasal bilinci» ilerletilebilir. Ajitasyon çalışması, sanıldığı gibi, propaganda çalışmasından daha az önemli değildir. Propaganda ve ajitasyon çalışmalarının herbiri ayrı bir işlev görür. Özellikle kitlelerde devrimci kabarmanın hızlandığı dönemlerde ajitasyon çalışması dirimsel bir önem taşır.

Siyasal gerçeklerin açıklanması ise uzun çözümlemelerle yapılamaz. Böyle çözümlemeler gereksizdir demiyoruz. Bu çözümlemeler, daha çok öncü kesimler için ve üzerinde uzun uzun düşünmeye, tartışmaya zamanları olduğu dönemlerde bir işlev görür.

Siyasal gerçeklerin açıklanması, durgun dönemlerde çok geniş bir kapsama sahip olur. Ama o zaman için bile, somut siyasal durum, bazı gerçeklerin temel alınması gerektiğini gösterir. Yani o zaman bile bir ayrım gerekir. Ancak özellikle kitlelerin savaşımının kızıştığı dönemlerde somut siyasal gelişmeyi yakıcı bir titizlikle inceleyerek **anın acil görevlerini** belirleyen siyasal gerçekleri açıklamak işçi sınıfı devrimcilerinin baş görevidir. Ancak o zaman işçi sınıfı devrimcileri savaşımının gerçek bir yol göstericisi olabilirler.

Kısacası sorun, o anki savaşımda siyasal özü yakalayabilmek, siyasal savaşımın candamarını bulabilmek ve gösterebilmek sorunudur.

Bu açıdan 16 Eylül günlerine bakarsak şunu görürüz: Eylem başlar başlamaz burjuvazi başlıca vuruşunu, eyleme katılan işçilerin sayısını az göstererek, böylece eylemi başarısız ilan ederek

işçilerin direncini kırma noktasında yaptı. Ancak eylemin daha ilk adımda başarıya ulaşması, bu darbeyi etkisiz kıldı. O kadar ki burjuva basını bile (şu yada bu kanadıyla) bu gerçeği yansıtmak zorunda kaldı. O anın görevi, burjuvazinin vuruşuna bir karşı vuruşla cevap vermek, ve «eylemin tuttuğunu, başarılı olduğunu» direnen işçilere iletmekti.

Genel Direniş bittiğinde, burjuvazi 3 bin işçiyi işten atmıştı. Burjuvazi, böyle bir eyleme katıldıkları için elbette işçilere çiçek gönderecek değildi. Ancak burjuvazi işten çıkarmalarla çifte amaç güdüyordu. 16 Eylül Direnişi burjuvaziyi önce şaşırttı. Daha sonra bu şaşkınlık yerini öyle kolay kolay doymak bilmez bir kin ve öfkeye bıraktı. (Yeri gelmişken, bu eylem karşısında burjuvazinin hiç şaşırmadığı, soğukkanlı olduğu yolundaki TİP değerlendirmesine değinelim. Evet burjuvazi 15 - 16 Haziran ve daha eski deneyimlerine rağmen şaşırdı. Burjuvazi şaşırmasaydı, Tunç'u böyle kendini yırtınıp paralarcasına konuşturmazdı. Geri tepeceği besbelli biçimde sağa sola saldırmazdı. DİSK yöneticilerini tutuklatmaz, TÖB - DER'i kapatmaz, Dalokay'a işten el çektirme çılgınlığını göstermezdi. Burjuvaziyi şaşkına çeviren, suratında patlayan işçi sınıfının tokatıydı. Ama burjuvazinin her şaşırdığında sıkıyönetim ilan edeceğini sanıyorsak aldanırız. Bu, o tarihsel anda sınıf güçlerinin karşılıklı yeralımına bağlı bir sorundur.)

Burjuvazi, kin ve öfkesini doyurmak, işçi sınıfına gözdağı vermek için daha geniş çapta bir işçi kıyımı planlıyordu. Burjuvazinin beklediği şey, eylem biter bitmez işten atmalara protesto için ikinci bir eylemdi. Besbelli ki, ikinci eylem birincisi ölçüsünde yaygın olmayacak, güçsüz kalacak ve kıyım o ölçüde kolaylaşacaktı. Bu sırada işyerlerinde ilginç olaylar göze çarpıyordu. 16 Eylül Direnişi'nde kırıcı rol oynayan işyerlerindeki işveren ajanları, eylem bittikten sonra birdenbire aslan kesilivermişler ve ikinci bir direniş önermeye başlamışlardı. İşçiler bu oyuna gelmedi ve DİSK'in tabana uyarısı da tam zamanında yetişti.

Ancak birçok dirençli işçi, arkadaşlarını geri aldırmak için ikinci bir direniş istiyorlardı. Profilo işçileri bunun örneğiydi. Profilo işçileri tek başlarına ve zamanını iyi seçmeden eyleme giriştikleri için yenildiler. Ama bu yenilgi, onların destanlara yaraşan yiğitliklerine gölge asla düşüremez. Onlar işçi sınıfımızın savaşlarına yeni bir kahramanlık sayfası eklediler.

İşte ana eylem bittikten sonraki asıl görev, işçilere tek tek çıkışların tehlikesini anlatabilmekti.

O anın görevi bununla da kalmıyordu. Burjuvazi eylemin başından beri, DİSK yönetimiyle tabanın arasını açmaya ve eylem içindeki işçilerin yönetime güvenlerini sarsarak dirençlerini

kırmaya çalışıyordu. «Sorumluluktan kaçtılar» sloganı böyle bir amaçla atılmıştı.

Genel Direniş bitmişti. Ancak savaşım, daha değişik koşullarda, tek tek işyerlerine geçecekti. Tek tek işyerlerinde yürütülecek savaşımın başarısı daha zor koşullara bağlıydı. Bu zorlukların yenilmesinin baş koşulu, morali, örgüt disiplinini ve onu yaratan örgüte güveni diri tutmaktı. Genel Direniş bittikten sonra, burjuvazi bu noktaya daha da hızla vurmaya başladı.

O anın görevi ise, eylemin sonuçlarının başarısını apaçık ve devrimci bir coşkuyla işçilere aktarmak ve DİSK'in bütünlüğünü vargüçle savunmaktı. Hem burjuvazinin, özellikle Tercüman gazetesi aracılığıyla giriştiği kampanyaya, hem de işçiden yana görünüp «oyun içinde oyun» propagandasını bu evrede de sürdüren moral bozucuların pasifist tutumlarına ve goşist bozgunculuğuna cesaretle karşı çıkmak baş görevdi.

Burjuvazi, sınıf savaşımının yine candamarına saldırıyor. Bizim de görevimiz bu candamarını korumaktır. Yoksa vaaz vermek değil. O günlerde de bugün de tüm devrimci coşku ve enerjimizle 16 Eylül'ün yiğit işçilerine, «İşçiler, eyleminiz kesin başarıya ulaştı. DGM'yi ezdiniz. MC'yi sarstınız. DİSK savaşımınızla daha da güçlendi. Kahrolsun bozguncular. Yaşasın işçilerin birliği. Yaşasın DİSK. Yaşasın Genel Grev. Birlik - Mücadele - Zafer» diye seslenmemiz, haykırmamız sosyalizme inancımızın bir gereğidir. Asla bir «hamaset edebiyatı» değildir. Soruna böyle yaklaşmak bir objektivizm uzantısıdır.

Ürün bir ajitasyon organı olmamakla birlikte, kendi dar olanaklarıyla savaş alanına koşmuş ve böylesine onurlu bir görevi yerine getirmiştir. (**Kitle**'nin **Ürün**'le ilgili diğer bütün söyledikleri ise ciddî değildir.)

Kitle'nin eleştirilerinde objektivizm uzantıları olarak gördüğümüz bir başka önemli yan daha var: Burjuvazi demin sözünü etiğimiz eylem - sonu kampanyasını DİSK Kongresi öncesinde yoğunlaştırdı. Bu kez **Tercüman** gazetesinin sürdürdüğü kampanyayla DİSK Genel Başkanı Kemil Türkler'in kişiliğini hedef alarak DİSK'i yıpratmak, tabanın yönetime güvenini sarsmak yolunu seçti. Bütün bunlar, ileride DİSK ve DİSK'e bağlı sendikalara yöneltilecek yeni bir saldırının psikolojik ortamını hazırlamak amacını taşıyordu.

Kapitalist özel mülkiyeti korumaktan başka hiçbir kaygısı olmayan burjuvazi, ne olmuştu da böyle birdenbire azılı bir mülkiyet düşmanı kesilmişti? Bu kampanya DİSK tabanının hangi kesimini hedef alıyordu? Bilinç bakımından henüz geri kesimleri mi, yoksa bilinçli öncü kesimleri mi? İlk bakışta belki garip gö-

zükecek ama, hiç kuşkusuz, ikinci kesimi hedef alıyordu. Çünkü böyle bir kampanya ancak bu kesimleri etkileyebilirdi. Onlarda dalgalanma ve tepki yaratabilirdi. Gerek Temsilciler Meclisi'nde ve gerekse Olağanüstü Kongre'de ve aynı zamanda ileride, DİSK içinde ancak bu kesim etkili olabilirdi.

Nitekim burjuvazi bu kampanyayla, özellikle DİSK dışında, işçi olmayan birçok devrimciyi avladı. Onlar (ki **Kitle**'nin soruna yaklaşımı da böyledir) «devrimcilik açısından **Tercüman**'ın ele aldığı konuya biz de karşıyız, ancak sözkonusu kampanyanın amacı DİSK'i yıpratmak olduğundan bu kampanyaya da karşıyız» şeklinde soruna yanaştılar. Oysa burjuvazi bundan başka bir şeyi zaten düşlemiyordu. «Kampanyaya karşıyız» demekle kampanyaya karşı çıkılmış olunmazdı. Olunmadı da.

Oysa bu kampanyaya cesaretle ve toptan karşı çıkmak bir zorunluktu. Burjuvazinin oyunu ancak böyle bozulabilirdi. Bilinçli işçiler, Temsilciler Meclisi'nde ve Kongre'de, bu oyunu büyük bir kararlılıkla bozmasını bildiler.

Kitle'nin ve kimi devrimcilerin burjuvazinin bu oyununa gelmeleri, anlık savaşımın candamarını yakalayamamaları ve bunun sonucu objektivizm uzantılarına kapılmalarından doğmuştur. «Siyasal cesaret» konusunda yeterince düşünmemiş olmalarından ve nihayet pratikte «anın gerektirdiği en doğru davranışı kararlılıkla koyma» yerine, «en doğrucu kesilme» tutumunu benimsemelerinden kaynaklanmıştır.

Objektivizmin uzantılarından, sübjektivizmden ve her ikisinden kaçınalım derken düşülebilecek pragmatizmden kurtaracak doğru yöntem, sınıf savaşımının üç yönünün karşılıklı ilişkilerini kavramakta yatar.

Bilindiği gibi, sınıf savaşımı, burjuvaziye karşı ekonomik, siyasal ve ideolojik olmak üzere üç alanda birden verilir. Bu üçlüden «siyasal savaşım» yönünü savsaklamak, biri ekonomizme, diğeri goşizme varan sübjektivizm sapmasının kaynağını oluşturur. Bu üçlü savaşım içinde öbür ikisinin «siyasal savaşım»ın koşullarına **bağlı** olduğunu görmezsek, bu da bizi objektivizme sürükleyebilir. Ve nihayet Marksisit - Leninist ideolojinin ilkeleri unutularak salt siyasal savaşıma ağırlık verilmesi ise pragmatizmi doğurur.

EYLEMİN EKSİKLİKLERİ

16 Eylül eyleminin «eksiklikler»i ile «zaaflar»ı arasında bir ayırım yapmanın doğru ve gerekli olduğu kanısındayız. «Eksiklikler» sözüyle, eylemin içinde geçtiği koşullarda yerine getirilmesi olanaklı iken gerçekleşmeyen yanları amaçlıyoruz. «Zaaf-

lar» ile de, eylemin içinde geçtiği koşullarda karşılanması olanağı bulunmayan ve nedenleri daha derinde olan «köklü eksiklikler»i anlatmak istiyoruz. Böyle bir ayrım yapılmazsa, eylemi değerlendiriyorum derken eyleme gölge düşürülebilir.

Bu eksikliklerin en başında yayın eksikliğini, başka bir deyişle kitle propaganda ve ajitasyon çalışmalarının eksikliğini saymak gerek. Devrimci vuruculuğu yüksek kitle eylemlerindeki kitlesel ajitasyon çalışması candamarını oluşturur. Yani gazete, bildiri, broşür ve sözlü propaganda ve ajitasyon en yoğun biçimde kullanılmalıdır. Bu çalışma eylem içinde bilinç düzeyini yükseltmekle kalmaz, aynı zamanda örgütlülüğünü artırır ve taktik manevra yeteneği kazandırır.

Direniş sırasında bildiri, broşür, gazete gibi ama eylemi geliştirecek doğru özde olma koşuluyla, yayınlara işçilerin susuzluğu sonsuzdu. Yayın, eyleme katılmamış işçileri eyleme çekmek için de önemliydi.

Bir başka açıdan da yayınlar acil önem taşıyordu. Büyük burjuvazi, özellikle kent küçük burjuvazisini bu eyleme, işçilere DİSK'e ve sosyalistlere, ilericilere karşı çıkarmaya çalıştı. Temizlik işçilerinin çalışmaması sonucu yığılan çöplerden salgın hastalıkların yayıldığı demagojisine sarıldı. Oysa bu tehlike eylemden önce de vardı. Öte yandan rafinerilerde üretimin durmasını, o sıradaki benzin darlığının nedeni olarak göstermeye çalıştı. Hatta zaten varolan darlığı yapay olarak artırdı. Böylellikle şoförleri ve büyük kentlerde oturan halkı eyleme karşı çıkarmaya çalıştı. İtiraf etmek gerekir ki, bu demagojik propagandaların tümüyle etkisiz olduğu da ileri sürülemez. Hem bu yalanların içyüzünü açığa vurmak, hem de halkın gerçekleri daha iyi görebilmesi için, sadece işçilere değil, tüm halka yönelik yayınlar gerekliydi.

Yayın konusundaki eksikliğin üstesinden, sadece DİSK gelemezdi. Bu, belki de daha çok legal sosyalist partilerin ve öteki demokratik kitle örgütlerinin baş görevlerinden biriydi. Özellikle eylem sırasında böyle bir görevi hiç hatırlamayan, en azından halka bildiri dağıtmaları olanakları varken bunu kullanmayan legal sosoyalist partilerin «sosyalist bilinçlendirme»den, bunun «DİSK içinde eksik olduğundan» sözetmeye herhalde pek hakları olmasa gerek. Bu bile, «sosyalist bilinçlendirme», «örgütlenme», kısacası «sosyalist çalışma»nın ne olduğu konusunda yeterince düşünülmediğini göstermektedir.

İkinci eksiklik, eyleme katılma olanaklarının yeterince zorlanmamış oluşudur. Ancak sosyal demokrat sendikacılarla DİSK'in ilişki kurmadığı biçimindeki eleştiri geçerli değildir. Bu

ilişkinin kurulduğu biliniyordu. Esasen bu eleştiriyi yapan **Kitle** dergisi, önce «böyle bir ilişki kurulmuş mudur, kurulmamış mıdır, bilmiyoruz» demekte, sonra bu bilmediği konu üzerinde kesin yargıya varmaktadır. **Kitle**, «durumun böyle bir ilişki kurulmadığını gösterdiğini» savlamaktadır. Hangi durum? Sosyal demokrat sendikacıların eyleme katılmayışları mı? Buna bakarak ancak ilişki başarılı olmamış denilebilir. **Kitle daha** sonra bilmediğini söylediği bu konuyu temel alıp, son derece kesin bir yargıya vararak DİSK'i sekreterlikle suçlamaktır. Kanımızca bu yanlış yargı, «bilimsel» gözükmeye çalışmanın bir sonucudur.

Eyleme daha yoğun katılmayı sağlamak, bir yandan DİSK'li sendikaların çok yönlü yoğun çalışmalarına bağlıydı, öte yandan demokratik kitle örgütlerinin demokratik kamuoyunu etkilemelerine. Çünkü sosyal demokrat sendikacıların eyleme katılmanın eşiğinden dönmeleri, bir «ilişki kurmama» sorunu değil, bir «siyasal karar» sorunuydu.

EYLEMİN ZAAFLARI

Bu zaafların arasında işçi sınıfımızın politik örgütlenmesinin «kendiliğinden gelme hamlelere» henüz yeterince yetişememesi ve işçi sınıfının sendikal birliğinin yeterli ölçüde sağlanamaması sayılabilir. Bu, ayrı ve başlı başına ele alınacak bir konu olduğu için, bu zaafı sadece belirtmekle yetiniyoruz.

Ancak sendikal birliğin sağlanmasına gereken önem verilmedikçe, ne bu eylemin zaafları, ne DİSK'in vardığı nokta ve ne de işçi sınıfımızın sendikal hareketinin önündeki sorunlar yeterince anlaşılamaz. Bu birlik belirli ölçülerde sağlanmadıkça, devrimci sendikacılığımız bugün ulaştığı noktadan daha ileri gidemez, yeni bir sıçrama yapamaz.

Bu sorun yüzeysel biçimde ele alındığı için, eylemin, «stratejik» olduğu söylenen üretim alanlarını kapsamadığı yolunda, DİSK'e yönelik bir eleştiri yapılabilmektedir. «DİSK buralarda neden örgütlenmedi?» diye sorulmaktadır. Bu soru, DİSK'in nereden nereye geldiğine, olanaklarına bakılmaksızın, sözkonusu üretim alanları yeterince değerlendirilmeden ve çözümün hangi temele dayandığı düşünülmeden yöneltilmektedir. Soruna böyle yüzeysel bakmaktansa, onu eylemin zaafı olarak ele almak gerekirdi.

Ülkemizde elektrik, ağır sanayiin temel ihtiyaç maddelerini üreten demir - çelik, çimento sanayii, rafineriler, demiryolları, hava ve deniz yolları ulaşımı, PTT ve sağlık hizmetleri, vb. gibi ana dallar devletin elindedir. Buralarda sendikalaşma daha es-

kilere uzanır. Türk - İş'in temelini bu kesimdeki sendikalar oluşturur. Gerek Türk - İş'in dayanağı olması ve gerekse önemleri açısından, buraları devrimci sendikacılığa karşı kılı kırk yararcasına korunmaktadır. Yine bu işyerleri, sağcı partilerin yada büyük bürokratların kayırmaları sonucu, kadro fazlası işçilerle doludur. Yine buralarda, devlet kesesinden hovardalık yapılarak ücretleri öbür işçilere göre oldukça yüksek, «işçi aristokratlarına benzer» bir kesim yaratılmıştır. Bu tabaka yada kesim, sarı sendikaların (hatta sağcı partilerin) dayanaklarından birini oluşturur. Bunlar, bir tür «resmî amir» durumundadırlar. Gerek bu, gerekse başka nedenlerle bu kesimdeki işçilerin bilinç düzeyi oldukça geridir. Kuşkusuz yine bu kesimler içinde, bu söylediklerimizin istisnaları da vardır. İşçilerin keniş bir kesimi için teknik bilgi gerektiren, çalışma koşullarının çok ağır olduğu rafineriler, demir - çelik sanayii gibi. Buralarda koşulların elverişliliği hemen kendini belli etmekte, yoğun baskılara karşın, DİSK'in sözünü ettiğimiz yerlerde örgütlenmeye çalıştığı görülmektedir.

Bu kesimdeki sendikalar, devrimci sendikaların tabanlarında örgütlenmeye başlamalarıyla biraz zorlandıklarında ya devlet eliyle işçilerin bir kesimine «sus payı» dağıtılmakta yada daha da zoragelirlerse, yüksek sayılabilecek ücret zamlarıyla sözleşme imzalama yoluna gitmektedirler.

Bundan ötürü bu kesimlere devrimci sendikacılığın girmesi sorununa salt DİSK'in buralarda örgütlenmesi açısından bakmak, konuya dışarıdan eğilmektir. DİSK elbette çalışmalıdır. Ama sorunun çözümü her adımda sendikal birliği biraz daha ilerletme de yatar. Bu nedenle hiçkimse bu birliğin sadece DİSK'e bağlı sendikaların buralarda örgütlenmesiyle sağlanacağını savlayamaz.

Stratejik olma sorununa gelince: Bu kavram görecedir, değişkendir. Yukarıda değindiğimiz ana dallar, kuşkusuz genel olarak stratejik sayılan dallardır. Bu, genelinde böyle olmakla birlikte her, özel durumda da böyledir anlamına gelmez. Kitle dergisi, bu dallarda eylem konulmadığı için burjuvaziye «stratejik» vuruş yapılamadı, diyor. Böyle bir saptama, durumun tamı tamına açıklamamaktadır.

Çarpık bir kapitalizme dayanan, burjuva demokrasisinin bile varolmadığı bir ülkede, devletin ekonomik bakımdan zarara uğraması, hiç de iktidarların yüzünü kızartacak yada onları zorlayacak bir baskı ögesi işlevini görmemektedir. Hele kamu görevlilerinin boğazlarına dek skandallar içinde yüzdükleri halde «istifa müessesesi» nedir hatırlarına bile getirmedikleri gibi bir ülkede, bu özellikle böyledir. Buralarda üretimin durmasının öteki dallara yansıyarak kendiliğinden üretimi durdurması ise,

öyle üç - beş gün içinde gerçekleşmez. Bunun tek istisnası, elektrik santralleridir. Bu nedenle de bu santraller askerî birliklerce korunur. PTT, sağlık hizmetleri ve ulaşım dallarında çalışmanın durması, eğer kent küçük burjuvazisi önemli ölçüde siyasal olgunluğa erişmiş ve güçlü bir demokratik kamuoyu yaratılmışsa, bir işlev görebilir. Tersi bir durumda, buralarda sınırları iyi saptanmamış, denetimsiz bir işbırakımı geri bile tepebilir. Halkın karşı tepkisini doğurmak için kullanılabilir. Burjuvazinin öteki koşulları da yaratmak kaydıyla, tek kullanabildiği grev bu alanlarda olanlardır. Ancak çok hesaplı kullanıldığı takdirde, bu alanlarda yapılacak grevler, halkın dikkatini çekme açısından son derece yararlıdır. Örneğin, sağlık hizmetleri alanında gelişmiş kapitalist ülkelerde geniş ölçülerde grev yapılabildiği halde, bizde bu ancak çok sınırlı olabilir.

Ancak, genel anlamda stratejik olan bu dallarda, siyasal bunalımın yoğunlaştığı, devrim durumunun olgunlaştığı anlarda gerçekleştirilecek grevler ise dirimsel bir önem taşır. Bu nedenle buralarda bugünden örgütlenmek bir zorunluktur.

Öte yandan, tekellerin, holdinglerin tek kuruşu bile kendilerine akıtmaya, bu yolda devletin tüm olanaklarını kullanmaya çalıştıkları bir sırada tekellerin üretiminin, kârlarının candamarını tıkayan eylemler, somut durumda daha stratejik değil midir? Buralarda yapılacak bir vuruş, daha doğrudan bir vuruş sayılmaz mı?

16 Eylül Direnişi'nin zaaflarından bir başkası da, işçi - köylü bağlaşıklığının çok alt düzeylerde oluşuydu. Bu bağlaşıklık zayıf oldukça, işçi sınıfının eylemde yalnız kalma olasılığı her zaman yüksektir. Bu bağlaşıklığın çok zayıf oluşu, ayni zamanda işçi sınıfının alt katmanlarının bilinç ve örgütlülük düzeyi bakımından henüz epeyce geri olduğunu da gösterir. Gerek bu nedenle, gerekse yasal engellerden ötürü, kırsal bölgelerde sendikalaşma henüz çok cılız bir düzeydedir. (Bu apaçık gerçekler, «kır fatihleri» için de düşündürücü olsa gerek.)

Bir başka zaaf, işçi sınıfının sendikal hareketiyle demokratik kitle örgütleri arasında eylem birliğinin yeterli düzeyde olmayışıdır. Bu konuyu bir sonraki bölümde «eylemin kazanımları» arasında ele alacağız. Çünkü eskiye göre bu konuda epey bir mesafe alınmıştır. Ancak varolan zaafı, yani köklü eksikliği de gözden uzak tutmamak gerekir.

Gerçekte bu eylem birliğini engelleyen ciddî bir neden hemen hemen kalmamış gibidir. Olumlu diyaloglar kurulabilmiştir. Çelişki, büyük ölçüde uyum sağlanabildiği halde, ortak eylemlerin yeterli boyutlara varamayışındadır. Bizce bunun temel nedeni, DİSK dışındaki demokratik kitle örgütlerinin çoğunun bu-

güne dek «gerçek bir kitle örgütü» gibi değil, bir «siyasal parti» gibi görev yapmaya kalkışmalarında yatmaktadır. Böylece, küçük burjuvaziye dayanan bu örgütlerin tabanlarında her türlü sapma boy atmış, sekterlik tabanı parçalamış, örgütlerin kitlesel niteliklerini zayıflatmıştır. Bunun sonucu bu örgütler gerektiğinde tek başlarına ve derli toplu eylemler koyamaz olmuşlardır. Ancak son yıllarda bu yönde olumlu gelişmeler olmuş ve yine bu örgütler kitlesel niteliklerini kazanmaya başlamışlardır.

Bu olguyu olumlu açıdan doğrulayan örnek: Gençlik hareketi içinde gelişen, İGD'nin temsil ettiği, gençliğin sağlıklı kitlesel örgütlenişi DİSK ile gençlik arasındaki ilişkileri düzeltmiş, şimdiye dek erişmediği bir düzeye çıkarmış ve eylem birliğini gerçekleştirmiştir. Böylece gençlik sadece sözde değil, ama uygulamada işçi sınıfıyla kaynaşmıştır. (Bu konuda bu yiğit gençleri kutlamak, yanlışları varsa dostça uyarmak yerine, TİP'in «İGD giysili goşistler» diye saldırması, gençlerin işçi sınıfıyla kaynaşmasını, DİSK'le eylem birliği yapmasını «besleme»lik diye nitelendirmesi, sosyalizm adına ne büyük bir sorumsuzluktur.)

16 EYLÜL GENEL DİRENİŞİ'NİN KAZANIMLARI

1 Mayıs'ın kazanımları, kendini 16 Eylül'ün özünde göstermiştir. Gerek 1 Mayıs, gerekse 16 Eylül'ün birleşerek süren kazanımları, ileride kendini hiç kuşkusuz daha geniş boyutlarda duyuracaktır. Bu nedenle biz sadece gün ışığına çıkan kazanımlar üzerinde durmakla yetineceğiz.

Bu kazanımların en başında, işçi sınıfımızın ilk kez böylesine kitlesel ve yurt ölçüsünde genel grev niteliğine yaklaşık bir Genel Direniş gerçekleştirmiş olması gelmektedir. Bu Genel Direniş, kitlelere gerçek boyutlarda bir genel grevin önemini kavratmıştır. Böylece, gerçek boyutlarıyla bir genel grev için savaşımın sübjektif ortamı oluşmuştur. Genel grev hakkının yasalaşması için savaşım hedefi kitlelere malolmuştur. Yarın genel grev hakkının yasalaşması, işçi sınıfı savaşımının açık ve dolaysız bir ürünü olmuş olacaktır.

Genel grev niteliğine yaklaşık bu Genel Direniş, işçi sınıfımızın sınıf - siyasal bilincinde, ileride daha açık görülebilecek bir sıçrama yaratmıştır. Böylece işçi sınıfının sosyalist bilinçlenmesinin hızlandırılmasında, sosyalistler zengin olanaklar kazanmışlardır.

İşçi sınıfı kendini iktidara götürecek sınıf gücünün daha çok bilincine varmıştır. DGM'lerin çıkmasını önleyen ve aynı zamanda DGM'lerin kapanmasını sağlayan, böylece faşizmin tırmanışının bir adımını kıran savaşımda, işçi sınıfı, oynadığı öncü rolü

görebilmiştir. Bunu daha iyi görebilmesi, sosyalistlerin çabalarıyla tamamlanacaktır. İşçi sınıfı, Maocuları ve diğer goşist «sol» sapmacıları ve «sağ» oportünizmi iyice tanımıştır.

İşçi sınıfımız siyasal sonuçlar doğuran kendi sınıf gücünü daha iyi kavramakla kalmamış, aynı zamanda kendi dışındaki sınıf ve grupların, daha somut bir deyişle burjuvazinin ve onun çeşitli katmanlarının sınıfsal yapılarını, zayıf ve tutarsız yanlarını görebilmiştir. Bütün bunları görebilmesi, işçi sınıfının «siyasal deneyimi»nin artmasında sonsuz yararlar sağlamıştır. Bu siyasal deneyimin zenginleşmesi, gelecekte işçi sınıfının daha ileri boyutlardaki savaşımları için belirleyici önemde olacaktır.

16 Eylül Direnişi, işçi sınıfının örgütlenme düzeyinin gelişmesi için de önemli kazanımlar getirmiştir. Gerek sendikal ve gerekse siyasal planda daha iyi örgütlenmenin gereği daha çok kavranmıştır. Özellikle sosyalist önder işçiler, işçi liderleri sosyalist örgütlenme konusunda daha açık değerlendirme yapma olanaklarını buldular. Sosyalist örgütlenme adına ileri sürülen gevşek örgütlenmelerle, sıkı disiplinli Leninist tipte örgütlenme arasındaki farkı sezmeye başladılar.

Böylece şanlı 16 Eylül Genel Direnişi, işçi sınıfımızın bilinçlenmesi ve örgütlenmesinin hızlanmasında paha biçilmez ileri bir adım oldu.

Bunun yanısıra 16 Eylül, halen Türk - İş sarı çemberini kıramamış işçiler ve geniş kamuoyu için de birçok bakımdan öğretici oldu. Onlar da MC'nin halkımızın çıkarlarına karşı olduğunu, DGM Yasa Tasarısı'nın faşist niteliğini, MC - Büyük Sermayedarlar - Tunç üçlüsünün gerçek yüzünü eskisinden çok daha iyi tanıdılar. İşçi sınıfımızın DİSK içinde toplanan bilinçli kesimine, DİSK'e ve sosyalizme sempatileri daha da arttı.

İşçi sınıfımızın gücünün faşizm özlemlileri için caydırıcı bir güç olduğu daha iyi anlaşıldı.

İşçi sınıfının sendikal ve siyasal birliğinin önemi bu eylemle yadsınamaz biçimde görüldü. Bunu, bizzat işçilerin görmesi sonsuz derecede önemli oldu.

İşçi sınıfıyla öteki demokratik kitle örgütleri arasında görüş ve davranış birliği önemli düzeylere vardı. Eylem birliği yolundaki adımlar perçinlendi. Bu adımlar 16 Eylül'ün en önemli kazanımlarından biriydi.

Bu noktada tehlikeli bir tutuma işaret etmek gerekir. Devrimci sendikal hareketle, öteki demokratik kitle örgütlerinin birliğini pekiştirmek sosyalistler için dirimsel bir görevdir. Bu görev her adımda bilinçli, soğukkanlı ve dikkatli olmakla gerçekleştirilebilir. Bu birliğe çomak sokucu, fırsatçı davranışlar sosyalistlikle bağdaşmaz.

DİSK'in başlattığı eylemi, öteki demokratik örgütler gibi, TÖB - DER'de kararlı bir biçimde destekledi. Daha sonra TÖB - DER kapatıldı. Bu kapatma üzerine DİSK'in açıklaması gecikti. Ama hemen sonra DİSK Genel Sekreteri Mehmet Karaca, herkesin beklediği ve herkesi sevindiren açıklamayı DİSK adına yaptı. TİP yöneticileri bu gecikmeyi de DİSK'e karşı bir fırsat bellediler. DİSK ile TÖB - DER'in arasını açıcı kışkırtmalara giriştiler. Doğrusu bu fırsatçı tutumu, «sosyalizm adına hereket ettikleri için» yüzümüz kızararak izledik. Böylesi davranışlardan uzak olunmalıdır. Bu, kimsenin işine yaramaz.

16 Eylül'ün burjuvazi arasındaki çatlakları daha da derinleştirdiğini, MC'yi sarstığını söyleyebiliriz. Tekelci burjuvazinin siyasal özlemleri doğrultusunda hareket ettikçe, ekonomik çıkarlarının daha da zedeleneceğini, tekelci - olmayan burjuvazi farketmiş olmalı. İşverenlerin son Kongresi, bu çatlakları kapatmak için olağanüstü çabayla geçti. O kadar ki, «öz evlatları»nın, yani Tunç - Şide kliğinin «kulaklarını çekmek» gereğini duydular.

Son olarak, şanlı 16 Eylül Direnişi, işçi sınıfımızın siyasal savaşımda somut öncülüğünü açıkça göstermiştir. Bu eylem sırasında, işçi sınıfı dışındaki emekçi katmanlar da, işçi sınıfının öncülüğünü kabul edip ona göre davranmak gereğini duymuşlardır. İşçi sınıfımızın somut öncülüğü, bunu anlamak istemeyen en kalın kafalara bile dank edecek biçimde bütün heybetiyle ortaya çıkmıştır. Direniş sırasında goşist kümeciklerin koymaya çalıştıkları sözde eylemlerin, işçi sınıfının örgütlü ve dev eylemi karşısında ne denli komik kaldığı da bunu kanıtlamaktadır.

Kazanımlar açısından ve evet «hamaset» yaparak söyleyelim ki, EYLEM KESİN BAŞARIYA ULAŞMIŞTIR.

EYLEMDEN ÇIKACAK DERSLER VE LENİNİST YÖNTEM SORUNU

Yazımızın başlangıcında yöntem sorununa değindik. Sorunlara, olgulara yanlış yaklaşım ve somut durumun somut çözümlemesindeki yanlış yöntemler üzerinde durduk. Leninist bir yöntemle bakmaya, eylemin eksiklerini, zaaflarını ve kazanımlarını görmeye çalıştık. Yazımızı, eylemden çıkarılacak derslerin en başında gelen leninist yöntem konusunda birkaç şey söyleyerek bitireceğiz. Gerçekten de 16 Eylül, yanlış yöntemleri sergileyen derslerle doludur.

Marksizmi bilmek, marksist olmaya yetmiyor. Marksist - Leninist olmak için, işçi sınıfının bilimini bilmek elbette ilk şart. Ama bilmek, ancak yığınlar içindeki pratik savaşımla tamamla-

nır. Böylece tamamlanan bilgi, pratiğe daha çok yol gösterir. Bu ise bilgiyi - teoriyi zenginleştirir.

Bir devrimci, bu süreç içinde leninist yöntemi, artık bu yöntemi kullandığının farkına varmaksızın kullanır. Bu yöntem onun için her gün daha çok gelişen bir yetenek haline gelir, özümlenir. Bu arada su üstüne çıkan yanlışlar ise, bilinçli ve örgütlü çabayla düzeltilir.

Bu yeteneğin bir belirtisi, devrimci ruh ve devrimci heyecanla sorunlara, olaylara ve olgulara yaklaşmaktır. Yukarıdaki süreç sonucu doğan devrimci ruh ve devrimci heyecan, bu nedenle küçük burjuvazinin olgunlaşmamış heyecanı değildir.

Bilincin eşliğindeki bu heyecan, bizi hem sübjektivizmden ve hem de objektivizmden korur. Devrimci heyecanımız kitlelerden gelmekte ve kitlelere yönelmektedir. Onların başarısı için, onların içinde sürdürdüğümüz çalışmalarda bize olağanüstü bir enerji kazandırır. Bu enerji, hem somut durumu daha iyi anlamak, anın acil görevlerini daha doğru görebilmek, bu yönlerde araştırıcı olabilmek, teorik bilgilenmemizi artırabilmek için itici güç görevi görür.

Lenin, bu devrimci yöntemi, Marx'ın, «Kugelmann'a Mektupları»nın Rusça çevirisine yazdığı önsözde apaçık gösteriyor. Yapacağımız çeşitli alıntılarla «yöntem» sorununun özünü vermeye çalışacağız:

«Ve Rusya bugün, bir 'büyük değişiklik', 'bir büyük alt - üst oluş' dönemi yaşamaktadır. Marx'ın nisbeten fırtınalı geçen 1860 yılındaki politikası, çağdaş Rus devrimini yürüten sosyal demokratlar (sosyalistler kasdediliyor) için çoğu zaman doğrudan doğruya faydalanılabilecek bir model niteliğindedir.»

«İşte şüphecilikle kemirilerek takatten düşmüş, bilgiçliğin büsbütün ahmak hale soktuğu, tövbe-i istiğfar nutuklarına hazır, devrimden, devrim gelmeden önce yorulmuş... Bunlar, proletaryanın büyük düşünürü ve başkanından devrime inanmayı, işçi sınıfının ilk devrimci görevlerini sonuna kadar savunmak üzere harekete geçirmeyi ve devrim geçici bozgunlara uğradığı vakit çocukça yanıp yakınmaya koyulmayacak kadar ruh bütünlüğüne sahip olmayı da öğrenmelidirler.»

«Hey gidi hey! 1906 - 1907 Rusyası'nda devrimci romantizme veryansın eden bugünkü 'gerçekçiler'imiz, Marksizm bilginlerimiz, Marx'la kimbilir nasıl dalga geçerlerdi o çağda yaşamış olsalar! Gökyüzünü fethe çıkan bir 'teşebbüs'ün hayranı ve ütopyaların düşmanı ekonomistin materyalizmiyle, nasıl alay ederlerdi kimbilir!...»

«Marx, 1870 Eylül'ünde, ayaklanmanın bir çılgınlık olacağını söylüyordu. Ama **kitleler** bir kere ayaklanınca Marx'ın yaptığı,

bürokratik dersler vermek yerine, onlarla birlikte mücadele sırasında onlardan ve olaylardan ders almak olmuştur. Mücadelenin kazanma şansını önceden **kesinlikle** hesaplama teşebbüslerinin tam bir şarlatanlık veya deva bulunmaz bir ukalalık olduğunu anlıyordu.» (Altı çizilmiş yerler Lenin'in)

Ve yöntemi iyice netleştiren, Lenin'in de altını çizerek verdiği, Marx'tan bir alıntı:

«Mücadeleye daima sonuna kadar elverişli şartlar altında girilebilseydi, dünya tarihini istediğimiz gibi yapmak çok kolay olurdu.» (Marx) (Bu alıntı, «elverişli koşullara dikkat» vaazı veren TİP yöneticilerinin kulaklarını çınlatmalı.)

Lenin'den biraz daha aydınlanalım:

«Marx'ın bildiği bir başka şey daha vardı: Tarihin bazı anlarında umutsuz bir dava için de olsa **kitlelerin** dişe diş bir mücadeleye atılması, bu kitlelerin eğitimi ve bir sonraki mücadeleye hazırlanması için vazgeçilmez bir zorunluluk olur.»

«Her akıllarına estiğinde Marx'ı zikreden, ondan **sadece geçmiş hakkındaki yargılarını alıp geleceği hazırlamak için ders almayı düşünmeyen, bizim bugünkü sözde Marksistlerimiz, meselenin bu şekilde konması** gerektiğini kat'iyyen anlamıyorlar.» (Lenin) (Altını biz çizdik.)

SONUÇ

«Ya meydan okumayı kabul edip savaşmak, yada hiç savaşmadan yenik düşmek. İkinci şık gerçekleşmiş olsaydı, **işçi sınıfının içine yuvarlanacağı umutsuzluk** birkaç yöneticinin kaybından **çok daha büyük** bir felaâket olurdu.» (Marx)

demokratik örgütlerin açıklaması

TÖB-DER İstanbul Şubesi, TÜTED İstanbul Şubesi, TÜS-DER İstanbul Şubesi, İlerici Kadınlar Derneği, İlerici Gençler Derneği, İstanbul Halkevleri Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, Türkiye Yazarlar Sendikası ve İKÖK, basına aşağıdaki ortak açıklamayı yapmışlardır :

«1977 yılı bütçe taslağı bugünlerde Meclise sunuldu. Yine emekçi halkımızın lokmasından kesilerek alınan vergilerin büyük bölümü emperyalist silah tekellerinin kârına kâr katmak, kârlarını güvenceye almak üzere silahlanmaya ayrıldı. Türkiye'nin 1975 yılında yalnız NATO harcamaları 35 milyar lirayı buluyordu. Bu yıl da, bütçenin yaklaşık yarısı askeri harcamalara ayrıldı. Yani, okulsuz, yolsuz köylerimize okul, yol, hastane, sosyal konut, fabrika, baraj yapmakta kullanılacak olan milyarlar, modası kısa sürede geçecek silâhlara, toplumun ilerlemesine hiçbir katkısı olmayan askeri alanlara ayrılacak.

Gerçekler inatçı ve acı. Daha bütçe taslağının tamamlandığı gün, 15 saniye süren bir depremde onbinlerce ev yıkıldı. Yoksul halkımızdan onbinleri ölürken, onbinlercesi de evsiz, işsiz, yetim, dul kaldı. Yolu olmadığı için hâlâ ulaşılamayan yıkılmış köylerimiz var.

Oysa depremde böylesine ölmek, yıkıma uğramak kader değildir. Hele insanoğlunun aya, gezegenlere ulaştığı çağımızda artık hiç kader değildir. Yeryüzünde ve ülkemizde deprem bölgeleri bellidir. Böylesi bölgeler, depreme dayanıklı konutlarla donatılsa, bırakalım onu betonarme evler yapılmış olsa, deprem böylesi bir felâket olmaktan çıkardı. Köylerimizin yolu olsa, insanlarımızın bir bölümü donmadan kurtarılabilirdi. Doğu'da NATO manevraları yerine deprem ve benzeri olaylara karşı yardım ve kurtarma manevraları yapılsaydı, ölülerimiz bu kadar çok olmazdı. Oysa dün Varto'da, Lice'de olduğu gibi, bugün Van'daki halkımıza hâlâ «olan olmuş» diye sabır dilemekle yetiniliyor. Belki Lice'de olduğu gibi aylar sonra, ilk depremde yıkılabilir evler yaptırılacak. Peki, ya diğer deprem bölgeleri için ne tedbir alınıyor? Yıllardır olduğu gibi, hiç... Ve oralarda halkımız yine taş yığma evlerde kaçınılmaz sonuçları olan depremi bekleyecek. İlk depremde ölecek, yetim, öksüz, dul ve evlatsız kalacak. Ve onlara yine başsağlığı dilenip, yardım, konu sözü verilecek. Ama bir eksikle: Başbakan Demirel'in Van'da dediği gibi, ölenler geri dönmeyecekler.

Ölüleri artık geri getiremeyiz, ama ölmeleri önlenemez miydi? Önlenebilirdi. Eğer yıllardır emperyalizmin saldırgan örgüt-

leri NATO ve SENTO'dan çıkılıp, ABD kölelik anlaşmalarının dayattığı harcamalardan vazgeçilebilseydi, önlenebilirdi. Önlenmedi. Çünkü dünyanın en büyük ordularından birini besledik, Fantom aldık, tank aldık. Eskilerimizi ve de bir miktar paramızı deprem yardımına vererek vicdanımızı rahatlattık, yada deprem bahanesiyle konan vergilerle bir kat daha yoksullaştırıldık.

Ama artık acı gerçekler gözümüzü açmalı. Açmalı ve davranmalı. Varto'da, Lice'de, Van'da ölüme ittiğimiz onbinlere ve ölümü bekler koyduğumuz daha nicelere karşı insanlık borcu, tüm yurtseverleri, halkımızı göreve çağırıyor. Bütçenin görüşüldüğü şu günlerde görevimiz, silahlanma ve savunma harcamalarının ilk adımda yüzde on azaltılarak bu fonun, bugün Van bölgesi için ve diğer deprem bölgeleri için depreme dayanıklı evler, yolsuz köylere yol yapımına ayrılmasını sağlamaktır.

Savaşın kaynağı olan emperyalizm yokedilmedikçe, emperyalizmin saldırgan örgütleri olan NATO ve SENTO'dan çıkılmadıkça, böylesi askeri paktlar dağıtılmadıkça, silahlanmaya ayrılan paraların halkımızın sırtına yüklediği ağır yükün kaldırılamayacağını biliyoruz. Ama, ilk aşamada silahlanma harcamalarında yapılacak % 10'luk bir indirim, bu yolda somut ve olumlu bir adım olacaktır.

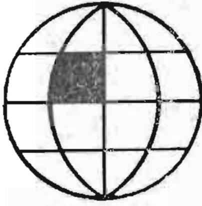
Biz demokratik örgütler olarak, başta ilerici, yurtsever parlamenterler olmak üzere, tüm demokratik kuruluşları, sendikaları, siyasi partileri, elele vererek bütçe tasarısını değiştirmeye çağırıyoruz. Bu çağrı, 23 - 26 Eylül 1976 tarihinde Helsinki'de SİLAHLANMA YARIŞINA SON VERMEK, SİLAHSIZLANMA VE YUMUŞAMA için toplanan Dünya Konferansına katılan siyasi görüşü, dini, dili, ırkı farklı milyonlarca insanın temsilcilerinin de ortak sesidir. Başta parlamenterler olmak üzere, basın - yayın mensupları, sendikalar, bilim adamları, din adamları, kadınlar ve gençler, kendi ülkelerinde savaş bütçesinin yüzde on azaltılması için savaşım vermeye Helsinki'de ant içmişlerdir. Çünkü bir avuç parababası dışında tüm insanlığın geleceği ve mutluluğu bunu gerektirmektedir. Van'daki, deprem bölgelerindeki ve tüm halkımızın geleceği bunu gerektirmektedir. Onlara yapılacak en değerli yardım bu olacaktır.

— Askeri harcamalar bütçesinin ilk adımda yüzde on azaltılması için elele verelim.

— Yeni Van felaketleri olmasın diye, vergilerimizin ölüm araçlarına değil, ölümü önlemeye kullanılması için elele verelim.

— Savaşsız ve sömürüsüz bir dünya için elele verelim.

ÇÜNKÜ, EKMEK, BARIŞ VE ÖZGÜRLÜK GÜNLERİ ELLERİMİZDEDİR.»



dünya işçi sınıfı partileri üzerine bilgiler

Dünya devrimci süreci, bu ay, Küba Devrimi'nin 18. yılını kutluyor. Küba işçi sınıfının ve emekçi halkının, Küba Komünist Partisi'nin öncülüğünde, onsekiz devrim yılında elde ettiği kazanımlar; ulusal ve enternasyonal görevlerini devrimci kararlılıkla sürdüren Küba Komünist Partisi'ni tanıtacak en önemli verilerdir.

küba'da devrimin sosyal kazanımları(*)

Bu metin; SSCB Bilimler Akademisi nezdindeki Latin Amerika Enstitüsü'nün istatistik verileri, Latin - Amerika ve Karaibler Havzası Komünist Partileri Konferansı Bildirgesi (Havana, Haziran 1975), Küba Komünist Partisi'nin I. Kongresi belgeleri (Aralık 1975), basın incelemeleri ve yayınları temeli üzerinde hazırlanmıştır.

(L.N.R.I.)

1959 Ocağında utku kazanan Küba devrimi, ülkenin sosyal ve ekonomik yapısını derinliğine değiştirmiştir. Bugün Küba Cumhuriyeti'nin başarıları, Latin Amerika'nın diğer ülkelerinde hüküm süren ve emperyalizme bağımlılığın doğrudan sonuçları olan kitlelerin sefaleti ve ekonomik gerilik ile belirlenen durumla canlı bir biçimde zıtlaşmaktadır.

Amerika tekelleri, Latin - Amerika'da kurşun üretiminin % 95'ini, çinkonun % 98'ini, demirin % 62'sini, petrol çıkarımının % 50'sini kontrol etmeye devam etmektedirler. Latin - Amerika ülkelerinin dış borçlarının taksit ödentileri için yıllık harcamaları, 1951'den 1971'e kadar beş misli artmıştır. Örneğin, 1974'te Brezilya'nın dış borcu 22 milyon dolara, Arjantin'in 7.3 milyar dolara ve Uruguay'ın 1 milyar dolara ulaşmıştır.

---

* Bu yazı, **La Nouvelle Revue Internationale** dergisinin 1976/Mart sayısından çevrilmiştir.

Küba, geçmişteki emperyalizme bağımlılığından tümüyle kurtulmuştur. Toprak reformu ve başlıca üretim araçlarının kamulaştırılması, büyük toprak sahipleri ve kapitalistler sınıflarını tasfiye etmeyi sağlamıştır. Sosyalist yapı, ekonomide üstün gelmiştir. Devrimden önce toprak sahiplerinin % 8'i, ülke topraklarının % 70'ine sahipti; ve bu, toprak sahiplerinin % 8'inin ekime elverişli toprakların % 85'ini günümüze kadar ellerinde tutmaya devam ettikleri Latin - Amerika'nın diğer ülkelerinin durumuna da mükemmelen uygun düşmekteydi.

Sosyalist Küba'da, tarım topraklarının % 70'i bütün halkın kollektif mülkiyetidir. Devrimden sonra geçip giden onyedi yılda Küba, geri - kalmış bir tarım ülkesinden, hızla gelişen bir tarım - sanayi ülkesine dönüşmüştür. 1974'te sinai üretim payı, gayri - safi ulusal üretimde % 41'i oluştururken; diğer Latin - Amerika ülkelerinde bu pay, yirmi yılda (1950 - 1970) ancak % 18.7'den % 25.2'ye çıkmıştır.

1958'e göre, Küba'nın belli başlı ürünleri, 1975'te şu artışları göstermiştir: elektrik enerjisi 2.5 defa, petrol türevleri 1.6 defa, çelik 10 defa, nikel 2 defa, makina üretimi 3 defa, çimento 3 defa, gübre 5 defadan fazla, traktör 6 defa, dokumalar 2.5 defa, un temeline dayanan maddeler 5 defa, yumurta 6 defa, deniz avı ürünleri 6 defa daha fazla artmıştır.

En büyük dikkat konusu olan tarımda, 1974 yılındaki yatırım, 1 milyar pesosa ulaşmıştır. Ekilen toprakların yüzölçümü, 1958'den 1975'e kadar iki misli artmıştır. Birçok yıllık kuraklıklara karşın, şeker kamışı hariç yıllık ortalama tarımsal üretim artış oranı, 1970'le 1974 arasında % 8.1 olmuştur. Çalışmanın tümüyle makinalaştırıldığı pirinçliklerin yüzölçümü, 40.000 hektardan 187.600 hektara; turunçgiller plantasyonlarının yüzölçümü, 10.000 hektardan 100.000 hektara çıkmış; bu da Küba'ya, bu ürünlerin üretiminde dünyada birinci yerlerden birini işgal etme umudunu vermiştir. Şeker üretimini artırma üzerinde titreyen ülke, bu geleneksel üretim dalını modernleştirme görevini saptamıştır. Son üç kesim kampanyası, bu çalışma alanına önemli değişikliklerin getirilmiş olduğunu kanıtlamaktadır. 1970 ve 1971 yıllarında şeker kamışının sadece % 1'i makinalarla kesildiği halde, 1974'te ve 1975'te mekanik kesim ürün toplama çalışmasının % 25'ine yaygınlaştırılmıştır. Şeker kamışının yüklenmesi % 98 makinalaştırılmışken, kesicilerin sayısı 180.000'e yani devrimden önceki döneme göre yarısına indirilmiştir.

Ekonominin diğer dalları da önemli ilerlemeler kaydetmektedir; 1975'te inşaat çalışmaları için 1.040.000.000 pesos harcanmış olup, bu, 1970'e göre üç defa daha fazladır. 1975'te ülkede kuruluş halinde olan 300 sanayi işletmesi bulunmaktaydı.

Ekonominin gelişmesi, emek üretkenliğinin sürekli bir artışına (1970 ve 1974 arasında yılda % 9 civarında) ve üretimin etkililiğinin yükselmesine dayanmaktadır.

Küba Komünist Partisi'nin 1. Kongresi'nde kabul edilen 1976'dan 1980'e kadarki dönem için sosyal ve ekonomik gelişme kararlarına uygun olarak, ulusal ekonomi beş yıllık dönemde ileriye doğru yeni bir adım atacaktır. Gayri - safi ulusal üretim % 34 artacak, sanayileşme hissedilir derecede hızlandırılacak, sanayideki yatırımlar 3.878.000 pesosa ulaşacaktır. Elektrik enerjisi üretimi en azından % 35, demirli madenler en azından % 90, ve inşaat malzemesi üretimi iki misli artacaktır. Büyük petrol rafinerileri, nikel fabrikaları, çimento fabrikaları, şeker kamışı devşirme makinaları fabrikaları, kağıt fabrikaları, dokuma, ayakkabı, mobilya, v.d. fabrikaları yeniden kurulacak yada modernleştirilecektir. Tarım önceden de olduğu gibi, özel bir dikkat konusu olacaktır. Örneğin bugünden 1980'e kadar, 8 ile 8.7 milyon ton/yıllık dengeli bir şeker üretimi tasarlanmaktadır. Sebze üretimi % 50 civarında, süt üretimi ise % 75 ile 80 arasında artmak zorundadır.



Ekonomik gelişme planlarının gerçekleştirilmesi, Küba devriminin sosyal alandaki önemli kazanımlarının temelidir. Devrimden önce ülkenin yaşamını zehirleyen ve Latin - Amerika ülkelerinin çoğunluğunda bugün hâlâ varolan ırk ayrımına, işsizliğe, okuma - yazma bilmezliğe ve diğer sosyal afetlere her zaman için son verilmiştir.

1974'te 25 milyon Latin - Amerikalıyı (aktif nüfusun bir çeyreği) kapsayan işsizlik durmaksızın büyümektedir. 1974'te Kolombiya'da 1 milyon, Venezüela'da 700.000, Meksika'da 600.000, Guatemala'da 600.000, Paraguay'da 230.000 işsiz sayılmaktaydı. Nikaragua ve Salvador kadar küçük ülkelerde de, nüfusun üçte biri işsizlikten acı çekmektedir.

Devrimden önce, kronik işsizlik, Küba nüfusu için de acı bir afetti. Devrimden önce, 700.000 kişi yani iş - gücünün % 23.4'ü işsizdi. Ülkede gerçekleştirilen devrimci değişiklikler, 1.400.000 yeni iş yaratmayı sağlamış; bu da, her Kübalı'ya gerçek bir çalışma hakkı, yarınına güven ve maddi refahın sürekli bir artışını sağlamıştır.

İstatistikler, diğer Latin - Amerika ülkelerinde 100 milyondan fazla yetersiz beslenenin, 15 milyonu çocuk olmak üzere 36 milyon kişinin yetersiz beslenme nedeniyle tehlikeli bir tükenme durumunda olduğunu gösterdiği halde; Küba'da buna karşılık, hiç kimse açlıktan sıkıntı çekmemekte ve gıda maddelerinin tüketimi yıldan yıla artmaktadır. Bölgenin birçok ülkesinde fiyatların ve yaşam pahalılığının sürekli bir yükselişi (örneğin bu artışlar 1974'te Uruguay'da % 107, Arjantin'de % 40, Brezilya'da % 31, Ekvator'da % 22 olmuştur) gözlemlendiği halde, Kübalı tüketiciler, başlıca gıda maddeleri üzerinde değişmez fiyatlardan yararlanmaktadırlar. Bundan da öteye, başlıca hizmetlerle ilgili devlet politikasının aile bütçesi üzerinde lehte bir yansıması olmaktadır. Devrimden önce, ailelerden yarısından fazlası, kiralar için, aile bütçesinin yaklaşık % 11.7'sini harcadıkları halde, 70 yıllarının başında, yeni apartmanların kiraları, aile reisinin ücretinin ancak % 6'sını tutmaktadır.

Bugünkü durumda, yılda yaklaşık 20.000 konut inşa edilmekte ve yeni Beşyıllıkta bu rakkamın iki misline çıkarılmasına niyet edilmektedir, ki bu, nüfusun yarısından fazlası (1953 verilerine göre) devrimden önce harap yada yıkılmak üzere olan evlerde oturmakta ve kırsal nüfusun % 80'inin her türlü konfordan yoksun kulübelerde sıkışık bir halde yaşamakta olduğu bir ülke için, emredici bir zorunluluktur.

Sosyal tüketim fonları, halkın refahının yükselmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

*
* *

Sosyal kazanımların önemi, halk sağlığı ve eğitimi kadar önemli alanlarda da belirginleşmektedir.

Devrimden önce, doktorların yarısından fazlası Havana'da bulunmaktaydılar. Kırsal yerlerde, ancak 10 yatağı olan ancak 3 hastahane vardı. Çiftçilerin % 80'den fazlası her türlü tıbbi ba-

kımdan fiilen yoksundu; kırsal nüfusun % 14'ü veremden, % 31'i sıtmadan acı çekmekteydi. Çocuk ölümü bölgenin en önemlilerindendi.

Halk sağlığının bunun kadar felaketli bir durumda bulunduğu Latin - Amerika ülkelerinin çoğunluğunda durum, bugüne kadar hiç değişmemiştir. Örneğin Honduras'ta, bugün daha hâlâ doktorların yarısı başkentte oturmakta ve 1.700.000 kişi tıbbi bakımdan yoksun durumda bulunmaktadır. Haiti'de, bir yaşından küçük 1000 çocuktan 230'u ölmektedir. Bu rakkam, Brezilya'nın bazı bölgeleri için 180, Sao Paulo kadar büyük bir kent için 90; Şili'de 79 ve Latin - Amerika ülkelerinin bütünü için ortalama 66'dır.

Küba'da çocuk ölümü, yeni doğan 1000 çocukta 29'a düşmüş olup, bu, dünyanın en düşük göstergelerinden biridir. Bütün halk sağlığı sistemi, devletin yükümlülüğündedir; her tip tıbbi yardım parasızdır. Tıbbi kuruluşlar ağı, zor ulaşılır dağlık bölgeler de dahil olmak üzere, bütün ülkeye yaygınlaştırılmıştır. Devlet, halk sağlığı gereksinimleri için, her zaman daha fazla para vermektedir. Devrimden önce bu harcamalar 20 milyon pesos iken, 1975'te 400 milyon pesosu bulmuştur. İlaç üretimi % 80 artırılmıştır.

HALK SAĞLIĞININ GELİŞMESİ

	1958	1974
Tıbbı kuruluşlar	44	255
Hastahane yatakları (bin olarak)	10.8	46.4
Hastahane yatakları (10.000 kişiye)	16	47.2
Her uzmanlık dalından doktor (bin olarak)	6	10.2

1970 yıllarının başlangıcında çocuk felci, difteri, sıtma, kolera, sarı humma, çiçek hastalığı gibi tehlikeli hastalıklar, bütünüyle ortadan kaldırılmış; boğmaca, kızamık, kızıl, karın boşluğu tifüsü, verem olayları büyük ölçüde azalmıştır. Devrimden önce, ortalama insan ömrü 54 yaş iken, şimdi 70 yaşına yakındır. Küba yüksek eğitim kuruluşları, yılda 1000'den fazla doktor ve 300 ağız ve diş hastalıkları doktoru yetiştirmekte; 140.000 kişi halk sağlığı alanında çalışmaktadır.

Yeni beş yıllık plan döneminde, 100'den fazla polikilinik ve hastahane inşa edilecek; her 750 kişi için bir doktora, her 300 kişi için bir ağız ve diş hastalıkları doktoruna, ve her 10.000 kişi için 55 sağlık hizmeti emekçisine sahip olunacaktır.

*
* *

Devrimden önce, halk eğitimi çok aşağı bir düzeyde bulunuyordu; 1 milyon kişi okuma - yazma bilmiyor, bir milyondan fazla kişi zorlukla okuyup yazabiliyor; okul çağında olan 600.000 çocuk okula gidemiyordu. Bununla beraber 10.000 öğretmen de işsizdi.

Devrimden sonra Küba, Latin - Amerika'nın okuma - yazma bilmeyenlerin olmadığı birinci ülkesi olmuştur. Sadece 1961 yılı süresince, okul yaşı geçmiş olan 700.000 yetişkin okuma ve yazmayı öğrenmiştir. Her kademedeki eğitim parasızdır; altı yıllık eğitim herkes için zorunludur; eğitim için 1959'daki 79.400.000 pesosluk harcamaya karşın, 1975'te 874.600.000 pesos yani 11 kat daha fazla harcama yapılmaktadır.

EĞİTİM GELİŞMESİ

	Eğitim Dönemi 1958-1959	Eğitim Dönemi 1974-1975
Her tipte genel eğitim okullarının sayısı .	7588	16361
Öğrencilerinin sayısı (bin olarak)	780.9	2213
Uzmanlık dallarında orta dereceli eğitim kuruluşlarının sayısı	59	185
Öğrencilerin sayısı (bin olarak)	24.6	116
Yüksek eğitim kuruluşlarının öğrenci sayısı (bin olarak)	25.6	68.5
Öğrencilerin genel sayısı (bin olarak) ...	22.9	202

Devrimden önce, öğrencilerin sayısı 800.000'i çok az geçmekte olduğu halde, bugün bunların sayısı 3.051.000'dir. Her üç kişiden biri eğitim görmektedir. 6 yaş ile 12 yaş arasındaki bütün çocuklar öğretimden geçirilmektedir. Her yıl 150.000 çocuk, bugün öğrenci sayısı 500.000'i bulan (ki bu, 1958 - 1959 yılı için, ancak 60.000'i bulmaktaydı) orta - dereceli okullarda eğitimlerini sürdürmektedirler. Öğrencilerinin masraflarının tümüyle yada kısmen devletin yükümlülüğünde olduğu yatılı yada yarı - yatılı okullar, geniş olarak yaygınlaştırılmıştır. İlk aşamada 9 yıllık ve sonra da 12 yıllık zorunlu eğitimi öngören bir yasa tasarısı hazırlanmaktadır.

Küba, eğitim kuruluşlarının inşası ritimlerinde, Latin - Amerika'da birinci konumda gelmektedir. Kırsal alanlarda her yıl ortalama 150 yatılı orta - dereceli okul açılmaktadır.

Küba'da, yaratılmış olan okul yaşını geçmiş yetişkinler için eğitim sisteminin rolü çok büyüktür. Bu sistemin okullarına 500.000 kişi devam etmektedir. Orta - dereceli mesleki teknik öğretimin önemi durmaksızın büyümektedir. 1974 - 1975 eğitim dö-

neminde, 79.100 kişi 282 meslekte uzmanlaşmış olup, bu, 1958 - 1959 dönemine göre (15.600 kişi 17 meslekte uzmanlaşmıştı) 5 defa daha fazladır.

1976 - 1980 beşyıllık plan döneminde, mesleki teknik öğretim merkezlerinde, yaklaşık 130.000 kalifiye işçi ve orta yada yüksek eğitimli 80.000 dolayında teknik uzman yetiştirilmesi öngörülmektedir.

Bugün, hiç istisnasız bütün diğer Latin - Amerika ülkeleri, Küba'nın eğitim alanındaki gerçekleştirmelerine imrenebilir; zira bu alan, onlar için son derece elverişsiz kalmaktadır.

Bu ülkelerde resmen kayıtlara geçirilen okuma - yazma bilmezlik düzeyi % 27 olmakla beraber, gerçekte bu düzey çok daha yüksektir. Okuma - yazma bilmeyenler, özellikle Salvador'da nüfusun % 70'ini, Guetamala, Honduras ve Paraguay'da % 50'sini, Ekvator'da % 44'ünü oluşturmaktadırlar. Okul çağında olan en azından 12 milyon çocuk okula gidememektedir. Öğrenciler, % 50 ile 80 oranında okulu, ilkokul sınıflarında terketmekte ve ilkokulu bitirenlerin ancak üçte biri orta öğretim yapmaktadır. Latin - Amerika ülkeleri arasında eğitim durumunun en «lehte» olarak kabul edildiği Arjantin'de bile, nüfusun % 45'inin tam bir ilkokul eğitimi yoktur; öğrencilerin % 30'u ilkokulu bitirememektedirler, içlerinden ancak % 19'u orta - dereceli okullara geçebilmekte ve öğrencilerin sadece % 7.5'i eğitimlerini tamamlayabilmektedirler.

Küba'da eğitimin ilerlemeleri sayesinde, kitlelerin kültürel düzeyi yükselmiştir. Halk sanatı, tiyatro, müzik, kültür ve edebiyat devrimden sonra açılıp çiçeklenmiştir. Küba'nın 65 tiyatrosu, 29 müzesi, 116 büyük kütüphanesi, 16 tablo galerisi, 3 televizyon istasyonu bulunmaktadır. 1974'te, sinemalar 70 milyon seyircinin gelişini kaydetmişlerdir. Küba'lı sinemacılar, uluslararası festivallerde 136 ödül kazanmışlardır. Devrimden önce yıllık kitap basımı 1 milyondan az olduğu halde, bugün 35 milyona varmıştır. 1974'te, yayınevleri 869 adet değişik başlıklı kitap ve broşür yayınlamışlar; dergiler 28.900.000, gazeteler ise 311 milyon basım yapmışlardır. Küba, bu alanda da Latin - Amerika'da birinci yerde gelmektedir.

*
* *

Küba Komünist Partisi'nin I. Kongresi'nde işaret edildiği gibi, Komünist Partisi ve hükümet, sosyalist kuruluştaki başarıları, proletarya enternasyonalizminin ilkelerinin tutarlı uygulanışına, Sovyetler Birliği ve sosyalist topluluğun bütün ülkeleri tarafından sağlanan kardeşçe işbirliğine ve yardıma bağlamaktadır.

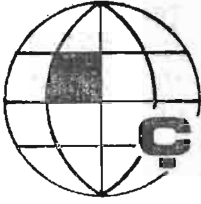
Devrimin utkusundan önce, Küba'nın dış ticaretinde sosyalist ülkelerin payı % 1'den az olduğu halde, ABD'nin payı hemen hemen % 70'di. 1974'te Küba'nın dış alışverişlerinde sosyalist ülkelerin payı % 59.2'ye çıkmıştır (% 57.7 ihracat ve % 60.7 ithalat payı). Daha 1960'dan 1962'ye kadar, SSCB, Küba'ya 17 sanayi ve diğer kuruluşun inşası için yardım etmiş; 1962'den 1965'e kadar geçen dönemde bu rakkam, 94 ve 159 kuruluşa çıkmıştır. 1975 başlangıcında SSCB, 24 sınai işletmenin ve diğer kuruluşların inşasına ve modernleştirilmesine yardımını sağlamıştır ve bunlardan 105'i hizmete girmiştir. SSCB yardımıyla inşa edilen kuruluşlar, yassı mamüllerin tümü, çelik üretiminin % 95'i, bileşik gübreler üretiminin % 50'si ve elektrik enerjisinin % 32'si olmak üzere, gayri - safi ulusal üretimin yaklaşık % 15'ini sağlamaktadırlar.

Demokrat Alman Cumhuriyeti'nin Küba'ya ihracatı, 1960' dan 1974'e kadar 17 misli artmış olup, bunların tutarı 193.2 milyon konvertibl - markı bulmaktadır. Çekoslovakya ile Küba arasında değişimler 1958'de 3 milyon pesosu bulurken, 1975'te hemen hemen 100 milyon pesosa ulaşmıştır.

Diğer sosyalist ülkeler de Küba halkının davasına dostça büyük bir katkıda bulunmaktadırlar: Bulgaristan, tarım ve sulama alanında; Macaristan, makina sanayiinin, şeker sanayisinin, haberleşme ve televizyon sisteminin geliştirilmesinde; Polonya ve Romanya, en ileri çeşitli sanayi dallarınn yetkinleştirilmesinde.

Temmuz 1972'de Küba, Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (EYK)'ne üye olmuş olup; bu, ülke yönetiminin düşüncesine göre, ulusal ekonominin ilerki gelişimini kolaylaştırmakta, sosyalist bütünleşmenin kollektif deneyiminden ve yararlarından daha tam olarak yararlanmayı sağlamaktadır.

Küba Komünist Partisi'nin I. Kongresi, sosyalist kuruluşun 1976 - 1980 dönemi için somut doğrultularını ve aşamalarını saptamıştır. Komünist Partisi tarafından yönetilen kahraman Küba halkı, saptanan bu görevleri, sömürgecilik tarafından ezilen ülkenin çoşkuyla gelişen bir sosyalist devlete dönüşmesinin gerçekleştirildiği önceki dönemdeki kadar öz - veriyle yerine getirmeye tam kararlıdır.



çeviriler

maoculuğun marksizm düşmanı özü*

Dr. Gabor HİDASİ
(Macaristan)

«Maoculuk» kavramı, Çin'de hiç kullanılmamakla birlikte, uluslararası politik literatürde sık sık sözü edilen bir kavramdır.

Maoculuk kavramından, Mao Tse - tung'la yandaşlarının Çin Komünist Partisi içinde, parti kendi gruplarının politik ve stratejik çizgisini izlesin diye yürüttükleri savaşım sırasında biçimlenen ve şimdi bir süredir bugünkü Pekin yönetiminin tüm eylemlerinin ideolojik ve teorik temellerini oluşturan düşünce, görüş, teorik postüla, stratejik ve taktik kavramların bütünü anlaşılır.

Politik ve ideolojik ilkeler bütünü ve iç ve dış stratejisi oluşur ve bugün bildiğimiz biçimini alırken, Maoculuk oldukça uzun bir evrimden geçmiştir. Çoğunda çelişkili, çeşitli iç ve dış, nesnel ve öznel etmenler Maoculuğu biçimlendirmede rol oynamışlardır. Maocu ideolojinin eklektik ve çelişkili yapısı ve bu ideolojiyi Çin'de uygulama çabalarının asıl nedeni, herşeyden önce işte budur. Maocu eğilim Çin Komünist Partisi içinde ortaya çıktığından bu yana, bu eğilimin yandaşları uzunca bir süre kendi düşünce ve görüşlerini Marksizm - Leninizm'in Çin'e özgü bir biçimi gibi göstermeye kalkışmışlardır. Son yıllarda ise, kendilerini Marksizm - Leninizm'i savunan ve geliştiren kişiler olarak tanıtma çabasındadırlar. Böyle aldatmacalarla, eklektik ideolojik sistemlerinin Marksizm düşmanı özünü uzunca bir süre gizleyebilmişlerdir. Uluslararası komünist ve işçi sınıfı hareketi içinde, Maoculuğu bugün hâlâ Marksizm - Leninizm'in sınırları içinde ve Maocu

---

* Bu yazı, **Far Eastern Affairs** Dergisi'nin 1975 yılı 3 nolu sayısından çevrilmiştir.

partiyi de Marksist - Leninist türde bir komünist partisi sayan ögeler vardır. Bu nedenle Çin konusunda uzman olan Marksistler, gerçekte Maoculuğun özünün ve Marksizm - Leninizm'in teori ve politik uygulamasına karşı tavrının ne olduğu sorusuna sağlıklı akademik bir yanıt getirmek gibi önemli teorik ve ideolojik bir görevle yükümlüdürler.

I

Maoculuk, gelişmemiş sınıf ilişkilerinin olduğu son derece geri bir sosyo - ekonomik temel üzerine, kapitalizm öncesi üretim ve toplumsal ilişkiler kalıntılarının ağır bastığı yarı - sömürge ve yarı - feodal bir toplum yapısı içinde yığınların yürüttüğü devrimci savaşım sırasında, yani Çin'in özgül tarihsel koşullarında biçimlenen, özünde bir küçük - burjuva ideolojisidir.

Çin toplumu binlerce yıl dünyadan yalıtlanmış bir biçimde gelişti. Dış etkiler genellikle ikinci derecede rol oynadı ve bu etkiler Çin geleneklerine ve yaşam tarzına uyarlanmış olarak şu yada bu ölçüde değiştirilmiş biçimde toplumca özümsendi. Bu bakımdan 20. yüzyıl Çin'inde bile, durumun büyük ölçüde değişmemiş olarak kaldığı açıktır.

Yabancı sermayenin ülkeye girmesi ve Çin halkının büyük bölümünün yarı - sömürge ve hatta kimi yerlerde sömürge baskısına uğraması, yığınlar arasında «yabancı etkisi» ne karşı bir direnişe yol açtı. Bu da Çin uygarlık ve kültürünün Uzakdoğu ülkelerinin gelişmesinde muazzam bir rol oynadığı geçmişteki Altın Çağ'a her geri dönüş fırsatını iple çeken Çin milliyetçi ideolojisinin gelişmesine cesaret verdi. Bunun sonucu, Büyük Han şovenizmi ögeleri daha başlangıçta bu milliyetçilikte açıkça görülebiliyordu.

Marksizm - Leninizm'in devrimci fikirlerinin, özellikle 1927' den bu yana, ülkede ortaya çıkan alışılmamış koşullarda Çinlilerin toplumsal bilincine girmesi, Çin devrimci pratiği ve ideolojik geleneklerinin dönüştürücü etkisinden uzak kalamazdı. Mao Tse - tung örneğinde, birçok öznel etmen ve özlemlerin yanısıra işte bu etmenler, devrimci ideolojinin temel ilkelerini, hem teori, hem pratikte büyük ölçüde değiştiren ve çarpıtan ideolojik sapmalara yol açtı.

Marksizm - Leninizm teorisiyle Maoculuğun ideolojik sistemi arasındaki en temel uyuşmazlıklardan biri, toplumsal sınıf kategorilerinin içeriği ve proletarya diktatörlüğünün farklı yorumlarında kendini gösterir.

Mao Tse - tung, «katı» sınıf kategorilerini her zaman atılması gereken bir ağırlık saymış ve onları «törpüleme» ye çalış-

mıştır. O hep devrimci sınıflardan çok «devrimci halk» yada «devrimci yığınlar» dan sözetme eğiliminde olmuştur. Dahası, **Çin Toplumunda Sınıfların Analizi** (1926) adlı çalışmasına, devrimde tek tek toplumsal sınıf ve tabakaların rolünün tümüyle öznel bir değerlendirmesi olan bir de önsöz yazmıştır. «Düşmanlarımız kimlerdir? Dostlarımız kimlerdir? Bu, devrimde birinci derecede önemi olan bir sorudur.» [1] Maocular açısından sınıf, temelde, halkın içindeki tek tek grupların «devrimci ideoloji» ye olan tavrını belirleyen ideolojik ve politik bir kategoridir. Böyle bir yaklaşım, sınıf mensubiyetini tanımlamada öznellik ve keyfiliğe, kapıları ardına dek açar. Mao Tse - tung ve onun görüşlerini paylaşmayan herhangi bir işçi, köylü, asker, bilim adamı ve hatta yıllarca sınıf savaşlarında çelikleşmiş profesyonel bir devrimcinin bir sınıf düşmanı, bir «burjuva» yada bir «karşı devrimci» diye damgalanmasına olanak sağlar.

Marksist - Leninist sınıf yaklaşımını Maocu saptırmanın bir başka bellibaşlı görünümü de, Maoculuğun Çin toplumunun kendine özgü sınıf yapısından, Çin devriminin sınırlı deneyiminden yola çıkması ve genel olarak mülksüzleşmiş tabakalar, özel olarak da yoksul köylü kitlelerini devrimin sadece ana toplumsal tabanı değil, aynı zamanda yönetici gücü saymasıdır. Mao Tse - tung teorik yapıtlarında, Marx'ın daha en baştan burjuva toplumunda ücretli sanayi işçileri olan proletaryaya özgü saydığı tüm nitelikleri, bu topraksız ortakçı köylülerde ve onlarla birlikte halkın tüm mülksüzleşmiş ve yoksul tabakalarında varsaymıştır. Böylece Marksist - Leninist sınıf yaklaşımını Maocu saptırmanın en tipik özelliği, Marx'ın bilimsel olarak formüle ettiği «proletarya kavramına keyfi olarak farklı bir içerik verilmesi ve sonunda —uluslararası sınıf savaşımı açısından— onun gerçek özünün tümüyle boşaltılmasıdır.

Burada, Çincede «proletarya» karşılığı kullanılan **uchantsetsi** sözcüğünün, aydınlanmamış yığınlar sözkonusu olunca kavramın yanlış yorumlanmasına yol açtığını belirtmek gerekir. Bu terim, sözlük anlamıyla «yoksul sınıf» demektir. Bu terimin kapsamına sanayi işçilerinin yanısıra (ki sayıları Çin'de birkaç milyonu bulmaktadır) mülksüzleşmiş el zanaatkarları ve işportacılardan yüzmilyonlarca topraksız köylüye dek uzanan tüm kent ve kır yoksul tabakalarını katmak mümkündür. İşte Maoculuğun etkisi altında «devrimi yönetecek proletarya sınıfı» kavramı, Çin halk devrimi pratiğinde böyle yorumlanmıştır. Yine işte böyle bir bakış açısından, öncünün (yani Çin Komünist Partisi'nin) proleter sınıf yapısı sözüm ona değerlendirilmiştir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkan durumda, tutarlı bir Marksist - Leninist sınıf yaklaşımının yokluğuna ve ço-

ğunca yoksul köylü kitlelerinden oluşan bir «proleter» partisinin yöneticiliğine rağmen, Çin halk devriminin zafer kazanabildiği tarihsel bir gerçektir. Demek oluyor ki, belirli durumlarda ve uluslararası koşullar elverişliyse, emperyalizme karşı ulusal kurtuluş savaşımı niteliğinde bir halk devrimi, tutarlı olarak Marksist - Leninist konumları benimsememiş, büyük ölçüde genişletilmiş ve değiştirilmiş «proleter» bir sınıf temelinde bir parti tarafından yönetilse bile, daha önce değindiğimiz gibi, başarıyla yürütülebilir. Çin devriminden çıkarılacak önemli derslerden biri budur. Gelişmekte olan ülkeler yada «Üçüncü Dünya» diye anılagelen toplumsal ve ekonomik bakımdan dünyanın azgelişmiş bölgelerinde, amacını sosyalizme açılmak diye ortaya koyan devrimci dönüşümlerin, işçi sınıfının tutarlı bir Marksist - Leninist partisi tarafından değil, büyük ölçüde küçük burjuva köylü tabakalarından gelen devrimci demokratların yönettiği tarihsel durumların meydana gelmesini öngördüğü için de, böyle bir konu özel bir dikkat gerektirir.

Ne var ki, sosyo - ekonomik model ve mülkiyet ilişkilerinin başlangıçtaki biçimsel benzerliklerine rağmen, Çin'in 1950'lerde başlayan sosyalist gelişmesi politik ve ideolojik üst - yapıda ortaya çıkan saptırmalar sonucu öylesine çarpıklaşmıştır ki, bugün birçok bakımdan ülkenin sosyalistliğinin su götürür olduğu tarihsel bir gerçektir. Çin Halk Cumhuriyeti ve Çin Komünist Partisi yöneticileri, uluslararası düzeyde, dünya sosyalist sistemindeki ülkelerin, komünist ve işçi partilerinin ezici çoğunluğundan nerdeyse 15 yıldır kendilerini çekip ayırmışlardır. Dahası, dünya sosyalist sisteminin ana gücü Sovyetler Birliği'ni, komünist hareketin en bellibaşlı ve deneyimli partisi SBKP'yi, Çin yöneticileri şimdi bir süredir ana düşman saymaya başlamışlardır. Gözden kaçırılmaması gereken öznel etmenlerin de hakkını vererek, bu olgudan birkaç teorik sonuç çıkarmamız mümkündür.

Tutarlı bir Marksist - Leninist sınıf yaklaşımı ve proleter enternasyonalizmi ideolojisinin desteği olmadan, zafere ulaşan bir halk devriminin daha ileri doğru gelişmesi ve sosyalist bir devrime büyümesinin uzunca bir süre başarıyla sürdürülemeyeceği artık açıkça anlaşılmıştır. Bir ülkede nüfusun ezici çoğunluğu yoksul köylü yığınlarından oluşuyorsa ve sanayi işçilerinin sayısı buna göre oldukça azsa; bilimsel, Marksist - Leninist bir sınıf yaklaşımının yokluğu, hemen olmasa bile, olumsuz sonuçlarını er yada geç uluslararası sınıf savaşımında gösterecektir. Çin devriminin gelişme deneyiminden çıkarılabilecek önemli sonuçlardan biri de budur. Sınıf ilişkilerinin çok az gelişmiş olduğu ülkelerde, geri bir sosyo - ekonomik temel üzerinde ortaya çıkan Komünist partileri, eğer yöneticiler tutarlı bir enternasyo-

nalist yaklaşımı bilinçli olarak yaşama geçirmeye çalışır ve tutarlı bir sınıfsal politika izlerlerse, böyle bir tehlikeden sakınabilirler. Sanayi işçilerinin uçsuz bucaksız bir köylü denizinde sadece bir ada olduğu ve ancak bu köylü yığınlarıyla yakın bir bağlaşıklık içinde devrimi yürütmenin mümkün olabileceği geniş bir ülke halkını, Bolşevik Partisi'nin 1917 yılında başarılı bir sosyalist devrime götürdüğünü hatırlamak öğretici olacaktır. Dahası, Lenin'in birçok yapıtlarında belirttiği gibi, Büyük Rus milliyetçiliği, köylü örgütlerinin eksikliği, küçük - burjuva anarşizminin yanısıra, Çarlık Rusyası'nın gelenekleri, Bolşevik Partisi üzerinde ağır bir ideolojik yük olmuştur. Lenin'in Partisi, düşman ideolojik eğilimlere karşı yılmak bilmez bir savaş yürüttü ve bu koşullarda bile tutarlı bir proleter sınıf politikası izlemeyi ve Parti'nin küçük - burjuva kendiliğindenlik dalgasına kapılıp gitme olasılığını önlemeyi başardı.

Mao Tse - tung yaklaşımının daha ta baştan ayırtkan özelliğini oluşturan şeyler ise, Büyük Han şovenizmi ve bölgesel milliyetçilik, Çin'in geleneksel ulusal dışa kapalılığı, Çin'in herşeyin merkezi olduğu anlayışı, dış etkilere karşı güvensizlik ve aşırı derecede dar çerçeveli bir entellektüel ilgi alanıydı. Mao Tse - tung, eski görüşlerinin karşıtı fikirler olan Marksizm - Leninizm genel postülalarıyla şöyle bir tanıştıktan sonra bile, daha önce aldığı safraları bir türlü atamadı. Bunun sonucu, çarpık sınıfsal yaklaşımından ötürü daha o zamanlar Marksizme karşı bir ideolojik eğilim olan Maoculuk, çeşitli milliyetçi ve Büyük Güç şovenisti kavramları bünyesinde birleştirmeye başladı. Geçmişteki ve şimdiki Maocular, gerçeği ne denli Marksist - Leninist bir anlatım biçimiyle duman perdesi ardına gizlemeye kalkarlarsa kalksınlar, Marksizm - Leninizm teorisiyle Maoculuğun ideolojik sistemi arasındaki temel farklardan bir başkası da işte budur.

II

Maoculuğun bu iki temel yanı uzun bir süre, çeşitli nedenlerle, gün ışığına çıkarılamadan kalmıştır.

Bunun nedenlerinden ilki, Maocu ideoloji ve onun siyasal pratiğinin, kurulduğundan bu yana uluslararası komünist hareketin bir parçası ve onunla yakın işbirliği içinde gelişen bir partide kilit yerleri biçimlendirmiş ve bu yerlere komuta etmiş olmasıdır. Çin Komünist Partisi, Komintern'le olan bağlarını, bu devrimci merkez kendini dağıtıncaya dek sürdürmüştür. Bu süre içinde yüzlerce Çin komünisti, Komintern aygıtında, okullarında çalışmış ve okumuş, aynı zamanda çok sayıda askeri ve siyasal Komintern danışmanı Çin halkının devrimci savaşımına yar-

dımcı olmuştur. Bu koşullarda ve özellikle Çin devriminin ilk yirmi yılında ÇKP'de, uygulamadaki politikaları ve teorik temelleri doğru bir Marksist - Leninist sınıf yaklaşımı ve Leninist proletarya enternasyonalizmi ilkelerine dayanan önemli sayıda yönetici bulunuyordu. Uzunca bir süre Mao Tse - tung ve yandaşları bu ilkelere açıktan karşı çıkamamışlardı.

Maoculuk gerçek özünü ve milliyetçi yüzünü 1940 - 45 yılları arasında gösterdi. Savaş sırasında, Sovyetler Birliği'nin içinde bulunduğu bu en güç yıllarda, partide egemenliklerini o zamana dek zaten pekiştirmiş olan Mao Tse - tung ve yandaşları, dilleriyle dişleri arasında sık sık geveledikleri halde, proletarya enternasyonalizminin pratik adım ve tedbirlerini almaya yanaşmayarak, Alman faşizmine karşı ölüm - kalım savaşı veren Sovyet halkını desteklemeye niyetli olmadıklarını birçok kez göstermişlerdir. Dahası, «yeni demokrasi» nin siyasal sistemini kurmak üzere bir program ortaya koyduktan ve proletarya diktatörlüğü fikrinden kendilerini uzaklaştırdıktan sonra, başta en güçlü emperyalist ülke olan Amerika Birleşik Devletleri'yle olmak üzere, yeni ve taze bir uluslararası siyasal bağlaşıklığın yollarını açacak her çareyi denediler. Aynı zamanda, ÇKP içinde «çalışma stilini düzeltme» (Çengfeng) hareketi ardına gizlenerek, enternasyonalist anlayıştaki kadroları baskı altına almaya başladılar. 1943 ilkbaharında Komintern'in dağıtılmasından sonra, bu hareket daha da hız kazandı. Bunun sonucu, 1945 yılı Nisan ayında yapılan 7. ÇKP Kongresi, «Mao Tse - tung düşüncesi» ni «Çin Marksizmi» ve «Çin komünizmi» olarak resmen ilan etti. «Mao Tse - tung düşüncesi» Çin Komünist Partisi'nin tüm eylemlerine yol gösteren bir «ideolojik pusula» sayıldı ve Mao Tse - tung da «Marksizmi daha da ileri doğru geliştiren» [2] bir lider diye tanıtıldı.

Bununla birlikte, 1945 yılı ilkbaharında uluslararası genel durum ve Çin'deki ortam köklü bir değişikliğe uğramıştı. Özverili Sovyet Ordusu büyük kayıplar verdikten sonra Nazi Savaş aygıtını yerle bir etmiş, bu da Doğu Avrupa ülkeleri halklarının kurtuluşunda canalıcı bir rol oynamıştı. Uzakdoğuda da savaş son evresine girmişti. Roosevelt'in ölümünden sonra ABD hükümetinin ÇKP'ye karşı tutumu değişmiş, ardından Mao Tse - tung ve grubu Çin'de koalisyon temeline dayalı demokratik bir sistemin yaratılmasında ABD hükümetinin kendilerine destek olacağı hayalini bir yana atmak zorunda kalmışlardı. Daha sonraki olaylar ve özellikle Sovyetler Birliği'nin Japonya'ya karşı savaşa girmesi ve birkaç hafta içinde Japon Kwangtung ordusunun Kuzeydoğu Çin'de yenilip teslim olması, Çin partisindeki milliyetçi ve Sovyetler Birliği'ne karşı kafada olan yöneticilerde bile, eğer Çin halk devrimine enternasyonal destek istiyorlarsa, Sovyetler

Birliği'ne güvenmekten başka çare kalmadığını açıkça ortaya koymuştu. Buna koşut olarak, 1945 yılı sonbaharından sonra, ÇKP içinde bu kafada olan yöneticiler partideki enternasyonalist güçlere karşı açık saldırıları durdurmuşlar, enternasyonalist anlayıştaki Komünistleri yeniden üst görevlere atamışlar, en başta Sovyetler Birliği'yle doğrudan ilişkilerde yararlı olmaları amacıyla, onları ön plana çıkarmışlardır. Aynı zamanda Maocu bazı görüşlerin Marksizme uygun düşmesi için de yeni çabalara girişmişlerdir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan hemen sonraki tarihsel dönemde, Çin halk devrimi, emperyalizme karşı dünya ölçüsündeki savaşımda öznel etmenlerin olumsuz etkisini sadece dengelemekle kalmayıp, aynı zamanda geriye iten olumlu bir rol oynadı. Emperyalist güçlerin yaratıp körüklediği komünizm düşmanlığı çılgınlığı ve soğuk savaş ortamında Sovyetler Birliği'yle Çin Halk Cumhuriyeti'nin bağlaşıklık ve eylem birliği nesnel bir istem ve ÇKP' nin Maocu liderliğinin bile hesaba katmaktan kaçınamayacağı bir zorunluluk durumuna gelmiştir. Bu bağlam içinde her iki taraf da, iki ulusun yararına, Sovyetler Birliği ve Çin parti ve devlet organları arasında daha yakın işbirliği kurmak için çabalar göstermişlerdir. Bu da, Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşundan hemen sonra, 1949 yılı sonlarında Mao Tse - tung başkanlığında bir Çin parti ve hükümet heyetinin Moskova'yı ziyaretine yol açtı. Bu ziyaret, 14 Şubat 1950'de iki ülke arasında bir Dostluk, Bağlaşıklık ve Karşılıklı Yardım Anlaşması'nın imzalanmasıyla sonuçlandı. Dışarıdan bakan herhangi bir gözlemci de, Mao Tse - tung ve yandaşlarının egemenliğine karşın, ÇKP'nin o tarihten sonra oldukça tutarlı bir enternasyonalist politika izlediği kanısı uyanabilirdi. Ne var ki, daha sonraki olaylar değişik bir manzara ortaya koyacaktır.

Nitekim hemen sonra, Mao Tse - tung ve yandaşlarının, Çin devriminin zaferini, ülkenin ekonomik ve kültürel ilerlemesi, emekçi yığınların yaşam düzeylerinin yükseltilmesi, Çin'i çağdaş bir tarım ve gelişen bir kültüre sahip sanayice ileri bir sosyalist güç durumuna dönüştürmek için kullanmaya hiç de niyetli olmadıkları görüldü. Onlar için Çin halk devriminin zaferi, uzun zamandır gönüllerinde yatan miliyetçilik ve Büyük Güç olma amaçlarına ulaşılması, «dünya devriminin lideri» olma düşleri ve dünyada hegemonyalarını kurmaya yarayacak «onbin mil uzunluğunda bir yolda atılmış ilk adım» demekti. Böylece devrimin zaferinden sonra Maoculuğa daha ileri temel ögeler de eklenmişti. Kendi dünya egemenliğini kurma aracı olarak, tüm dünya devrimci hareketlerinin liderliği yollarını arama özlemi gibi.

III

Çin yöneticilerinin hegemonyacı planlarının ilk belirtileri, Çin Halk Cumhuriyeti'nin kurulmasından hemen sonra kendini gösterdi. Çin yöneticileri, daha o zamanlar bile, Çin halk devrimi deneyiminin ve ileri derecede özgül silahlı savaş yöntemleri de içinde olmak üzere bu devrimde uygulanan strateji ve taktiklerin evrensel bakımdan geçerli olduğunu, tüm sömürge ve yarı - sömürge ülkelerdeki ulusal kurtuluş hareketleri için bir örnek oluşturduğunu ileri sürüyorlardı. Dünya devrimci hareketinin öncüsü olan uluslararası komünist harekette, Çin yöneticileri henüz o zamanlar, yönetici rol savında bulunmuyorlardı. Zaten böyle bir savı ileri sürebilecek durumda da değildiler. Ne var ki Çin yöneticileri, daha o zamanlar bile, yeri ve deneyiminden ötürü, sosyalist ülkeler arasında Çin'in Asya ülkelerinde ve dünyanın her yerinde ulusal kurtuluş hareketleri için en elverişli model olduğu konusunda dayatıyorlar ve böylece giderek bu hareketlerin ardındaki ana yönetici güç olma amacı peşinde koşuyorlardı.

Çin yöneticilerinin hegemonyacı tutkuları, Şubat 1956'da yapılan Sovyetler Birliği Komünist Partisi 20. Kongresi'nden sonra yeni bir boyut kazandı. Uluslararası gelişme ve uluslararası sınıf savaşımının birçok temel konularında 20. Kongre'ce benimsenen konumun başlangıçta açık eleştirisinden kaçınmalarına karşın; Çin yöneticilerinin bazı konularda tavırlarını ortaya koymaları için, aradan birkaç hafta geçmesi yetti.[3] Daha sonra Mao Tse - tung, bazı kardeş partilerin temsilcileriyle yaptığı konuşmalarda, Sovyetler Birliği'nde bir önceki dönemin ve uluslararası komünist hareketin uygun bir Marksist değerlendirmesi yapılmadığını ilan etti. Buna koşut olarak Maocu yöneticiler, uzun devrimci deneyim yılları, genişliği, Çin devrimci yığınlarının özel nitelikleri ve öteki bazı etmenler sonucu, sadece Çin Komünist Partisi'nin dünyanın her yanındaki devrimci eğilimleri kaynaştırabilecek ve yönetebilecek deneyimli ve sınanmış liderlere sahip olduğunu ileri sürmeye başladılar. Mao Tse - tung ve yandaşlarının daha önceleri bile eğilimli oldukları hegemonyacı tutkular, işte bu zaman Maoculuğun ideolojik sistemi içinde stratejik ve ideolojik bir amaç durumuna geldi.

Mao Tse - tung'un uluslararası komünist ve işçi sınıfı hareketinin «ideolojik lideri» ve onun yeni, devrimci stratejisinin kurucusu olma yolundaki bu ilk açık kalkışımı tam tersi bir etki yarattı. 1957 yılında yapılan Komünist ve İşçi Partileri Toplantısı'nda, emperyalizme karşı en son zaferi kazanma uğruna tüm insanlığın evrensel bir atom savaşı uçurumuna atılmaya değer olduğu yolundaki Mao Tse - tung tezini parti liderlerinin çoğu

reddettiler. Mao Tse - tung Çin'e döndükten sonra sadece Çin'in ve ÇKP'nin gerçek bir «devrimci ruh» la dolu ve «her türlü özveride bulunabilecek» yığınları kontrol edebileceğini, sadece ÇKP'nin bu yığınları harekete geçirebilecek liderlere sahip olduğunu tüm dünyaya kanıtlamak ve böyle göstermek isteyerek, ülkesini «Büyük İleri Sıçrama» serüvenine iten kampanyayı başlattı.

Demek oluyor ki, «Büyük İleri Sıçrama» kavramı da, daha başlangıçta Maocuların Büyük Güç olma ve hegemonyacı özlemlerinden doğan itkiler temeli üzerinde kurulmuştur. Bununla Çin yöneticileri, hem Çin'in gelişme hızını artırmak ve hem de o oranda sosyalist ülkelerden gelen teknik ve ekonomik yardımı çoğaltmak istemişlerdir. Çin yöneticileri birkaç yıl içinde geniş yığınları seferber edip üretimi birkaç kat artırabilirler ve doğal kaynaklar kullanımını hızla yükseltebilirlerse, enternasyonalist ödevin Çin'e alabildiğince çok teknik ve sair yardımları yapmak olduğuna Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkeleri inandıracaklarını ve böylece tüm sosyalist kampın ekonomik gelişmesinin artan ölçüde Çin'in gelişme çıkarlarına bağımlı kılınabileceğini hesaplamışlardır.

«Büyük İleri Sıçrama» anlayışı, daha ikinci yılında tümüyle iflas etti ve bu «kestirmeden gitme» girişimi Çin'in ekonomik gelişmesini daha uzun yıllar engelledi. Ne var ki Mao Tse - tung ve yakınları, başarısızlık nedenlerinin analizi hiç kuşkusuz bu politikanın ardındaki milliyetçilik ve Büyük Güç şovenizmi amaçlarını açığa çıkaracağı için, iradeci politikalarının çöküşünü açıkça itiraf etmekten kaçındılar. Bu nedenle, henüz başlangıç aşamasında olan güçlüklerin kabahatini, önce doğal yıkımlara, sonra da Sovyetler Birliği'ne yüklemeye çabaladılar. Maocuların politik ve ekonomik milliyetçiliği böylece birkaç yıl içinde, onları açık bir Sovyet düşmanlığına götürdü. Mao Tse - tung'un birkaç onyıl gizlice içinde kalan Sovyetler Birliği düşmanlığı, 1960'lardan sonra, Maoculuğun egemen yanı durumuna geldi.

IV

Daha 1960'ların başlarında, ÇKP'nin Maocu yöneticileri kendilerinde kişiliğini bulan «sol» oportünist çizginin uluslararası komünist ve işçi sınıfı hareketi partilerince gönüllü olarak benimsenmeyeceğini görebilecek birkaç olanak bulmuşlardı. Maocular, 1960 ilkbaharından sonra sözümona «Leninizmi savunma» adı altında bir haçlı seferi açtılar ve ana silahlarını önce örtülü, sonra açık biçimde SBKP'ye yönelttiler ve sözümona «modern revizyonizm» e karşı gittikçe keskinleşen ideolojik bir savaşa gir-

diler. Aynı zamanda yine sözümona «ideolojik tartışma» yoluyla üstünlük savlarını haklı göstermeye çalıştılar.

Maocuların o sıralar önem verdikleri tezlerden biri, bizzat Mao Tse - Tung'un «20. yüzyılın ortasında dünya devrim merkezinin Çin'e kaydığı» görüşüydü. Öyle ki Maocu ideologlar, sadece Çin'in kullanılmasını öngördükleri yayınlarda daha da ileri gittiler. Çin devriminin zaferinin Ekim Devrimi'nden daha büyük bir devrimci olay olduğunu ileri sürdüler. Maoculara göre, Lenin ve Bolşevik Partisi'nin bellibaşlı başarısı, çeşitli nedenlerle ortaya çıkan tarihsel an ve devrimci durumu yakalayıp ondan yararlanma yeteneklerinde yatmaktadır. Oysa Mao Tse - tung ve Çin komünistleri, nerdeyse otuz yıl süren devrimci bir savaşım yoluyla Çin devrimini kaçınılmaz olarak zafere götüren koşulları kendileri yaratmışlardır.[4]

Çin yöneticilerinin hegemonyacı özlemlerini gizlemeye kalkıştıkları bir başka ideolojik sav, yine dünyadaki durumu yanlış ve anti - Marksist bir biçimde değerlendirmektedir. Çin yöneticileri, emperyalizmle emperyalizme karşı güçler arasındaki savaşımda ana cephenin sosyalist ülkelerle bellibaşlı emperyalist devletler arasında değil, eski sömürge ve yarı - sömürge ülkelerle emperyalist güçler arasında olduğunu ileri sürmektedirler. Çin yöneticileri, uluslararası komünist ve işçi sınıfı hareketinden resmen ayrıldıklarını herkesin önünde göstererek Asya, Afrika ve Latin - Amerika'nın uçsuz bucaksız enginliklerinin «emperyalizme doğrudan darbe indiren dünya devriminin fırtına merkezleri» olduğunu, ve «buna koşut olarak, bir anlamda, uluslararası proleter devriminin tüm davasının dünya nüfusunun ezici çoğunluğunu oluşturan bu ülkelerdeki halkların devrimci savaşımının sonucuna bağlı olduğunu» savlamışlardır.[5]

Burada sözkonusu olan, Çin yöneticilerinin hegemonyacı amaçları ve dünya egemenliği tutkularına uygun hareket ederek, anti - Marksist ve çarpık sınıf yaklaşımlarını, dünya devrimci savaşımını kapsayacak biçimde genişletmeleri ve böylece Maocu ideolojiyi evrensel olarak geçerli ve toptan bağımsız politik bir stratejiye sahip bir devrimci teori düzeyine yükseltme yollarını aramalardır. Mao Tse - tung ve müritleri, daha önceki yıllarda biçimlenen çarpık sınıf yaklaşımlarından hareket ederek, «gerçek proleterler»in yani «zincirlerinden başka yitirecek şeyleri olmayan» yoksul, devrimci yığınların, bugün sadece toplumsal ve ekonomik bakımdan geri eski - sömürge ve yarı - sömürge ülkelerde bulunduğu sonucuna varmışlardır. Maoculara göre, önümüzdeki onyıllarda, bu ülkelerde «proleter devrimleri» eğer «Çin yolu» izlenir ve Maocu strateji ve taktikler uygulanırsa başarıya ulaşa-

bilir. Yine Maoculara göre, bundan ötürü, «dünya devrim sürecinin başında yürüyen» geniş bir ülke olarak Çin'in ana görevi, gelişmekte olan yada «Üçüncü Dünya» ülkeleri «proleterleri»ni gelişmiş ülkeler «burjuvazisi»ne karşı örgütlemek olmalıdır. «Proleter» ve «burjuva» terimlerinin, Maocu yorumlarda Marksist - Leninist kategorilere uymadığı gerçeğine artık çoktandır alışmış bulunuyoruz. Ancak burada sözkonusu olan, bundan da öte bir anlam taşımaktadır.

Maocular, yeryüzünü politik bakımdan «dünya köyü» ve «dünya kenti» diye ikiye bölen bu mahut teorileriyle (ki bu teoriye göre, Asya, Afrika ve Latin - Amerika «bir bütün olarak» ilk kategoriye Avrupa ve Kuzey - Amerika ise ikinci kategoriye girmektedir) uzun süredir gözden düşmüş burjuva jeo - politik teorilerini canlandrmakta ve hatta ırkçı önyargılara varan görüşleri «sınıf savaşımı» boyası altında sunmaya kalkışmaktadırlar. Marksist tarihsel materyalizm ve Leninist proleter devrim teorisiyle uzak - yakın hiçbir ilişkisi bulunmayan bu teori, bir yandan «dünya kenti»nin iktidar ve üretim araçlarına işçi sınıfının sahip olduğu ülkeleri de içerdiği gerçeğini hiçe saymakta ve öte yandan «dünya köyü»nde kapitalizm ve kapitalizm - öncesi mülkiyet ilişkileri temeline dayalı toplumsal ve politik sistemlerin ağır bastığı gerçeğini hesaba katmamaktadır.

ÇKP yöneticileri, iç politikada «kültür devrimi» fırtınası geçici bir dinginlik kazanınca, bir değerlendirme yapma fırsatı bulabilmişler ve on yıldan uzun bir süredir, önce dünya sosyalist sisteminde, sonra da ulusal kurtuluş hareketlerinde kendilerine önde gelen bir yer sağlama çabalarının hiç de elle tutulur sonuçlar vermediğini görmüşlerdir. Maocuların iradeci eylemleri sonucu, aynı zamanda Çin Halk Cumhuriyeti'nin sosyalist ülkelerle ekonomik bağlantıları koparılmış, ülkenin ekonomik gelişme hızı önemli ölçüde düşmüş ve uluslararası bağlar çok daha daralmıştı. Böylece, Maoculuğun ideolojik çerçevesini reddetmeden, ama Maocu politikanın aşırılıkları yüzünden içine itildiği uluslararası yalnızlıktan ülkeyi çıkarma çabasıyla, Pekin yöneticileri bellibaşlı emperyalist güçlere doğru bir «açık kapı» politikası başlatmışlardır. Sovyet düşmanlığını her yolla körükleyerek ve kanlı sınır olayları kışkırtarak bu amaca en uygun bir politik ortam yaratmaya çabalamışlardır.

Çin Halk Cumhuriyeti, 1972 yılında Amerika Birleşik Devletleri'yle ilişkilerini büyük ölçüde normalleştirdi ve Japonya'yla diplomatik ilişkiler kurdu. Çin yöneticileri, son üç yıldır izledikleri bu politika aracılığıyla kendilerini kapitalist ortaklarına kabul ettirmeye çalışmaktadrlar. Buna uygun olarak Pekin, daha önce hararetle savunduğu bazı partizan hareketlerinden ve ültra - sol ör-

gütlerden desteğini geri çektiğini belirten açıklamalar yaptı.

Ancak Maocu liderlik, doğal olarak, daha uzak bir gelecekte oynamak istediği rolden (yani dünya devrimci hareketleri ve bir bütün olarak «Üçüncü Dünya»nın liderliği), böyle bir rol onların uzun dönem stratejilerinin esası olduğu için, hiçbir zaman vazgeçmemiştir.

Hiçbir zaman açıkça belirtilmemiş olmasına rağmen, Maocu yöneticilerin temel stratejik amaçlarının onyıllar önce biçimlendiğini gösteren pekçok veri vardır. Maocuların temel stratejik amacı şu esasa dayanmaktadır: Silahlı halk devriminin zaferinden sonra Çin'in sosyo - ekonomik gelişmesi, yeryüzünün bu en kalabalık ülkesini yakın gelecekte Büyük Güç'lerden biri ve en sonunda da en büyük dünya gücüne dönüştürecek biçimde yönlendirilmelidir. Mao Tse-tung ve en yakın çevresi için, silahlı savaş, barışçı kuruculuk yılları ve tüm bu dönemde uygulanan yöntemlerin bu en son amacı gerçekleştirmeye yönelik en kısa tarihsel yolu aramadan öte pek bir anlamı yoktur. Tüm öbür amaç ve niyetler ikinci derecede gelir ve bu ana amaca bağımlıdır. «Dünya devriminin liderliği» rolü, Çin'i tüm dünyada politik nüfuz bakımından rakipsiz kılacak bir Büyük Güç yapabilmek için ve Çin yöneticilerinin genel stratejik amaçları bakımından bir zorunluktur. Bu en son stratejik amaca hizmet etme koşuluyla, bağlaşıklıklar politikasının her çeşidine teorik ve pratik bakımdan göz yumulabilir. Maocu liderlere göre, Çin uluslararası alanda uygun bağlaşıklar bulabilirse, bu tarihsel yol kısaltılabilir. Bu politika, Maocu ideolojinin Marksizm düşmanı, milliyetçi ve Büyük Güç şovenizmi özünden doğmaktadır.

Maocular bir sınıf bağlaşıklığıyla politik bir bağlaşıklık arasında hiçbir ayrım gözetmezler. Onlara göre sadece stratejik bağlaşıklıklar ve taktik bağlaşıklar vardır. Uygulamada Çin'in taktik amaçlarını elde etmesine hazır herkes geçici, taktik bir bağlaşıktır. Maocuların stratejik ve taktik pragmatizmlerinin özü budur. Mao Tse - tung ve yandaşlarının 1940'ların sonlarında ve 1950'lerin başlarında, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkeleri belirli taktik amaçlara varmak için gerekli işte böyle geçici bağlaşıklar diye gördükleri şimdi gittikçe daha bir açıklık kazanmaktadır. Çünkü Maocular uzun savaş yıllarında yıkıma uğrayan ve dengesi bozulan ülke ekonomisinin yaralarını ancak sosyalist ülkelerin yardımlarıyla sarabilir ve ağır endüstriyi kurmaya koyulabilirlerdi. Şimdilerde ise Maocu parti liderleri, değişen uluslararası durumun elverdiği olanaklardan yararlanarak, daha önceki bağlaşıklarına karşı taktik bağlaşıklar olarak kullanmak üzere, eski düşmanlarını saflarına çekmeye çabalamaktadırlar.

Maocular stratejik bağlaşıkları olarak eski - sömürge ve ya-

rı - sömürge ülkeleri (bugünkü «Üçüncü Dünya»yı) görmektedirler. Ne var ki, Çin yöneticilerinin Büyük Güç şovenizmi ve milliyetçiliklerinden dolayı, Maocu ideolojik sistem bu çevrede bile derin bir etki yaratmamış, kendi saflarına destek kazanamamıştır. İlerici, anti - emperyalist bir yol izleyen ülkeler de içinde, gelişmekte olan ülkelerin ezici çoğunluğu, Çin politikasındaki bu ilkesiz pragmatizmi ve 180 derecelik dönüşleri büyük bir güvensizlikle karşılamışlardır. Çin yardım ve kredisi almakta olon ülkeler bile Maocu ideoloji ve politikaya karşı tetikte bulunmaktadırlar. Bu ülkelerde milliyetçilik tam anlamıyla yaygındır ve sözkonusu ülkelerin politikacıları bu yüzden Çin'in Büyük Güç olma ve hegemonyacı özlemlerine özellikle sert tepki göstermektedirler.

Maocuların en son teorik keşfi olan «üç dünya» kavramı, bu ideolojinin Marksizm düşmanı özünü gittikçe daha çok kimsenin kavramasına yardımcı olmaktadır. «Süper güçler» ve «ara bölgeler» teorisinin daha öte bir gelişmesi olan bu yapay postüla, toplumsal sistemler arasındaki temel çelişki ve ana uyuşmazlıkları yumuşatıp düzleyebilmek için, eski modele göre daha da yoğun bir çaba göstermekte ve temel çelişki sanki «küçük»le «büyük», «yoksul»la «zengin», «az-gelişmiş»le «gelişmiş» arasındaymış gibi dünyayı tanımlayarak, toplumsal sistemler arasındaki çelişkiyi değiştirmeye çalışmaktadır. Bu teorinin Marksizm - Leninizm ve Marksist - Leninist sınıf yaklaşımıyla ortak hiçbir yanı olmadığını görmek için büyük bir teorisyen olmaya gerek yoktur. Bununla birlikte Maoculuk, hâlâ Marksist terim ve deyimleri kullanarak, devrimci Marksist - Leninist teorinin gücünden yararlanmaya çalışmaktadır. Bu nedenle Marksist Çin uzmanları, araştırmalarında Maocu ideoloji ve politikaların Marksizm düşmanı özünü tümüyle ve temelde açığa vurmak için, önemli ve güncel teorik ve ideolojik görevlerle karşı karşıya bulunmaktadırlar.

NOTLAR

1 Mao Tte - tung, **Seçme Yapıtlar**, Cilt I, Moskova, s. 13

2 Liu Şao - Çi, **Parti Üzerine**, Pekin, 1953, s. 26, 29 (Çince)

3 5 Nisan 1956 tarihli **Jenmin Jihpao**'daki «Prooletarya Diktatörlüğünün Tarihsel Deneyimi» başlıklı başyazı.

4 **Çin Devriminin Kısa bir Tarihi**, Parti - içi kullanım amadıyla hazırlanan parti eğitim notları, Pekin, 1960 (Çince)

5 «Uluslararası Komünist Hareketin Genel Çizgisi Konusunda Bir Öneri», **Jenmin Jihpao**, 14 Haziran 1963

eylemde barış stratejisi *

N. KAPCHENKO

Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin yeni bir toplumsal sistem yaratmaya yönelik çok - yönlü faaliyetlerinin toplamı içersinde, bir komünist toplum kurmak için en elverişli uluslararası koşulları sağlamayı amaçlayan dış politikanın bilimsel temeller üzerinde işlenip uygulanması kilit önemde bir yer tutar. Bu nedenle, Parti'nin ve onun en yüksek organlarının SBKP Kongreleri'nde adamakıllı bir tahlilden geçirilen dış politika ve uluslararası ilişkiler sorunlarına her zaman sıkı özen göstermiş olması pek doğal karşılanmalıdır. Parti Kongreleri, Marksizm - Leninizm temelinde, Sovyetler Birliği'nin dış politika sonuçlarını toparlayan bunun uzun - vadeli doğrultularını belirleyen ve Sovyet dış politika kuruluşları kadar Parti ve tüm halkında çabalarını yoğunlaştırdığı özgül görevleri gündeme getiren bir forum işlevi görür.

SSCB'nin çağımız dünyasındaki rolünü, onun politikalarının uluslararası ilişkilerin şimdiki ve gelecekteki gelişmesi üzerinde yaptığı etkiyi gözönünde bulundurursak, açıkca görürüz ki, SBKP Kongrelerinde gerçekleştirilen dünyasal sorunların tahlili ve dış politika hedeflerinin saptanması, Sovyetler Birliği'nin sınırlarını çok aşar ve dünya çapında bir önem kazanır. Böylelikle, SBKP Kongrelerinin çağdaş tarihte önemli kilometre taşları ve çağımız dünyasında yeralan sayısız gelişmeleri değerlendirmede kalkış noktaları olduğu saptanmış bir olgudur.

*
* *

Sovyetler Birliği'nin dış politikası, çıkarları öteki sosyalist topluluk ülkelerinin çıkarlarıyla organik kaynaşma içersinde olan ve insanlığın toplumsal ilerlemesinin dirimsel gereklerine uygun düşen, aynı zamanda en geniş emekçi yığınların çıkarlarıyla uyuşan sosyalist devletin politikasıdır. Yeni bir toplum düzeni kurmakta olan, barışı güçlendirmek ve uluslararası işbirliğini geliştirmekte dirimsel çıkarı bulunan dost sınıflardan oluşan Sovyet halkının ortak çıkarları, bu politikanın iç toplumsal tabanı işlevini görür. Sovyet halkının çıkarlarının öteki sosyalist

---

* Bu yazı, **International Affairs** Dergisi'nin Ekim/1976 sayısından çevrilmiştir.

ülkeler halklarının ve kendileri de yeryüzünde barışı pekiştirmeyi arzulayan tüm dünya emekçilerinin dirimsel çıkarlarıyla çakışması ise, bunun dış tabanı olarak işlev görür.

Sosyalizmin dış politikasının tutarlı sınıfsal karakterini belirleyen olgu, bu politikanın dünyayı devrimci yenilemenin çıkarlarına uygun düşmesi ve Marksizm - Leninizmin sarsılmaz temeline dayanarak, insanlığın toplumsal ilerlemesinin en derin gereksinimlerini dile getirmesidir. Leonid Brejnev, 25. Parti Kongresi'ne SBKP Merkez Komitesi Raporu'nda şuna işaret ediyor: «Doğru strateji ve taktik çizmenin biricik güvenilir dayanağı Marksizm - Leninizm'dir. Bize tarihsel perspektifin bir anlayışını verir, önümüzdeki yıllar için sosyo - ekonomik ve politik gelişme hatlarını belirlememizi ve uluslararası gelişmelerde doğrultumuzu doğrulukla bulmamızı sağlar. Marksizm - Leninizm, gücünü sürekli ve yaratıcı geliştirilmesinden alır.»

SBKP'nin dış politikasının bütünü, Marksizm - Leninizmin yaratıcı ruhuyla doludur ve geçerli dünya sorunlarına yaklaşımında onun etkisi altındadır. Sosyalizmin dış politikasının bilimsel teorik temeli olarak Marksizm - Leninizm, tarihin her özgül aşamasında bu politikanın başlıca doğrultularını saptarken, dünyadaki zor - erişilir süreçlerin oluşumuna hükmeden temel yasaları tanımlama gereğinden yola çıkar. Bu yasaları kavrayış ve uluslararası etkinliklerin geniş deneyimini teorik toparlayışı, SBKP'nin, politikasını baştan - başa bilimsel bir zemine dayandırmasını olanaklı kılar.

Sosyalist toplumsal oluşum, toplumsal özü ve amacı bakımından kökten yeni bir uluslararası politikaya vücut vermiştir. Bu politika insanlığın toplumsal ilerlemesini hızlandıran önemli bir araç halini almıştır; öyle ki, ilerlemenin alanı ve hızı, ve halkların yazgısı büyük ölçüde sosyalizmin dış politika ereklerinin başarısına bağlıdır. Bugün Sovyet dış politikası ile dünyasal ilerleme arasındaki derin ve nesnel bağ çok daha dolaysız ve sağlam bir hale gelmiştir. Sosyalizm, barışı oturtmaya ve savaşı tasfiye etmeye girişen tarihin ilk toplumsal sistemiydi. Ve o, bu işin ehli olduğunu kanıtlamıştır; gelmiş geçmiş toplum düzenlerinin hiçbiri için söylenemez bu.

Hem öz hem de amaç bakımından sınıfsal nitelikte olmasından ötürü, Sovyetler Birliği'nin dış politikası, ayrıca onu en geniş emekçi yığınların politikası, bu yığınların en dirimsel çıkarlarını temsil eden bir politika yapan özelliklere de sahiptir. Bu pek doğaldır çünkü barışı pekiştirmek ve uluslararasında işbirliğine yol aldırmak, savaş ve saldırıya kesinlikle karşı çıkmak, ve saldırı savaşları başlatmanın bütün olanaklarını ortadan kaldıracak koşulları ilerletmek, sosyalist dış politikanın görevleri ara-

sındadır. SSCB'nin dış politikası, bağımsız gelişme yönündeki egemenlik haklarını uygulayabilmeleri için bütün halklara yardım etmeyi amaçlar; böylelikle bu haklar salt belgi olarak kalmaktan kurtulacak ve uluslararası anlaşmaların gerçek bir uygulanışı olacaktır.

SBKP 25. Kongresi, Sovyet dış politikasının derin sınıfsal tutarlılığını ve ilkeli niteliğini bir kez daha ortaya serdi. Çağımızdaki uluslararası ortamın her - yönlü tahlilinden hareket eden Kongre, gelecek dönem için geniş ve gerçekçi bir dış politika programı öne sürdü. Bugün Sovyetler Birliği bütün barış - sever güçlerin en kudretli kalesidir. O, uluslararası gelişmelerin olumlu bir seyir tutmasını sağlamada belirleyici bir etki gösterebilmeye yeteneklidir. Küba Komünist Partisi Birinci Sekreteri ve Küba Devrimci Hükümeti Başbakanı Fidel Castro, SBKP 25. Kongresi'ndeki konuşmasında, haklı olarak belirtti ki: «Sovyetler Birliği, hem maddi hem de manevi bakımdan şimdiden yenilmez olmuştur ve onun saygınlığını hiç kimse sarsamaz. Çünkü uluslararası politikasının hedefli niteliği, devrimci hareket karşısındaki gerçekten sorumlu tutumu, tüm varlığı süresince ilkeli bir politik çizgiye şaşmaz bağlılığı, dünyanın dört bir köşesindeki gerçek devrimciler ve ilericiler arasında sınırsız bir güven uyandırmaktadır.»

Sovyetler Birliği'nin bu konumunu koşullandıran, keyfi bir özel istek değildir; bu, Sovyetler Birliği'nin çağdaş uluslararası ilişkiler içersinde tuttuğu gerçek yerin ve dünyasal gelişmeler üzerindeki etkisinin haklı bir yansımasıdır. Bu, Uruguay Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Rodney Arismendi tarafından şu sözlerle dile getirilmişti: «Böyle söylemekle her özgül devrimin bağımsızlığını ve yurtsever niteliğini küçümsüyor değiliz; her bir parti'nin kendine özgü tarihsel ve politik özelliklerini yadsıyor da değiliz. Biz yalnızca tarihin kendisi tarafından yaratılmış olanı, bugün güçlerin uluslararası dizilişinde belirleyici önemde olan şeyi, günümüzün üç ana devrimci akımı için dirimsel olan şeyi, proletarya enternasyonalizminden ayrılmaz olan şeyi vurguluyoruz.»

Dünya kurtuluş hareketinin tarihi öyle bir yol tuttu ki, sosyalist devrimler çağını açma şerefine, insanlığın önüne geleceğin yolunu açma şerefine sahip olan, Sovyetler Birliği ve SBKP oldu. Bugün tarih Sovyetler Birliği'ne, dünya barışını sağlama ve savaşı tasfiye etme uğraşında önderlik işlevini görerek, sosyalist topluluğun merkezi gücü olma rolünü vermiştir. Günlük eylemleriyle bu çağ - açıcı misyona layık olduğunu kanıtlıyor Sovyetler Birliği.

Bu konuda, SBKP 25. Kongresi'nce değerlendirilen Sovyetler

Birliği'nin dış politika eylemlerinin sonuçlarını ve açılımlarını incelemek gerekir. Bu Kongre, tüm Parti'nin dikkatini zamanımızın en zorlayıcı dünyasal sorunlarını çözme üzerinde odaklaştırmak suretiyle, Sovyetler Birliği'nin dış politikasında yeni ve son derece önemli bir aşama açmıştır. Sovyet komünistlerinin bu forumunda formüle edilen uluslararası politika alanındaki özgül görevler, evrensel barışı ve ulusların güvenliğini sağlamlaştırma uğrundaki barış - sever güçlerin savaşımında bir köşetaşı olmuştur.

***

Sovyetler Birliği'nin tüm dış politikasının merkezi yönü, sosyalist topluluk ülkeleriyle ilişkileridir. Bu nedenle, Kongre doğal olarak bu sorunlara özel dikkat gösterdi. Son yıllarda çağdaş uluslararası ilişkilerde bu ülkelerin oynadığı rol kayda değer ölçüde çoğalmıştır ve bu ülkeler, yeryüzünde barışı sağlamanın başlıca gücü olarak, kendilerini daha da büyük bir ölçüde kabul ettirmişlerdir. Kardeş sosyalist ülkelerin birliğinin durmaksızın pekiştirilmesini ve yeni toplum kuruculuğunda, çok - yönlü işbirliğinin geliştirilmesini öngören SBKP 25. Kongresi'nin saptadığı politikaya uygun olarak, Sovyetler Birliği, barışı güçlendirme çabalarını şaşmaz bir şekilde hızlandırmayı sürdürmektedir. ASBP (Almanya Sosyalist Birlik Partisi) Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Erich Honnecker, Sovyet devletinin rolünü ve SBKP 25. Kongresi'nde alınan kararların önemini belirterek, dedi ki: «Geleceğe giden yolu işaretleyen bu Kongre kararları, Marksizm - Leninizm hazinesine önemli bir katkıda bulunmaktadır. Böylelikle, SBKP 25. Kongresi, bütün sosyalist topluluk ülkelerinin ve tüm olarak komünist hareketin gelişimine yeni bir hızlandırıcı itki vermektedir. Sovyetler Birliği'nin çevresinde toplanan kardeş sosyalist ülkelerin önünde duran toplumsal gelişmenin ana görevleri gittikçe daha ortak bir niteliğe kavuşmaktadır. Kesinkes inanıyoruz ki, 25. Kongre, sosyalist topluluğun kudret, birlik ve uluslararası etkisinin daha hızla artacağı bir dönemi açmaktadır.»

Bugün sosyalist topluluk ülkelerinin birliği sosyalizmin tarihsel gelişimine hükmeden nesnel bir yasa hizmeti görmektedir ve bu birliği koşullandıran, onların başlıca amaçlarının birliği ve ortak ideolojileri Marksizm - Leninizm'dir. Bu birliği güçlendirmenin her türlü zorunlu koşulları vardır. Bir zamanlar K. Marx şöyle yazmıştı: «Halkların gerçekten birleşebilmeleri için ortak çıkarları olmak gerekir. Ve çıkarlarının ortak hale gelebilmesi için de, mevcut mülkiyet ilişkilerinin ortadan kaldırılması gere-

kir; çünkü bu mülkiyet ilişkileri bazı ulusların başkaları tarafından sömürülmesini içerir.» [1]. Sosyalist ülkelerde üretim araçları ve aletlerinin halk mülkiyetinde olması, sosyalist ülkelerin bütün alanlardaki birliğini güçlendirme olanağını doğurmaktadır.

Birlik etkeni, dünyasal gelişmelerin seyri üzerinde sosyalist ülkelerin elverişli bir etkide bulunma şanslarını özlüce artırır. Sosyalist ülkeler birlik, dayanışma ve karşılıklı desteklerinin büyümesi sayesindedir ki, belli başlı uluslararası sorunları başarıyla çözebilirler.

Güçler dizilişinde sosyalizm lehine top-yekün değişim, emperyalist saldırı ve savaş politikasını dizginlemek için reel maddi önkoşullar yaratmıştır. Arka planda güçler sıralanışındaki değişme karşısında Hint - Çini'de savaş ocağı söndürülebilmişti. Vietnam halkının şanlı utkusu, ikinci Dünya savaşından bu yana emperyalizmin bir sosyalist devleti yıkma ve bir ulusal kurtuluş devrimini boğma yönündeki en büyük girişiminin iflasını damgaladı. Vietnam dersi, günümüzde ve çağımızda emperyalist haydutluk politikasının gittikçe kısırlaştığını ve kaçınılmaz bozguna mahkum olduğunu açıkça göstermektedir.

ABD'nin Hint - Çini politikasının iflası, hiç kuşkusuz uzun vadede köklü uluslararası ve politik sonuçlar doğuracaktır. Vietnam'ın yeniden birleşmesi, Sosyalist Vietnam Cumhuriyeti'nin kurulması, ve ayrca Laos ve Kamboçya halklarının utkusu, ulusal kurtuluş davasının yenilmezliğinin belirgin bir göstergesidir. Aynı zamanda, Sovyet Barış Programı'nda ileri sürülen hedeflerin elde edilebilir olması ve Hint - Çini'de savaşa son vermesi, SBKP'nin uluslararası ilişkilerde öngördüğü görevlerin can alıcı niteliğine tanıklık eder.

Sosyalist ülkelerin uluslararası arenadaki birleşik çabalarının canlandırılmasında Marksizm - Leninizm, sosyalist enternasyonalizm, eşitlik ve yoldaşça işbirliği temelinde yürütülen dış politikanın koordinasyonu kilit bir rol oynamaktadır. Dış politikanın koordinasyonu, sosyalist ülkelerin uluslararası sorunlarda güttüğü amaçların sıkı sıkıya iç - içeliğini, uluslararası ve ulusal görevlerinin birliğini yansıtır. Sosyalist ülkeler kardeş partilerinin Kongreleri'nde, dış politikaların koordinasyonuna muazzam bir dikkat gösterilmesi ve uluslararası arenada sosyalist ülkelerin karşılaştığı görevlerin gittikçe karmaşıklaşmasıyla birlikte koordinasyonu genişletme gereğinin artmakta oluşunun vurgulanması da öğreticidir. Böyle bir koordinasyon, gönüllük esasına dayandığına göre, söz konusu devletlerin ulusal çıkarlarını

---

[1] K. Marx - F. Engels, **Toplu Eserler**, c. 6, s. 388

hiç mi hiç zedelemez, hem onların egemenliğini de küçültmez. Koordinasyon sayesinde, Sosyalist ülkelerin dış politika eylemi daha bir etkinlik kazanmakta, söz konusu devletlerin uluslararası saygınlığı yükselmektedir. Uluslararası ilişkilerde barış içinde yanyana yaşama ilkelerini geçerli kılma yönündeki sosyalist ülkelerin birleşik gayretlerinin ürünleri gözler önündedir. Sosyalist ülkelerin kollektif bir şekilde işlenen ve koordine edilen politikaları, barış içinde yanyana yaşama ilkelerinin yüceltilmesinde elle tutulur bir başarıyla sonuçlanmıştır. Açıktır ki tek tek çabayla bu sonuçları elde etmek mümkün olamazdı.

Sosyalist ülkelerin politikada geniş, her yönlü işbirliği; ekonomi, bilim, teknoloji ve kültürel alanlarındaki işbirliğiyle birlikte gelişmektedir. EYK (Ekonomik Yardımlaşma Konseyi) ülkelerinin kaydettikleri başarılar, sosyalist ekonomik bütünleşmenin (entegrasyon-ç.) avantajlarını, özel olarak da uzun vadeli sosyalist ekonomik bütünleşme için geniş kapsamlı program'ın önemini, mükemmel bir biçimde sergilemektedir.

Sosyalist ülkeler arasındaki işbirliğinin önemli bir yanı da, Marksist - Leninist teorinin acil sorunlarına yaratıcı bir çözüm getirilmesine, sosyalist ve komünist kurtuluş pratiklerinin toparlanmasına ve uluslararası arenada sosyalist devletlerin birleşik deneyiminin tahlil edilmesine katkıda bulunan karşılıklı bağların ve deney değiş - tokuşunun yer aldığı ideoloji alanıdır.

Proletarya enternasyonalizmi ilkelerine bağlılık, sosyalist topluluk ülkelerinin dış politikasına sınıfsal tutarlılık kazandırır, ayrıca onun başlıca güç kaynağıdır. Bugün, sosyalizm ile kapitalizmin cepheleşmesinin yol almasıyla birlikte, proletarya enternasyonalizmi önem kazanıyor. Lenin şöyle der: «İşçi sınıfının ve onun kapitalizmle savaşımının çıkarları, bütün uluslardan işçilerin tam dayanışmasını ve en sıkı birliğini gerektirir.» [2]. Lenin'in bu önermesi bugün yürürlüktedir.

Son günlerde, burjuva kampındaki politik ve ideolojik düşmanlarımız kadar, her boydan revizyonistler de, proletarya enternasyonalizmi ilkesine saldırılarını şiddetlendirmekteler. Bir kez daha enternasyonalizmin «modası geçmiş» olduğu yolundaki yıpranmış kavramlarına sarılmaya kalkıyor; proleter enternasyonalizminin halkların dirimsel ulusal çıkarlarına ters düştüğünü, onun devletlerin egemenliği ve eşitliğinin tanınmasıyla bağdaşmaz olduğunu, vs. vs. iddia ediyorlar.

Proletarya enternasyonalizmine karşı yöneltilen bu saldırılardaki amaç, sosyalist ülkelerin birlikteliğini yıkmak, dünya dev-

---

[2] Lenin **Toplu eserler,** c. 20, s. 424

rimci hareketinin çeşitli müfrezeleri arasındaki dayanışmayı dinamitlemek ve aralarında sürtüşme ve çelişkiler yaratmaktır. Şimdi emperyalist iktidarların ideolojik merkezleri kadar, bazı Batılı devletlerin politikalarıyla devlet adamları da bu kampanyaya katılıyorlar. Proletarya enternasyonalizmini uluslararası istikrarsızlığın bir kaynağı ve dünyanın çeşitli yörelerinde çatışmalara yol açan bir etken şeklinde tanımlama girişimleri yapılıyor. Bunun barışı korumak ve insanlığın toplumsal ilerlemesi için verilen savaşımda güçlü bir silah olduğunu bilen burjuva dünyası, proletarya enternasyonalizmine karşı dar kapsamlı, bir çeşit yeni haçlı seferi başlatmıştır.

Gelgelelim, devrimci güçlerin dayanışmasını bozma girişimleri şiddetle püskürtülüyor. Geçenlerde Berlin'de toplanan Avrupa Komünist ve işçi Partileri Konferansı, Komünist ve İşçi partilerinin enternasyonalist birlikteliğinin canlılığına inandırıcı bir delildi. Konferans, proletarya enternasyonalizminin günümüz devrimci güçlerinin daha da pekişmesinin sağlam temeli olduğunu açık - seçik ortaya koydu.

Ulusal kurtuluş hareketinin değişik müfrezeleri tarafından çarpıcı başarılar kaydedilmiştir. Son yıllarda, ulusal kurtuluş savaşımlarının büyüyüp derinleşmesini engelleme yönündeki emperyalist çevrelerin girişimleri tam bir bozguna uğramıştır. Son sömürge imparatorluğu Portekiz'in çöküşü, Afrika'da yeni bağımsız devletlerin doğuşu, sosyalist devletlerle yeni kurtulmuş devletler arasındaki bağların sağlamlaşması —bütün bunlar, günümüz uluslararası ilişkileri çerçevesinde yer alan devrimci değişimlerin elle tutulur göstergeleridir.

Bununla birlikte, sömürgeciliğin bütün biçim ve belirtileriyle artk geçmişe karışmış olduğunu söylemek için henüz pek erkendir; çeşitli uluslararası çatşmaların kaynağı işlevini görerek, varolmaya ve uluslararası atmosferi zehirlemeye devam ediyor. Bu nedenle, SBKP 25. Kongresi'nin dış politika alanında, sömürgeci ezginin bütün kalıntılarını ve halkların eşitlik ve bağımsızlığına her türlü tecavüzü tamamiyle tasfiye etme görevini, sömürgecilik ve ırkcılığın bütün ocaklarını ortadan kaldırma görevini öne çıkarması pek doğaldı.

Sovyetler Birliği, genç bağımsız devletleri şaşmaz ve ardıcıl bir şekilde destekleyegelmiştir; «Üçüncü Dünya» ülkeleriyle ilişkileri ve işbirliği ise güç kazanmaktadır. SSCB, özgürlükleri uğruna savaşan ve yasal haklarını savunan halklara her zaman yardım etmiştir, bu yardımı sürdürmektedir. 25. Parti Kongresi, gelişmekte olan ülkeler karşısında Sovyetler Birliği'nin aldığı tutumu açıkça belirtti. SBKP Merkez Komitesi'nin Kongre'ye raporunda şöyle bir pasaj geçiyor: «Sovyetler Birliği'nin gelişmekte

olan ülkelerde yer alan komplike süreçler karşısındaki tavrı açık ve belirgindir. Sovyetler Birliği, başka ülkelerin ve halkların iç işlerine karışmaz. Her halkın, her ülkenin kendi gelişme yolunu seçme kutsal hakkına saygı göstermek, Leninci dış politikanın değişmez bir ilkesidir. Ancak biz kendi görüşlerimizi de gizlemeyiz. Her yerde olduğu gibi, gelişmekte olan ülkelerde de ilerleme, demokrasi ve ulusal bağımsızlık güçlerinin yanındayız; ve onları savaş arkadaşları savaş yoldaşları sayarız.»

*
* *

SBKP 25. ci Kongresi'nce ileri sürülen Barış ve Uluslararası İşbirliği İçin Savaşımı İlerletme Programı, Sovyetler Birliği'nin uluslararası sorunlarda izlediği ardıcıl politikanın organik bir devamıdır. Program, bu politikayı belirleyen değişmez amaç ve ilkeler tarafından koşullandırılan Sovyet dış politikasının sürekliliğini temsil eder. Sovyet dış politikasının sürekliliğinden söz ederken, Sovyet devletinin tüm tarihi içersinde aynı esasın bulunabileceği unutulmamalıdır. Bu, Sovyet dış politikasının herhangi günlük değişmelerden etkilenmediğine ve stratejisinin bir nesnel etkenler bileşkisi tarafından zorlandığına yeni bir delildir. Barış kararnamesi * niteliksel bakımdan yeni bir uluslararası politikanın doğuşunu dile getiriyordu. Şimdiki barışı pekiştirmeye ilişkin Sovyet Programı, sosyalist toplumun kaydettiği muazzam ilerlemeyi ve uluslararası gelişimin ağır basan etkeni haline dönüştüğünü tamamiyle ortaya sermektedir. Bugün açıktır ki, tarihin rüzgarları sosyalizm sahillerine doğru esiyor; oysa emperyalizm dünyasal gelişmenin seyrine belirleyici etkide bulunma yeteneğini son kez yitirmiştir ve bu yüzden stratejik savunmaya geçme zorunda kalmaktadır. Hem uzun vadeli hem de güncel dış politika hedeflerini işlerken bu bir kalkış noktası olmaktadır.

Yeni Sovyet dış politika programının karakteristiği, bu programın, dünya barışını ve ulusların güvenliğini güçlendirme savaşımının önceki dönemde kazanılan gerçek başarılara dayanmasıdır. Şu ana dek başarılmış bulunanlar, yeni görevleri çözümlemede geniş çaplı bir itki hizmeti görmektedir. Olaylar, uluslararası ilişkileri devletler arasında işbirliğine doğru kaydırma uğrunda, Sovyetler Birliği'nin öteki sosyalist devletlerin ve bütün barış - sever güçlerin ellerinden geleni ardına koymadıklarını göstermiştir.

Özünde, 1970'ler, uluslararası ilişkiler tarihinde bir dönüm noktasına damgasını vurmuştur. Bu dönemde soğuk savaş mira-

---

* Sovyet iktidarının ilk uluslararası eylemi - çeviren.

sının yok edilmesi gereği, farklı sosyo - politik sistemlere sahip devletler arasında ilişki kurmak için yeni temeller aranması gereği, özellikle açığa çıkmıştır. En başta, iki sisteme mensup devletleri o güne dek ayıran birçok sorunlara pratik bir çözüm bulmak için somut bir platform ileri süren sosyalist ülkelerin gerçekçi, cesur ve yapıcı politikalarının sayesinde başarılmıştır bu dönüş.

Uluslararası gelişmelerde detantı derinleştirme ve yaygınlaştırma eğilimi ağır basmaya başlamıştır. Köklü nesnel gerekçelerin doğurduğu bu eğilim, uluslararası arenada sınıfsal politik güçlerin dizilişinde meydana gelen nitel değişmelerin bir özelliğidir. Eski toplum düzenin artık halklara kendi iradesini dayatmaya ve insanlığın yazgısını belirlemeye güç yetiremediğinin açık maddi delilidir.

Nesnel gerçeklerle karşılaşan akıllı - düşünüşlü kapitalist liderler, bir çok ana uluslararası sorunda gerçekçi bir tavır takınmışlar; böylelikle de, sosyalist ve kapitalist devletler arasında bir dizi antlaşma, sözleşme imzalanmasını mümkün kılmışlardır.

Sovyetler Birliği ile başı - çeken kapitalist iktidarlar arasındaki ilişkilerin geliştirilmesinde kayda değer bir yol katedilmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'yle —en büyük kapitalist devlet— ilişkilerindeki iyiye doğru değişme, uluslararası politik iklimi büyük ölçüde yumuşatmış; ABD ile barış içinde yaşama ilkeleri temelinde, karşılıklı ilişkilerin daha da geliştirilmesi için, gerçek ön koşullar yaratmıştır. Sovyet - ABD görüşmeleri sürecinde, iki ülke arası eşitlikli ilişkilerin geliştirilmesi gereği üzerinde anlaşmaya varıldı; kuşkusuz bu, genel olarak uluslararası ilişkiler üzerinde elverişli bir etki gösterecektir.

Nükleer savaşı önleme ve stratejik silahların sınırlandırılması gibi başlıca sorunlar üzerindeki özgül anlaşmalar, ikili Sovyet - ABD ilişkilerinin sınırlarını bir hayli aşmakta ve uluslararası ilişkilerde barış içinde yanyana yaşama ilkelerinin kurumlaştırılmasına ağırlıklı bir katkıda bulunmaktadır.

Avrupa'da mevcut sınırların ihlal edilmezliğini hep birlikte bir kez daha onaylayan ve devletler arası ilişkilerde barış içinde yanyana yaşamanın gereklerine uygun düşen bir ilkeler tüzüğü hazırlayan Helsinki Güvenlik ve İşbirliği Konferansı, muazzam bir önem taşımaktaydı. SBKP, bugün başlıca görevinin Helsinki anlaşmalarını gerçekleştirmek olduğu inancıyla hareket eder; ve Sovyetler Birliği, bu amaçla tüm - Avrupa işbirliğini geliştirme yönünde bir dizi somut öneride bulunmuştur. Özel olarak, Sovyetler Birliği, çevre korunması, ulaşım ve enerji kaynaklarının geliştirilmesi gibi sorunların çözümünde işbirliği sorunlarını ince-

lemek üzere, tüm - Avrupa kongreleri yada devletler - arası konferanslar düzenlemeyi önerdi. Bu önermeler gösteriyor ki, Sovyetler Birliği, Tüm - Avrupa işbirliğinin genişletilmesini, bazı politik yararlar sağlayabilecek bir propaganda belgisi olarak değil, ama çözümü Avrupa halklarının ortak çıkarlarına uygun düşen dirimsel bir sorun olarak görmektedir.

Helsinki Konferansı'nın sonuçları, Avrupa halklarına iyimserlik zeminleri sağlıyor. Ayrıca bu halklar, Finlandiya'nın başkentinde sözleşmeye bağlanan şeylerin uygulanması gereği üzerinde odaklaşıyorlar. Bu nedenle, Komünist ve İşçi Partileri'nin Berlin Konferansı'nın sonuç belgesinde kaydediliyor ki, Helsinki'de varılan anlaşmaların etkinliği, benimsenen on ilkeyi bütün devletlerin ne ölçüde tutarlı ve titiz bir şekilde uyacağına, bölünmez bir bütün oluşturan Son Karar'ın bütün önermelerini ne ölçüde uygulayacağına belirleyici bir şekilde bağlıdır.

Sovyetler Birliği ve öteki Sosyalist ülkeler, Helsinki'de benimsenen bütün önerileri amaçlı bir şekilde gerçekleştirmektedirler. Bu onlar için bir taktik sorunu değildir, çünkü sosyalist ülkeler, yıllar boyu Avrupa güvenliğini tehdit eden ana sorunları çözüme kavuşturmak için savaşmışlardır; ve sağlanan anlaşmalardan tek yanlı yararlar sağlama gibi bir niyetleri yoktur. Sosyalist ülkeler, Son Karar'da kaydedilen ilkelere yada onun formüle ettiği özgür önerilere, seçmeli bir yaklaşım getirmezler.

Aynı zamanda detantın gelişmesiyle birlikte, tamamiyle karşıt iki ideoloji arasındaki cepheleşme (Konfrontasyon)'nin gitgide şiddetlendiğine de göz yumulmamalıdır. İdeolojik savaşım alanı iki dünya arasındaki savaşımın belli başlı bir yönüdür. Halkların kafalarını ve yüreklerini etkileme yeteneğini gittikçe yitiren kapitalizm, sosyalist devletlere karşı ideolojik yıkıcılığı diriltiyor ve komünist ülkelerin utkan ilerleyişinin önünü almaya çabalıyor. Batı ülkelerini topraklarından, Son Karar'daki önermelere meydan okuyarak, Sovyetler Birliği'ne ve öteki sosyalist topluluk üyesi ülkelere karşı bozguncu propaganda saçılmayı devam ediyor.

Elbette ki, detantın sınıf savaşımını zayıflatabileceğini ve iki sosyo - ekonomik sistem arasındaki gerçek çelişkileri ortadan kaldırabileceğini sanmak saflık olur. Detant, iki toplumsal sistemi ayıran sınıfsal antagonizmaları hiçmi hiç azaltmaz. Ne de uluslararası bir ideolojik ateş - kes anlamına gelmez. SBKP 25. nci Kongresi'nin benimsediği belgelerde belirtiliyor bu: «Detant sınıf savaşımı yasalarını zerre kadar bile ortadan kaldıramaz. Komünistlerin detantan ötürü kapitalist sömürüyle barışacaklarını yada tekellerin devrimi izleyeceklerini hiç kimse beklememelidir. Öte yandan, başka devletlerin iç - işlerine karışmama ve

onların bağımsızlık ve egemenliğine saygı ilkesine titizlikle uymak, detantın esas koşullarından biridir.»

Nispeten etkili olanları da dahil, Batı'daki bazı çevreler, detant politikasına karşıt olarak, bu politikanın özünü temelden çarpıtmak isterler. Örneğin, Batı Alman Sağ - kanat lideri ve HSB başkanı Franz Josef Strauss, detant politikasının Sosyalist ülkeler tarafından, savunma alanında Batılılık ruhunu zayıflatıp kırmak amacıyla, onun düşmanı «geri - püskürtme» hazırlığını bozma amacıyla kullanıldığı iddiasını sürdürüyor. «Sınıf savaşımı» tezini, «Sovyet yayılmacılığı»nın bir aracı şeklinde istismar etmeye çalışan Strauss, geçenlerde şöyle dedi: «Doğu, detant politikasını Batı'ya karşı bir sınıf savaşımı aleti saymaktadır. Komünist bloğun askeri gücü, demokratik ülkelere karşı politik şantaj için kullanılmaktadır.» [3]

Bu sözler, Batı Avrupa'da uluslararası detanta karşı çıkan etkili güçlerin varolduğunu açıkça göstermektedir. Bu güçler, uluslararası ilişkilerin olumlu gelişimini bozmak için her yola başvuruyorlar. Kapitalist iktidarların devlet politikasındaki genel eğilimini kendi düşünce ve çıkarlarına göre belirlendiği soğuk savaş çağını geri getirmeyi düşlüyorlar.

Batı'da, Strauss'un dünya görüşünü paylaşan devlet adamlarının savunduğu görüşlerin bir hayli yaygınlaşmış olduğunu itiraf etmek gerekir. Uluslararası ilişkilerde gerçekçiliğe doğru bir kayış olduğunu gören bu adamlar, çoktan iflas etmiş «Sovyet tehdidi» mitini horlatma çabalarını hızlandırıyorlar. Bu gibi sözlerle detant sürecini köstekleмeye uğraşıyor, bunun, Batı ülkeleri için ölümcül tehlike ögeleri taşıdığını, «yatıştırma» ve Sovyetler Birliği'ne teslim olma politikasının bir çeşidinden başka birşey olmadığını savlıyorlar.

Sovyetler Birliği'nin önde gelen uluslararası sorunların çözümü için hiçbir ülkenin zararına olmayan ve bütün tarafların çıkarlarını dikkate alan geniş bir yapıcı program önermesi, ayrıca farklı toplumsal sistemlere sahip devletler arasında işbirliğini geliştirme yönündeki reel (gerçek) başarılar, detant düşmanları için bir alarm işareti gibi görünüyor. Gün geçmiyor ki, Batı basınında detant politikasına şiddetle saldıran, bu politika sürdürüldüğü taktirde en karanlık sonuçların geleceği kehanetinde bulunan yazılar çıkmasın. Sovyet «savaş tehdidi» umacısı, Sovyetler Birliği'nden gelen yeni bir askeri «tehlike» hakkında yaygaralar, Batı propagandasının ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. **US News And World Report**'daki Amerika Birleşik Devletleri'nin ikiyüzüncü yıldönümüne ilişkin bir yazıdan alınan bir pasajda

---

[3] **Die Welt,** 5 Temmuz 1976

şöyle diyor : «Açık olan birşey var: Ruslar son on yılda, 1960'larda ABD'nin elinde tuttuğu muazzam nükleer üstünlüğü aşmışlardır. Amerikan deniz gücüne etkinlikle kafa tutmuşlardır. Şimdi hedefleri deniz aşırı alanda ABD üzerinde stratejik üstünlük kurmaktır.» Sözümona «Sovyet yayılımcılığı» mitini elden geldiğince şişiren dergi, dokunaklı bir şekilde feryat ediyor : «Yalnızca Amerika'nın yanıtı,......geleceği aydınlatacak ve güvence altına alacaktır.» [4]

Bu mantık, ana hedefinin yanısıra —detantın pekiştirilmesinin yoluna yeni yeni engeller dikmek— bir başka kilit amaç da güdüyor. Batı ülkelerinde askeri harcamaların dağlar gibi büyümesini haklı çıkarmak, Militarizm savunucuları, silahlanma yarışı ve askeri harcamaları sürekli yükseltme politikasını arkalama yönündeki boşuna çabalarında yeni oyunlara başvurmak zorunda kalıyorlar. Batılı nüfusun çoğunluğu, hayali bir Sovyet tehdidi bahanesiyle askeri yatırımları dev boyutlarda şişirme politikasını bütünüyle saçma buluyor. Batı propagandası, burjuva propagandasının askeri üstünlük kurmaya çalışmakla suçlandığı Sovyetler Birliği'nin, neden askeri bütçelerin anlaşma yoluyla evrensel olarak indirilmesi için ardıcıl bir şekilde çalışan ve her yıl askeri harcamalarını çoğaltmaktan kaçınan tek büyük güç olduğunu açıklamaya kalkışmakla, kanıtlanamazı kanıtlamaya kalkışmakla kendini sıkıntıya sokuyor. Oysa bir saldırı ve halkların kurtuluş savaşımını bastırma aracı olan NATO üyesi ülkelerin savaş bütçelerini çılgınca artırdıkları herkesçe biliniyor. ABD'de, bu maliyılda askeri harcamalar, 100.000 milyon dolar fırladı; NATO üyesi Batı Avrupa ülkelerinde, askeri harcamalar 1971 - 1975 yıllarında iki katına yükseldi.

Dünyadaki durumun soğukkanlı bir tahlilinden yola çıkan ve savaş hazırlıklarının azalmak şöyle dursun gittikçe hızlandığını ve halkların barışçı gelişimi için gerekli olan muazzam maddi ve emek kaynaklarından insanoğlunu yoksun bıraktığını layıkıyla değerlendiren Sovyetler Birliği Komünist Partisi, silahlanma yarışına son verme ve silahsızlanma savaşımını dış politikasının başlıca alanlarından biri sayar. Silahlanma yarışının dizginlenmesi, her zaman Sovyet dış politikasının başlıca görevi olmuştur. Şu anki ortamda, olayların mantıksal sonucu olarak bu, en ivedi bir soıun niteliğiyle öne çıkmıştır. Sovyetler Birliği ile öteki sosyalist ülkeler dikkatlerini bu sorunun çözümüne çevirmişlerdir. Silahlanma yarışını yavaşlatma sorunun çözümünde az - çok elle tutulur değişimlerin kaydedilmesini belirleyen, Sovyetler Birliği'nin dış politikası olmuştur. Sovyetler Birliği'nin ça-

[4] **US News and World Report,** 5 Temmuz 1976, s. 52.

baları sayesindedir ki, Bakteriyolojik (biyolojik) ve Zehirli Silahların Geliştirilmesinin, Üretilmesinin ve Depolanmasının Yasaklanması ve İmhasına İlişkin Uluslararası Konvensiyon'u kabul ettirmek mümkün olabilmiştir; bu, özünde, uluslararası ilişkiler tarihinde gerçek silahsızlanmaya doğru ilk adımdı. Nükleer Silahları Üretmeme Antlaşması'nın benimsenmesinde, Sovyetler Birliği'nin muazzam katkısı olmuştur; ve nükleer silahların daha da yayılmasının önüne geçmek amacıyla, antlaşmayı daha büyük etkinlikle kullanma yönünde hiçbir çabayı esirgememektedir. Ayrıca, SSCB'nin stratejik silahların sınırlandırılmasını ilerletme konusunda ABD ile bir anlaşma bağlanması yönündeki adımları da iyi bilinir. Bu konuda Sovyetler Birliği,. yapıcı bir tutum takınmıştır; yeni ve daha da yıkıcı silah sistemlerinin yaratılmasını yasaklama konusunda anlaşmaya varılması için uğraşmaktadır. Sovyet önerisine, görüştüğümüz taraflardan uygun bir yanıt gelmiş değildir. Elbette ki bundan Sovyetler Birliği sorumlu tutulamaz.

Sovyetler Birliği, silahlanma yarışını önleme programı getirmiştir; programın gerçekleştirilmesine yönelik somut önerilerde bulunmaktadır. BM Genel Kurulu'nda Sovyet önerileri temelinde benimsenen sayısız kararın, silahlanma yarışını durdurma sürecini gerçekten harekete geçirmeyi amaçladığını bilmeyen yoktur. Silahsızlanma karşıtlarının çeşitli vesilelerle baltalamaya çalışmasına rağmen, Sovyetler Birliği'nin girişimiyle kabul olunan bir Dünya Silahsızlanma Konferansı toplanması önerisi hâlâ gündemdedir.

Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler, silahsızlanmada en etkin bir rol oynuyor; bu sorunun çözümünü çıkmazdan kurtarıp pratik plana aktarmak için salt sözde değil, fiilen de ellerinden ne gelirse yapıyorlar. SBKP, politik detantı askeri detantla tamamlamanın zorunlu olduğu ilkesinden hareket ediyor. Ancak ondan sonradır ki barış güvencelenecek ve halklar devsel maddi kaynakları kendi gerçek gereksinimlerini karşılamak üzere kullanabilecekler. İster SALT, ister Orta Avrupa'da Silahlı Kuvvetlerin ve Silahların Azaltılması görüşmeleri olsun, isterse silahlanma yarışını durdurmaya ilişkin başka sorunlar olsun; Sovyetler Birliği, silahsızlanma politikasını bu doğrultuda sürdürmektedir.

Bugün her tarafsız insan, silahlanma yarışının sürmesindeki ve eşigörülmedik yeni kitlesel imha silahlarının yığılmasındaki tehlikenin ciddiyetini kavrayabilir. Bu nedenle, **Sunday Express** gibi silahsızlanma karşıtlarının iddiaları garip ve canavarca ge-

liyor [5]. Gazetedeki makalenin yazarı, «yumuşama ve silahsızlanmayı savunanların sesleri» diyor, bu iki kavramı açıkça eşitleyerek ve görünüşte her ikisini de pek ahlaksız bularak, «bugün o sefil 1930 günlerindeki kadar yüksek çıkıyor». «Ödlekçe bir silahsızlanma politikasının zamanı değil» diye uyararak, Batılı iktidarları, «Batı toplumunu koruyup sürdürmek için, bütün ekonomik ve askeri potansiyellerini seferber etmeye» çağırıyor. «Aksi halde Batı için yenilgi kaçınılmazdır» diyor.

Bu dehşet - işaretçisi makalenin yazarına bakarsak, demek oluyor ki, silahlanma yarışından başka bir seçenek yoktur ve olamaz. Bu türden görüşlere Batı'da hiç te seyrek rastlanmadığını itiraf etmek gerek. Bunlar, silahlanma yarışının durdurulmasında değil, tersine sonsuzca tırmandırılmasında çıkarı olan askeri - sanayi kompleksinin etkili güçlerince alınan konumu yansıtıyor. Bunların konumlarının, bu çevrelerin etkisiyle askeri harcamaları çoğaltan ve silahlanma yarışını önleme sürecini engelleyen Batılı iktidarların politikaları üzerinde belli bir etki yapmaması düşünülemez.

Bu durumda, SBKP 25. Kongresi'nin silahsızlanma alanında öne sürdüğü görevleri uygulamak için, kararlı bir savaşım yürütmek son derece önem kazanmaktadır. Sovyetler Birliği'nin başlattığı silahsızlanma sorununu çözme savaşımının, çağdaş uluslararası ilişkilerde ana konu haline geldiğini söylemek abartma olmayacaktır. Bu sorun etrafında çılgınca savaşlar veriliyor, farklı politik güçlerin kesin saflaşması yer alıyor. Bu sorunun çözümü insanlığın barışçıl geleceği için sağlam bir maddi temel yaratacaktır. Sovyetler Birliği'nin bu uğurda hiçbir çabasını esirgememesinin nedeni budur. Bağlaşıkları ve dostlarıyla birlikte, SSCB, silahlanma yarışını savunanların çılgınca direncine karşın, tüm tarihsel gelişim seyrinin ortaya attığı bu sorunun başarıyla çözümlenebileceği inancındadır.

SSCB, silahsızlanma ve silahlanma - yarışını durdurma sorununu çözümlemenin yanısıra, dünyanın çeşitli bölgelerinde, özellikle Sovyetler Birliği'nin Asya'lı devletlerin birleşik çabalarıyla kıtanın güvenliğini sağlamaya uğraştığı Asya'da, barışın ilerletilmesinde büyük dikkat harcıyor. Hâlâ yapılması gereken bir yığın iş var; ancak Avrupa deneyimi gösteriyor ki, bütün ilgili devletler iyi niyet besledikleri taktirde, bütün kıtaların güvenliğini sağlamak gibi zor sorunlar bile başarıyla çözüme kavuşturulabilir.

Barış yapısını ve uluslararası güvenliği güçlendirme açısından önemli olabilecek uluslararası ilişkilerde zora başvurmamaya

---

5 Bkz. **Sunday Express,** 14 Aralık 1975.

ilişkin bir dünya anlaşmasının değerini belirtmeden geçemeyiz. Sovyetler Birliği, bugün bu sorunu ele almak için gerçek koşulların varolduğu inancından hareket ediyor.

Barış ve Uluslararası İşbirliği İçin ve Halkların Özgürlük ve Bağımsızlığı İçin Savaşımı İlerletme Sovyet Programı, ayrıca uluslararası ekonomik ilişkileri köklü bir şekilde yeni - baştan yapılandırmaya yönelik önlemler getirmektedir. Bu önlemlerden amaç, ırk ayrımının ve dünya ticaretindeki bütün yapay engellerin tasfiyesi, uluslararası ekonomik ilişkilerde her türlü eşitsizlik, dikta ve sömürü belirtilerinin ortadan kaldırılmasıdır. Ekonomik ilişkilere emperyalizmin getirdiği yol ve araçlar var - olduğu sürece, uluslararası barışın temellerine sağlam ve güvenli gözüyle bakılamaz. Uluslararası ekonomik ilişkilerin temelinden yeni - baştan yapılandırılması, köklü sosyo - ekonomik, politik ve ideolojik etkenlerin etkisiyle dünya üzerinde yer almakta olan uluslararası ilişkilerin toptan yeni - baştan yapılandırılması sürecinin kilit bir bileşken unsurudur.

*
* *

SBKP 25. Kongresi, gelecek yıllar için geniş ve gerçekçi bir Sovyet dış politika programı saptanmıştır. SSCB'nin bütün dış politika eylemleri, bu programın uygulanmasına yöneltilecektir. Kardeş sosyalist ülkelerin ve bütün barış - sever güçlerin, bu programa, dünya arenasındaki eylemleri için bir birleşik platform gözüyle bakmaları için her türlü neden vardır. Bu Program'da önerilen önlemlerin uygulanması, savaş güçlerinin dizginlenmesine ve evrensel barışın sağlamlaştırılmasına büyük katkı yapacaktır.

Sovyetler Birliği Haberler Ajansı "TASS"

Ayın Haber Özetleri(*)

BREJNEV BARIŞ DEMEKTİR

Leonid Brejnev, onbeş yaşındayken tesviye tezgahının başına geçti. O zaman, genç Sovyet Cumhuriyeti, yeni toplumun kurulması yolunda ilk adımlarını atıyordu.

Bugün Leonid Brejnev, en güçlü sosyalist devletin yöneticisidir. Onun adı, uluslararası gerginlik yumuşaması ile eş - anlamlı, yaşantısı barış ve ilerleme ideallerine hizmet simgesidir.

Leonid Brejnev'in öz - geçmişinden sayfalar, ülkenin öz - geçmişinden sayfalarla organik olarak uyuşmaktadır.

Halkın Evladı

Zengin proleter köke sahip bir kent olan Denprodzerjinsk, Leonid Brejnev'in doğduğu yıl, Kamenskoye Köyü olarak adlandırılıyordu. Geçen yüzyılın sonunda, burada büyük bir metalürji fabrikası kurulmuştu. Demir - döküm atelyesinde işçi olan İlya Brejnev, ailesini Kursk'tan buraya getirdi. Leonid Brejnev, 19 Aralık 1906'da bu köyde, basık, kerpiç bir evde doğdu.

Brejnev'in dedesi, babası, erkek kardeşi ve kız kardeşi, yaşamlarının pekçok yıllarını, bu büyük metalürji fabrikasında çalışmaya verdiler. Kendisi de, bu fabrikanın eşiğinden içeri adım attı. Fabrika yaşamı, bir işçiye özgü düşünceler ve kaygılar, yaşına göre meraklı delikanlının dünya görüşünün biçimlenmesine kesin olan etki etti. Hemen işçi sınıfına katıldı. Ve o zaman, temelleri atılmış olan herşeyi ömür boyunca korudu.

Koşullar öyle ağırdı ki, Leonid Brejnev, daha gençliğinin ilk yıllarında köyde çalışmak zorunda kaldı. Kursk'taki toprak yönetimi ve islahı teknikumunda okudu ve bu okulu bitirdikten sonra Belorusya'da, Kursk bölgesinde ve Ural'da çalıştı. Bir tarımcının deneyimi, 60 yılarında O'nun Parti'nin köydeki politikasının geliştirilmesine büyük katkıda bulunmasını sağladı.

Komünist

Leonid Brejnev, Komünist Parti'ye 1931 yılında girdi. 1939 yılında ise, artık Ukrayna'daki en büyük sanayi bölgelerinden biri olan, Dnepropetrovsk bölgesi Parti Komitesi Sekreterliğini yapıyordu. Brejnev, bu Parti çalışmasına diplomalı bir metalürji mühendisinin, zengin üretim deneyimiyle gelmişti.

Batı sınırlarından barut kokusu geldi. Hitlerci Alman Silahlı Kuvvetleri'nin generalleri, SSCB'ye taarruz planlarının ayrıntılarını saptamışlardı. 1940 yılında, Dnepropetrovsk Bölge Komitesi, Parti MK'den yerel fabrikaların bir kısmının askerileştirme görevini aldı. Leonid

---

* «Ayın Haber Özetleri» Sovyetler Birliği Haber Ajansı TASS'ın; APN Ajansının ve Sovyetler Birliği Türkiye Büyükelçiliği «Basın Bülteni»nin Türkiye'de yayınlanan, TÜRKÇE Bültenleri'nden derlenmektedir.



Leonid Brejnev'e, «Halklar arasında Barışın Güçlendirilmesi» yolundaki çalışmalarından dolayı, Uluslararası Lenin Ödülü verilirken. (Temmuz - 1973)

Brejnev, Bölge Komitesinin Savunma Sanayii Sekreterliğine atandı.

Leonid Brejnev, daha gençlik yıllarındayken, örgütleme yeteneği, insanlar arasında yaratıcılık ve güven, saygı ve ciddiyet atmosferini güçlendirme yeteneğiyle Parti içinde otorite sahibi olmuştu. Seyyar orduda sorumluluk gerektiren mevkiler, Brejnev'e emanet edildiği yıllarda, O'nun örgütleme nitelikleri ayrı bir güçle ortaya çıktı.

Savaş bittikten sonra Leonid Brejnev, Parti'deki sorumlu görevine döndü. 1946 yılı Ağustos ayında Zaporojsk Bölge Komitesi Birinci Sekreterliğine, 1946 Kasımında Dnepropetrovsk Bölge Komitesi Birinci Sekreterliğine, 1950 Temmuz'unda ise Moldavya Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreterliğine, seçildi.

1952 yılı Ekim ayında, 19. SBKP Kongresi'nden sonra Leonid Brejnev, Prezidyum üye adayı ve SBKP MK Sekreteri oldu. Bu sırada, henüz daha 45 yaşındaydı.

1945 yılı Şubat ayında, SBKP MK, Brejnev'i tarihte benzeri görülmemiş bir ekonomik görevle, yani tüm Batı Avrupa'yı içine alabilecek kadar geniş alana sahip olan, el değilmemiş toprakların kullanılır hale getirilmesi sorunuyla karşı karşıya bulunan Kazakistan Cumhuriyeti'nin Parti örgütünü yönetmesi için bu Cumhuriyete gönderdi.

1956 yılında 20. Parti Kongresi, Leonid Brejnev'i yeniden Prezidyum üye adaylığına ve SBKP MK Sekreterliği'ne seçti. 1957 yılı Haziran ayında, SBKP MK Prezidyum üyesi oldu.

Mayıs 1960'da Leonid Brejnev, SSCB Yüksek Sovyet Prezidyum Başkanlığı'na seçildi. 1964 yılı Temmuz ayına kadar bu görevde kaldı.

1964 yılı Ekim ayında, SBKP Merkez Komitesi Genel Toplantısı, Leonid Brejnev'i SBKP MK Birinci Sekreteri olarak seçti. 1966 Nisan ayında yapılan 23. Parti Kongresi'nden sonra Leonid Brejnev, Parti'nin Leninci iç ve dış politikasını hayata geçirerek, bugün de işgal ettiği SBKP MK Genel Sekreterliği'ne seçildi.

Gerçekten Büyük Bir İnsan

Patlayan bir mayın, Albay Brejnev'i, Novorossiysk koyunun buzlu sularına fırlattı. Balıkçı gemisi, «ölüm yolu»nda ilerliyordu. Bu deniz yolu, Novorossiysk yakınında, alanı 30 kilometrekareden az olan «Malaya Zemlya» ile bağlantıyı sağlayan tek yoldu. Sovyet çıkarma birlikleri, bu toprak parçasında 225 gün boyunca, birkaç Alman tümeninin hücumuna karşı koymuşlardı.

«Ölüm yolu»ndan defalarca geçmiş olan Leonid Brejnev, 1943 yılı ilkbaharında bu soğuk ve yağmurlu gününde ölümden bir mucize eseri kurtuldu. Kıyıda askerlerin arasında hemen hemen donmak üzere, ama her zamanki dinç haliyle duruyordu. Çevrede mayınlar ve mermiler patlıyordu, ama umutsuz durumdaki askerler şaka bile yapıyorlardı.

Leonid Brejnev ile çarpışan denizciler, o gün üç şiddetli hücumu durdurdular. «Yoldaş Komiser, Mayıs Bayramı'nı Berlin'de kutlamak iyi olurdu. Sizinle birlikte Berlin'e kadar geleceğim?» Şarjörü otomatiğe alan Leonid Brejnev, bu yanıtı veriyordu.

Hemen hemen iki yıl sonra Berlin, Sovyet Ordusu'nun hücumuyla düştü.

Leonid Brejnev'in yüksek harekat ustalığını belirten mareşal ve generallerin ve O'nun yürekliliğinin canlı tanıkları olan askerlerin anılarında, efsanevi 18. Ordu'nun Siyasi Şube Başkanı hakkında pekçok şeyler okumak mümkün.

Askerler, Komiserlerinden «O gerçekten büyük bir insandır» diye söz ediyorlar.

Emekçi ve Asker

Parti faaliyetinin en yüce düşüncesi, «herşey halk için, onun refahı ve mutluluğu için» şeklindedir ve Leonid Brejnev'in kişisel kanısı da aynıdır.

Perişan bir evde büyüyen bir insan, her ailenin bir dairesi olmasını ister. O, pekçok ve çabuk, sağlam ve güzelevler yapılmasını şiddetle arzu eder.

İnsana özen gösterilmesinden söz ederken, O'nun açısından «ufak tefek şey» yoktur: Parti'nin en yüksek kürsüsünden insanların hergünkü gereksinmelerinden söz eder.

Ülkenin ekonomik gücünün arttırılmasına yaptığı herkesçe bilinen katkı, güç savaş yolu, Leonid Brejnev'e verilen Sosyalist Emek Kahramanı ve Sovyetler Birliği Kahramanı altın madalyalarının ağırlığı, işte bunlarla ölçülüyor.

10 Mayıs 1976'da, SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu, SSCB Savunma Konseyi Başkanı Leonid Brejnev'e, Sovyetler Birliği Mareşali askeri ünvanını verdi. Ülkesinde ve ülkesi dışında barış, yumuşama ve barış içinde birlikte yaşama uğrunda savaşan seçkin bir savaşçı ününe sahip olan bir insan, böylece en yüksek askeri ünvanı kazanıyordu. Çelişki mi? Hayır.

Zafere karşılık, Sovyet halkının, 20 milyon insanın yaşamını verdiği insanlık tarihinin en kanlı ve şiddetli savaşı, Mareşallik ünvanını Leonid Brejnev'in sırt çantasına yerleştirdi. Hitlerci istilacılarla yapılan çarpışmanın ilk saatlerinden itibaren, savaşa katılan Leonid Brejnev, 1945 yılında Moskova'da Kızıl Meydan'daki Zafer Geçiti'nde general üniformasıyla İkinci Dünya Savaşı'nın en ünlü kahramanları arasında yürüyordu.

Sonucu, bir ulusun yazgısını çözümleyen savaşın ateşinden geçen bir insan olarak, O, barışın gerçek değerini iyi bilmekte ve barışın tüm emekçi insanlar ve tüm halklar için, en yüce iyilik olduğu inancına bağlı kalmaktadır.

Bugün, bütün dillerde Sovyet Barış Programı diye adlandırılan, girişimci ve dinamik dış politika doğrultusu, Brejnev adıyla sıkı sıkıya bağlıdır. O'nun, yumuşamanın somut hale getirilmesi gerektiğine ilişkin düşüncesi, barış için savaşan tüm

insanların belgisi olmuştur.

Dünya kamuoyu, Leonid Brejnev'e, Uluslararası Lenin Barış Ödülü'nü ve Jolio - Küri Altın Madalyası'nı verdi.

Eğer, büyük bir seçim yaparken tarih, düşünür ve mücadeleci, işçi ve asker SBKP MK Genel Sekreteri Leonid Brejnev'i barış, demokrasi ve sosyal adalet mücadelesinin sağ kanadına koymuşsa, tarihi bilinçli olarak reddedemezsiniz. (Boris Korolev -APN)

★

LUİS CORVALAN ÖZGÜRLÜĞE KAVUŞTU

Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist devletlerin halklarının, Şilili demokratlarla yaptıkları sıkı dayanışma hareketi sonucunda ve uluslararası örgütlerle tüm ülkelerin ilerici kamuoyunun direşken çalışmaları sayesinde, Şili ve uluslararası komünist ve işçi hareketinin saygın kişisi, Şili Komünist Partisi Genel Sekreteri Luis Corvalan, hapishane zindanlarından çıkarıldı. Sovyetler Birliği tarafından yayınlanan resmi bildiride, Luis Corvalan'ı üç yıldan fazla bir zamandır yasalara aykırı olarak zindanlarda ve toplama kamplarında bulunduran Şili makamlarının, dünya kamuoyunun baskısı altında Corvalan'ı serbest bırakmak ve Şili sınırlarından çıkarmak zorunda kaldığı belirtiliyor. SBKP, Sovyet Hükümeti, Luis Corvalan'a SSCB'de yaşama hakkını verdiler.

Luis Corvalan, SSCB topraklarına ayak basar basmaz, SBKP MK Genel Sekreteri Leonid Brejnev'in 70. yıldönümünü kutladı. Kutlama mesajında, «SBKP, tüm Sovyet halkı ve bizzat Leonid Brejnev'in faşist diktaya karşı verdiği savaşımda, Şili halkına gösterdikleri destek ve dayanışmadan ötürü Şilili komünistlerin, tüm Şilili demokratların ve yurtseverlerinin duydukları derin şükran» ifade ediliyor. «Benim serbest bırakılmam için Sovyet halkının, Lenin'in Partisi'nin ve sizin yapmış olduğunuz her şeye çok teşekkür ederim» deniliyor.

★

KURT WALDHEİM : SOVYET GİRİŞİMLERİNİN ÖNEMİ

BMT Genel Sekreteri Kurt Waldheim, silahlanma yarışının önlenmesine ve silahsızlanmaya yönelik olan ve XXXI. BMT Genel Kurul toplantı döneminde, genel takdir kazanan yeni Sovyet girişimlerinin öneminin büyük olduğunu belirtti.

K. Waldheim, TASS muhabirleriyle yaptığı görüşmede, silahsızlanma sorununun, toplantı döneminin dikkat merkezinde bulunduğunu belirtti ve «bu, kuşkusuz, bugün dünyanın karşı karşıya bulunduğu en önemli sorunlardan biridir ve bu alanda insanlık için son derece tehlikeli olan silahlanma yarışının sınırlandırılmasına ve durdurulmasına yardım edecek tüm girişimleri alkışlamak gerekir» dedi. «İmzalama girişimi, Sovyetler Birliği'ne ait olan, doğayı ve iklimi etkileyen araçların askeri yada başka herhangi bir düşmanca amaçla kullanımının yasaklanmasına ilişkin anlaşmanın onaylanması, BMT Genel Kurulu'nun büyük bir başarısı oldu» dedi Kurt Waldheim.

BMT Genel Sekreteri, uluslararası ilişkilerde kuvvet kullanılmamasına ilişkin dünya çapında bir antlaşmanın imzalanması konulu Sovyet girişiminin de önemini kaydetti.

★

SSCB'de SUÇLAR: BÜTÜN SORUNLAR ÇÖZÜMLENMİŞ MİDİR?

Sovyet toplumu 10 Kasım'da Polis Günü'nü kutladı. Ekim Devrimi'nin 59. yıldönümü öncesinde yapılan törenlerle, Devrimin üçüncü günü kurulan polis örgütünün geleneksel bayramı unutulmamış oldu.

Polis, halk üzerindeki otoritesini, devrimin ilk eserlerinden biri oluşuyla kazanmıştır. Sovyet insanları,

daha 30 yıllarında profesyonel ve örgütlü suçların bütünüyle ortadan kaldırılması sorununda, kendine düşen önemli görevi yerine getirmesinden ötürü polise minnettardır.

Günümüzde dünyanın çeşitli ülkelerinde meydana gelen olaylar, bunun ne kadar zamanlı olduğunu ortaya koymaktadır. Esrar ticareti ile uğraşan uluslararası gangster sendikasının, dağıtılması ile ilgili operasyonlar örneğin. Bu operasyonların yapılabilmesi için, Tayland'dan Kanada'ya 20 ülke polisinin çaba harcaması gerekmişti. Ya bir süre önce, Japonya'da yapılan ve seyri süresince 1.500 gangsterin tutuklandığı genel arama olayı? Bunun için pek çok çaba ve para harcandığından hiç kuşku yok.

Polisin profesyonel ve örgütlü suçlara ayrı ayrı son vermesi, gücünün dışında birşey olurdu şüphesiz. Zaten, sorunların çözümünü de sadece düzen koruyucularının suçlularla mücadelesine bağlamak ta olmaz.

İnsanın insanı sömürüsüne, çeşitli bölgelerde bulunan yurttaşların, devlet, ekonomi ve toplumsal yaşamlarındaki eşitsizliğe, işsizliğe, ulusal düşmanlığa kesin olarak son veren Sovyet toplumunun moral atmosferi, suçlularla başarılı bir şekilde mücadele edilmesine öncelikle yardım etmiştir. Ülkede «çalışmayana ekmek yok!» belgisi ilan edilmişti.

Sonuçta vergi kaçakçılığı, karaborsacılık, soygun yapan pekçok profesyonel suçlu toplumdan gizlenemez olmuşlar; polisin, mahkemelerin, savcılıkların yaylım ateşine tutulmuşlardır.

Ama profesyonel ve örgütlü suçların ortadan kaldırılmasında asıl rolü, yeni tip düzenin korunmasıyla görevli bir örgüt olarak kurulan polis oynamıştır. Örgütün her bölümü, bir taraftan yerel Sovyet'e, diğer taraftan da İçişleri Halk Komiserliği'ne (Bakanlıktan sonra) bağlıdır. Bu şekilde bir örgütlenme, düzenin korunması alanında bir politika birliği ve aynı zamanda yerel koşulların da çok yönlü olarak ele alınmasını sağlamıştır.

Örgütlü ve profesyonel suçların ortadan kaldırılması, sosyal bir olgu olarak suçlular dünyası ile yapılan mücadelede kazanılacak başarıyı önceden tayin etmiştir. Sovyet egemenliğinin 59 yıllık varoluş süresi içinde, suçluluk eğrisi, bazı iniş çıkışlara rağmen sürekli olarak düşmektedir. Öldürme, tecavüz, hırsızlık gibi, özellikle tehlikeli suçlar da bir düşüş kaydedilmiştir.

Bütün bunlar, SSCB'de hiç suç işlenmediği anlamına gelmez kuşkusuz. Bilindiği gibi, sosyalizm halâ görüşler ve alışkanlıklar gibi suçların işlenmesine yardımcı olan geçmişin artıklarını korumaktadır. Ama zaman, bu sosyal kötülükle mücadelenin karakterinde oldukça önemli değişiklikler yapmıştır.

Bugün, SSCB'de suçlularla yapılan mücadelede, başlıca yönelim, bu kişilerin «iyiye yöneltilmesidir». Deneyim, her hastalığın daha sonra onunla mücadele etmektense, önceden uyarı ile daha kolay tedavi edildiğini göstermektedir. Zaten bu, en insancıl yöntemdir.

Polisin uyarı çalışmaları öncelikle, yasaları çiğneyenlere, Sovyet ahlak normlarına aykırı bir yaşam süren kişilere yöneliktir. Çalışmayı istemeyen, karaborsacılıktan, hırsızlıktan, yasalara aykırı yollardan sağladığı gelirlerle yaşayan insanlara da, polis özellikle dikkat etmektedir.

Yasalara aykırı hareket yolunda olan gençler, polisin özel «islahevlerinde» eğitilmektedirler. Öğretim kadrosundaki deneyimli pedagoglar, bu gençlerin eğitilmelerine yardım etmekte, onlara spor, edebiyat, müzik ve plastik sanat zevkini aşılamaktadırlar.

SSCB'de suçlularla sadece polis uğraşmamaktadır; devletin yönetim organları, savcılıklar, mahkemeler ve hatta toplumsal düzenin korunmasını

isteyen iyi - niyetli halk grupları da dahil olmak üzere, tüm kamuoyu tesis ve örgütlerdeki haysiyet divanları da bu konu ile ilgilenmektedirler. Basında, radyoda, TV'de ve sinemada «hak» kavramının empoze edilmesi ile toplum iyi bir yöne yöneltilmekte ve insanlarda suçlara karşı, bunların ortaya çıkarılması konusunda sabırsızlık duygusunun artmasına yardımcı olunmaktadır. (Yevgeniy Smirnov -**APN**)



SBKP MERKEZ KOMİTESİ'NDE SSCB YÜKSEK SOVYET PREZİDYUMU'NDA SSCB BAKANLAR KURULU'NDA

SBKP MK Politbürosu, SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu ve SSCB Bakanlar Kurulu; SBKP MK Genel Sekreteri Yoldaş L. İ. Brejnev başkanlığındaki, Sovyetler Birliği Delegasyonu'nun 25 - 26 Kasım 1976 tarihlerinde, Bükreş'te yapılan Varşova Paktı Devletleri Politik Danışma Komitesi Konferansı'nın çalışmasına ilişkin olarak verdiği bilgileri dinledikten sonra, konferans sonuçlarından duydukları memnuniyeti ifade ediyor ve Sovyet Delegasyonu'nun faaliyetini bütünüyle onaylıyorlar.

Politik Danışma Komitesi'nin Olağan Toplantısı, Varşova Paktı'na üye devletlerin üzerinde anlaşmaya varılmış olan Avrupa'da barış ve güvenliğin güçlendirilmesine, gerginlik yumuşamasının derinleştirilmesine, toplumsal düzenleri farklı devletlerin, barış içinde birlikte yaşama ilkelerinin pekiştirilmesine yönelik politikayı sürdürme kararlılıklarını bir kez daha göstermiş oldu.

Bükreş'te kabul edilen deklarasyon, uluslararası durumun derin bir analizinin yapıldığı, yumuşama uğrundaki savaşımda elde edilen başarıların ve bu yolda ortaya çıkan engellerin gösterildiği, halkların köklü çıkarlarına yanıt veren yeni ve büyük önerilerin ileri sürüldüğü çok önemli bir siyasi belgedir.

SBKP MK politbürosu, SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu ve SSCB Bakanlar Kurulu, deklarasyonun, silahlanma yarışının durdurulması ve silahsızlanmaya geçiş konularında ivedi önlemler alınması gerektiğine ilişkin maddelerin, ilkesel önem taşıdığını belirtiyorlar. Çözümü, insanlığın geleceğini büyük ölçüde ilgilendiren en dirimsel sorunlar söz konusudur.

Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler tarafından silahsızlanma ve uluslararası güvenliğin güçlendirilmesi konularında, Birleşmiş Milletler Teşkilatı'na önerilen ve Berlin'de yapılan Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Konferansı'nda ileri sürülen somut önerileri destekleyen Varşova Paktı Devletleri Politik Danışma Komitesi; Avrupa Genel Konferansı'na katılmış olan tüm devletlerin, birbirlerine karşı nükleer silahı ilk kullanan devlet olmama konusunda bir antlaşma imzalamaları önerisinde bulundu. Bu önerinin gerçekleştirilmesi, kuşkusuz, nükleer savaş tehdidinin zayıflatılmasında bir bütün olarak, uluslararası politik iklimin daha da sağlıklı hale getirilmesinde önemli rol oynayacaktır.

SBKP MK Politbürosu, SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu ve SSCB Bakanlar Kurulu, Avrupa Genel Konferansı'nın girişimcisi olan Varşova Paktı devletlerinin azimle ve sürekli olarak Helsinki'de kabul edilen Nihai Belge'ye uygun olarak hareket edeceklerini ve tüm Avrupa devletleri arasında eşit politik, ekonomik ve kültürel işbirliğinin geliştirilmesi konusunda yeni girişimlerde bulunacaklarını belirtiyorlar

Tarihsel deneyim, sosyalist topluluk ülkelerinin çok - yönlü kardeşçe işbirliğinin, onların, ulusal ve enternasyonal sorunlarının çözümünde, barışın ve halkların güvenliğinin güçlendirilmesi savaşımında kazanılan devrimci başarıların korunmasında önemli bir etken olduğunu göstermiştir. Bu vesile ile, SBKP MK Politbü-

rosu, SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu ve SSCB Bakanlar Kurulu, deklarasyonun, uluslararası sorunlarda etkin işbirliğinin genişletilmesini öngören maddelerin taşıdığı büyük ilkesel önemi belirtiyorlar. Dışişleri Bakanları komitesi ve birleşik sekretaryanın kurulması, politik ilişkilerin derinleştirilmesi, bu arada parlamenterlerin ve toplum temsilcilerinin danışma görüşmelerinde bulunmaları, karşılıklı enformasyonun ve sosyalist, komünist kuruluş konusunda deneyim değiş - tokuşunun genişletilmesi, ikili ve çok - taraflı ekonomik işbirliğinin Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi XXX. toplantı dönemi kararlarının yerine getirilmesi ve bütün programın giderek daha tam şekilde gerçekleştirilmesi yararına geliştirilmesi, kültür alanındaki işbirliğinin güçlendirilmesi, devlet ve toplum örgütleri, emekçi kollektifleri ve yurttaşlar arasındaki temasların teşviki, uluslararası sorunlarda işbirliğinin artırılmasına hizmet edecektir.

SBKP MK Politbürosu, SSCB Yüksek Sovyet ve SSCB Bakanlar Kurulu, deklarasyon'da ifade edilmiş olan Varşova Paktı Devletlerinin tüm sosyalist ülkelerin dayanışmasını güçlendirme kararlılıklarının da ilkesel önem taşıdığını belirtiyor ve uluslararası komünist hareketle ve ulusal kurtuluş hareketiyle, tüm demokrasi, ulusal bağımsızlık ve toplumsal ilerleme güçleriyle işbirliğinin önemini kaydediyorlar.

Politik Danışma Komitesi'nin önemli girişimleri, barış ve uluslararası işbirliği, özgürlük ve halkların bağımsızlığı savaşımı programına uygun düşmektedir. Sovyetler Birliği, kardeş ülkelerle birlikte tarihi önemi olan bu işe, ilerde de büyük katkıda bulunacaktır.

Varşova Paktı Devletleri Politik Danışma Komitesi Olağan Konferansı'nın sonuçları ve Konferans'ın aldığı kararlar, hiç kuşkusuz, Avrupa'da ve tüm dünyada koşulların gelişmesine elverişli etkide bulunacak, uluslararası gerginlik yumuşamasının derinleştirilmesi, «soğuk savaş» artıklarının kesin olarak ortadan kaldırılması, barışın güçlendirilmesi ve uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi savaşımında, yeni bir itici güç olacaktır.



DÜNYA BARIŞI YARARINA

Libya Arap Cumhuriyeti Devrim Komuta Konseyi Başkanı'nın geçtiğimiz günlerdeki, Sovyetler Birliği ziyaretine ilişkin olarak «Pravda»; «Sovyet insanlarının Muammer Kaddafi'nin SSCB'yi ziyaretinin ve bugünlerde yapılacak Sovyet - Libya görüşmelerinin SSCB ve Libya Arap Cumhuriyeti arasındaki dostluk ilişkilerinin ve verimli işbirliğinin, iki ülke halklarının ve dünya barışının yararına daha da güçlendirilmesi işine hizmet edeceği konusunda güvenlerini ifade ettiklerini» yazıyor.

Diğer bir Sovyet gazetesi olan «İzvestiya» ise; bu ziyaretin, «Libya'yla ilişkilerimizde yeni ve çok daha parlak bir sayfa açacağını, ülkelerimiz arasındaki karşılıklı yararlı işbirliğinin gelişmesine yeni bir itici güç kazandıracağını, halklarımızı birleştiren dostluk bağlarını derinleştirip güçlendireceğini» belirtiyor. **(APN)**



SOSYAL DEMOKRASİ NASIL BİR SEÇİM YAPACAK?

Politbüro yedek üyesi ve SBKP MK Sekreteri Boris Ponomarev, «komünistler, sosyalistler ve sosyal- demokratlar arasındaki sürekli ve geniş işbirliğinin, barış ve toplumsal ilerlemenin temininde çözüm unsurlarından biri olabileceğini» yazıyor SBKP MK'nin dergisi, «Kommunis» te yayınlanan «Tarihi Seçim Öncesinde» adlı makalesinde B. Ponomarev, böylesi bir işbirliğinin «uluslararası işçi hareketinin ve diğer demokratik güçle-

rin yeni bir dünya savaşı tehdidine, silahlanma yarışına ve tekellerin baskısına karşı verdikleri savaşımda, politik potansiyeli hızla artırabileceğini» belirtiyor.

Makalede, sosyal - demokrasinin bugün, «emperyalist silahlanma politikasına ve savaşa karşı kesin savaşım tavrını takınmakla, gizli askeri tehlike taşıyıcısı güçler tarafından yeniden kullanılmasına izin verme» arasında bir seçimle karşı karşıya bulunduğu söyleniyor.

Berlin'de yapılan Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Konferansı'nın bir kez daha ortaya koyduğu gibi, komünist partiler, barışın güçlendirilmesi, faşizmin kökünün kazınması, demokrasinin savunulması, devletler arasında karşılıklı yararlı işbirliğinin geliştirilmesi, Asya, Afrika ve Latin Amerika halklarının emperyalizmle savaşımının desteklenmesi gibi tarihi önem taşıyan sorunların çözümünde, komünistlerin ve sosyal - demokratların çabalarını birleştirme konusunda ısrarla çağrıda bulnuyorlar. İş, artık sosyal - demokratlara kalmıştır, demiyor makalede.

Komünistlerin, işçi hareketinin diğer akımlarıyla işbirliğine hazır olması, asla, Marksist - Leninist partilerin kendi ideolojik ilkelerinden vazgeçecekleri şeklinde anlaşılmamalıdır, diyor Boris Ponomarev. Bununla birlikte, sekterliği kınayan komünistler, tüm demokratik güçlerle işbirliğine, güvensizliğin ve emekçilerin barış, demokrasi ve toplum ilerlemesi uğrundaki ortak savaşımını güçleştiren kökleşmiş ön - yargıların ortadan kaldırılmasına taraftardırlar.



VERİMLİ SONUÇLAR

Ekonomik işbirliği konusundaki Sovyet -Türk Hükümetlerarası Karma Komisyonu'nun ilk toplantısı Moskova'da tamamlandı. Görüşmeler sırasında varolan anlaşmaların gerçekleşme seyri ve bundan sonraki döneme ilişkin planlar ele alındı. Taraflar, Hükümetlerarası Karma Komisyona ilişkin tüzüğü onayladılar.

SSCB Bakanlar Kurulu Dış Ekonomik İlişkiler Devlet Komitesi Başkanı Semyon Skaçkov ve Türkiye Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Selahattin Kılıç, iş ilişkilerinin genişletilmesinde yeni olanaklar açacak olan ve SSCB - Türkiye Cumhuriyeti arasındaki ekonomik işbirliğinin geliştirilmesini öngören antlaşmayı prafe ettiler.

Antlaşmanın prafe edilmesinden sonra, bir konuşma yapan S. Skaçkov, görüşmeler sırasında her iki tarafın da yapıcı yaklaşım gösterdiğini ve komisyon çalışmasıyla elde edilmiş olan verimli sonuçları belirtti. S. Skaçkov, toplantıya katılanlara, karşılıklı yararlılık ve hak eşitliği ilkelerinin Sovyet Devleti'nin kurulduğu günden bu yana Sovyet - Türk ekonomik ilişkilerinin ayırt edici özelliği olduğunu hatırlattı. Henüz daha **20 - 30** yıllarında Sovyetler Birliği, bir dizi sanayi tesislerinin yapımında, güney komşusuna yardım etmişti. Son yıllarda, Sovyetler Birliği ve Türkiye'nin ekonomik ilişkileri gelişti. SSCB'nin yardımıyla İskenderun Metalürji Fabrikası, Seydişehir Alimünyum Fabrikası gibi büyük işbirliği tesisleri yapıldı, sınır nehri Arpaçay üzerinde bir baraj setinin ve gölünün yapımına başlandı. S. Skaçkov, şimdiki Hükümetlerarası Karma Komisyonu'nun kuruluşunun, her iki ülkenin hükümetlerinin ekonomik işbirliğini daha da geliştirme isteklerinin parlak bir ifadesi olduğunu belirtti.

Türkiye Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Selahattin Kılıç, yaptığı cevabi konuşmada, karşılıklı yararlı ikili işbirliğinin başlıca aşamaları üzerinde durdu. Sovyet yardımıyla inşa edilen sanayi işletmelerinin, ulusal ekonominin gelişmesi açısından taşıdığı önemi anlattı ve şimdi, antlaşmanın parafe edilmesinden sonra

Türkiye haritası üzerinde böylesi tesislerin sayısının daha da artacağına olan inancını ifade etti.

Protokolün imzalanmasına ve antlaşmanın parafe edilmesine Türkiye Cumhuriyeti'nin SSCB'deki Büyükelçisi Namık Yolga'da katıldı. **(APN)**



DİNMUHAMED KUNAYEV'E VERİLEN ÖDÜL

SBKP MK Politbüro üyesi, Kazakistan Komünist Partisi MK Birincisi Sekreteri Dinmuhamed Kunayev'e, Kremlin'de Lenin Nişanı ve İkinci Altın Sosyalist Ekim Kahramanı «Orak - Çekiç» madalyası verildi. Ödül töreninde, SBKP MK Genel Sekreteri Leonid Brejnev ve diğer Sovyet yöneticileri bulundu.

SBKP MK Politbüro üyesi, SSCB Yüksek Sovyet Prezidyumu Başkanı Nikolay Podgorny, ödülü verirken, yaptığı konuşmada, Kazakistan emekçilerinin, SSCB'nin bu yılki tahıl üretimindeki katkılarını belirtti. Cevaben yaptığı konuşmada Dinmuhamed Kunayev, emeklerinin bu denli yüksek değerlendirilmesinden duyduğu derin şükranı ifade etti ve Kazakistan'ın güçlü ekonomisinin, bilim ve kültürünün gelişiminin Sovyet halkının, tıpkı diğer başarıları gibi SBKP ve Sovyet Devleti'nin üstün kişisi, SBKP MK Genel Sekreteri Leonid Brejnev ile ilgili olduğunu belirtti.



KAZAKİSTAN TAHIL EKONOMİSİNİN GELİŞİMİ

Kazakistan Komünist Partisi MK Birinci Sekreteri Dinmuhamed Kunayev, «Pravda» gazetesinde şunları yazıyor: «Parti'nin emri üzerine ülkenin belli başlı tahıl ambarlarından biri olan Kazakistan ham toprakları her yıl güçleniyor, giderek daha güvenceli tahıl veriyor.» Makalede, Cumhuriyet'in çiftçilerinin görkemli emek zaferi kutlanıyor. Bir milyar yüz altmış beş milyon pudluk tahıl stoklandı. Devlete tahıl satışı devam ediyor.

«Cumhuriyetin Parti örgütü bu başarıyı, sadece tarımın daha da geliştirilmesi programının bir bölümü olarak değerlendiriyor, diye devam ediyor Kunayev. Özellikle tahıl üretiminde bir milyar pud, hareket noktası olmalı ve bu noktadan daha ileriye gitmeliyiz.»

Edindiğimiz deneyim, SBKP'nin toprak politikasının sürekli olarak hayata geçirilmesinin, tarımın çok gelişmiş bir ekonomi sektörü haline gelmesini sağlayacağı konusunu sağlam bir şekilde kanıtlıyor.»



KIBRIS KRİZİNİN GİDERİLMESİ İÇİN

«Pravda», «NATO'nun kışkırttığı ve halen giderilmemiş olan Kıbrıs krizinin Akdeniz bölgesindeki barış ve güvenliği tehdit ettiğine» işaret ediyor.

Kıbrıs'taki durum, bu sorunun gerçekten eşit - hakçı bir şekilde çözümlenmesi ve Doğu - Akdeniz'deki bu savaş merkezinin ortadan kaldırılması ile ilgili olan herkesi kaygılandırıyor.

İlerici güçlerin temsilcileri, «BM kararlarının derhal uygulanmasının, BM'nin himayesinde Kıbrıs konusunda uluslararası temsili bir konferansın yapılmasına ilişkin olarak, SSCB tarafından yapılan çağrı önerisinin gerçekleştirilmesinin zorunlu olduğunu belirtiyorlar.»

«Pravda», «gerek Yunan ve gerekse Türk asıllı Kıbrıslıların köklü çıkarlarının Akdeniz halklarının barış ve güvenliğinin korunması sorununun, krizin en kısa zamanda giderilmesini, Kıbrıs'ta hak ve huzurun yeniden sağlanmasını talep ettiğini» belirtiyor.



KARŞILIKLI YARAR TEMELİNE DAYANARAK

Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (EYK) ve Irak arasındaki çok - yönlü karşılıklı yararlı işbirliğinin gelişme perspektifleri, Moskova'da başlayan EYK ve Irak Cumhuriyeti Ortak Komisyonu'nun ilk toplantısında ele alındı. Bu toplantıda konuşan Irak Dış Ticaret Bakanı Hikmat İbrahim, «sosyalist ülkelerin ve öncelikle Sovyetler Birliği'nin yardımı olmaksızın, ülkesinin ulusal ekonominin geliştirilmesindeki başarıları elde edemeyeceğini» belirtti. **(APN)**



İLİŞKİLER OLUMLU BİR DOĞRULTUDA GELİŞİYOR

SSCB Yüksek Sovyeti Prezidyumu Başkanı Nikolay Podgorny, Venezuela Devlet Başkanı Perez'in Sovyetler Birliği'ne ziyaretini «Sovyet - Venezuela ilişkilerinde atılmış yeni ve önemli bir adım olarak» niteledi. Venezuela Devlet Başkanı onuruna Kremlin'de verilen öğle yemeğinde konuşan Podgorny, ilişkilerin olumlu bir doğrultuda geliştiğini belirtti. İdeoloji, sosyo - politik düzen farklılıklarına rağmen SSCB ve Venezuela'nın birçok güncel uluslararası sorunun çözümüne yaklaşım tarzlarının aynı olduğuna işaret etti.

Devlet Başkanı Perez, öğle yemeğinde Latin Amerika ülkelerinin SSCB'nin değerli bilgilerine çok önem verdiklerini açıkladı. «Sovyetler Birliği'nin deneyimi, Venezuela'nın bağımsız gelişiminin güçlendirilmesi için paha biçilmez bir kaynaktır» dedi. Devlet Başkanı «yeni görüşmelerin Venezuela ve SSCB arasındaki ilişkilerin her yönde gelişimine hizmet edeceğine olan inancını» ifade etti.



SOVYETLER BİRLİĞİ'NDEN HABERLER

Geniş Ufuklar

Bu beş yıllık dönemin sona eren birinci yılında, Rusya Federasyonu'nda 94 milyon ton çelik, 62 milyon ton pik, 825 milyar kw/saatten fazla elektrik enerjisi üretilmiş olacak. 1980 yılında burada 554 milyon ton petrol, 436.5 milyon ton kömür çıkarılması tasarlanıyor. Bu yıllar için'de, Cumhuriyette toplam alanı 31 milyon metrekare olan yeni konutlar yapılacak.

SSCB bünyesindeki en büyük Cumhuriyet (nüfusu 135 milyon) olan Rusya Federasyonu'nun geniş ufuklarını karakterize eden bu rakamlar, Cumhuriyet'in beş yıllık planında bulunuyor. Bu plan, Kasım ayında Kremlin'de başlayan RSFSC Yüksek Sovyeti'n toplantısında incelendi.

Onuncu beş yıllık dönemindeki ekonomi ve kültürün gelişimi ile ilgili sorunlar da gene aynı şekilde Ukrayna, Kazakistan, Litvanya ve diğer Sovyet Cumhuriyetlerinin yüksek yasama organlarının incelenmesine sunuldu.

Gazle Yeniden Kuruluyor

Bir süre önce şiddetli depremle sarsılan, Sovyet petrolcülerinin köyü Gazle'de sadece üç yapı kalmıştı. «Komsomolskaya Pravda» gazetesinin bildirdiğine göre, Sovyet Özbekistanı'nda (Orta Asya) bulunan 13 bin köy sakini, harabelerin yerinde kurulan konforlu evlere yerleştiriliyorlar. Kısa bir zaman içinde, Gazle'de yeni klüpler, okullar, müzik okulları, sosyal kuruluşlar, mağazalar yapıldı. 9 derece şiddetine kadar olan depremlere dayanıklı yapıların kurulmasına devam ediliyor.

Gazete, SSCB bünyesine giren bütün Cumhuriyetlerin, Gazle'nin yeniden kurulması için yapılan çalışmalara katıldıkları belirtiliyor.

Aeroflot: Günde 4.000 Yolcu

Sovyet sivil havayollarına ait uçaklar, hergün 4.000'den fazla yolcu taşıyor. SSCB Sivil Havacılık Bakanlığı yetkilileri, TASS muhabirine, bu beş yılda (1976 - 80) 560 milyon kişinin, yani Sovyetler Birliği'nin toplam

nüfusundan iki kat fazla miktarda insanın, hava ulaşım hizmetlerinden yararlanacağını bildirdiler.

Şimdi ülkenin havayollarında, yeni kuşak reaktif uçaklar, ekonomik ve hızları çok fazla olan İL-62 ve TU-154 uçakları bulunuyor. Toplam yolcu hacminin yaklaşık olarak yarısı, bu uçakların payına düşüyor. Son derece kalabalık olan hatlarda, pek yakında 350 yolcu taşıyabilen İL-86 hava otobüsleri çalışmaya başlayacak.

SBKP'nin Haklı İkmali

Sovyetler Birliği Komünist Partisi, şimdi 15.9 milyon kişiyi saflarında birleştiriyor. Son 30 yıl içinde, SBKP üyelerinin sayısı hemen hemen üç kat arttı. Sadece dokuzuncu beş yıllık plan dönemi yıllarında (1971 - 75) Parti'ye 2.6 milyon kişi girdi. Bunların yaklaşık % 80'ni işçiler, kolhozcular ve maddi üretim alanında çalışan diğer işçiler oluşturuyor. SBKP'ye kabul edilenlerin büyük çoğunluğu —2/3'ten fazlası— Komsomol üyesidir. Bu haber, «Kommunist» dergisinin son sayısında yayınlanan «Leninci Parti'ye Haklı İkmal» adlı makalede yer alıyor.

«Gençlerin SBKP'ye artan akımı açıkça gösteriyor ki, Parti'nin dirimsel güçleri tükenmezdir, genç kuşağımız, komünizm ideallerine derin şekilde bağlıdır. Parti'nin yeni üyeler kazanması, ülke nüfusunun çok milliyetli bileşimini yansıtıyor ve bu da Leninci hak - eşitliği, halkların birliği ve dostluğu politikasının sarsılmaz şekilde gerçektirildiğini inandırıcı şekilde ifade ediyor.»

Sosyalizm ve Demokrasi Ayrılmaz

«Agitator» dergisi Kasım ayı sayısında, Lenin'in yurttaşlarının, devlet ve toplum işlerinin yönetimine genel olarak çekilmesine ilişkin emrinin, SSCB'de sürekli olarak yerine getirildiğini yazıyor. Bu sorun, öncelikle, sayıları 50 binden fazla olan emekçi milletvekilleri Sovyetlerinin rolünün arttırılması yoluyla halllediliyor. Bu, Sovyetler halkının yetkili temsil organlarıdır. Sovyetlere 2.2 milyondan fazla milletvekili seçildi. Sayıları son onbeş yılda 6 milyon kişi daha artan 31 milyon gönüllü yardımcı - aktivist de bütün düzeylerde onlara yardım ediyor.

Bu rakkamlar, Sovyet Devleti'nin gerçekten halkçı niteliğini yansıtmaktadır, diyor dergi.



EVRENSEL BARIŞIN BEKÇİLERİ

SSCB Roket Birlikleri Başkomutanı General Vladimir Toolubko: «Sovyet roket birliklerinin savaş hazırlıkları, herhangi bir durumda, herhangi bir dakikada Sovyet yurdunun savunulmasındaki savaş görevini yerine getirmesini sağlayabilecek olan bir silahlanma, teknik ve yönetim sistemi, savaş - eğitimi, moral - politika ve kişinin psikolojik bünyesini sağlamlaştırma şeklinde karakterize edilebilir» dedi. Vladimir Tolubko, bugün SSCB'de kutlanmakta olan Roket Birlik ve Topçuları günü dolayısıyla «Pravda» muhabirine bir demeç verdi.

Vladimir Tolubko, «savaş hazırlığının emperyalistlerin saldırgan isteklerine karşı konulmasında, bir temel etken olduğunu ve roketli nükleer silahların hiçbir yerde ve hiç kimse tarafından kullanılmamasına hizmet ettiğini» belirtti. Daha sonra «teknik ne kadar güçlü olursa olsun, savaşın çıkmasında başlıca rolün insana ait olduğunu» söyledi.

Sovyet roketçi ve topçuları, savaş sorununun ustası yüce ruhlu, cesur ve disiplinli kişilerdir.



SSCB - KÜBA : DOSTLUK İLİŞKİLERİ

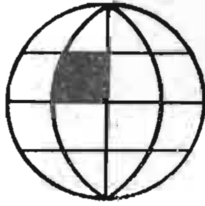
Leonid Brejnev ve Raul Castro arasındaki görüşme sırasında, Sovyet - Küba işbirliğinin daha da güçlendirilmesi ve geliştirilmesi sorunları, 25. SBKP Kongresi ve Küba Komünist

Partisi I. Kongresi kararlarının ışığında ele alındı. Resmi açıklamada, görüşmenin «son derece içten ve dostça bir ortamda» yapıldığı belirtiliyor. Görüşme sırasında, uluslararası alandaki sorunların durumuna ilişkin fikir değiş - tokuşunda bulunuldu. SBKP MK Genel Sekreteri, Küba Cumhuriyeti Devlet Konseyi ve Bakanlar Kurulu Birinci Başkan Yardımcısı Raul Castro'yu kabul etti. Raul Castro, kendisine Fidel Castro'nun bir mesajını sundu. Bu mesajda, 70. doğum yıldönümü nedeniyle Leonid Brejnev kutlanıyor ve O'nun «yaşamını SSCB halklarının ve tüm insanlığın soylu ve haklı sorununa adadığı» belirtiliyor. Mesajda, «gelecek nesil, sizin insanlık tarihinin en güç ve karmaşık dönemlerinden birinde, barış içinde yapmış olduğunuz olağanüstü katkıyı kabul edecekler ve size minnettar kalacaklar» deniyor.

Raul Castro, aynı gün Kremlin'de Leonid Brejnev'e «Play - Hiro» nişanını verdi. SBKP MK Genel Sekreteri; uluslararası faşizmin bozguna uğratıldığı Büyük Anayurt Savaşı'na aktif şekilde katılımı, sosyalizmin kuruluşundaki yaratıcı faaliyeti, seçkin kişisel nitelikleri ve O'nun adını gerçekten kahraman bir komünist - savaşçı sembolü haline getiren fedakarlığı, emperyalizme ve diğer baskı ve sömürü biçimlerine karşı savaş bayrağını yükseltmesine neden olan Marksizm - Leninizm ilkelerine olağanüstü bağlılığı ve tüm insanlığın refahı ve mutluluğu için barış, ilerleme ve sosyalizm davasına yaptığı paha biçilmez katkı nedeniyle, Küba Cumhuriyeti'nin bu yüksek ödülüne layık görüldü.

Raul Castro , Yoldaş Brejnev, bu nişanla ödüllendirilmeyi sizden daha çok hiç kimse hak etmedi, dedi. Sovyetler Birliği'nin dostları, dünyanın dört köşesindeki komünistler, hatta bizim ideallerimizi paylaşmayanlar da dahil milyonlarca kadın ve erkek, SSCB'nin çağdaş yaşamdaki rolünü, O'nun halkların korunmasındaki politikasının ve ilkesel tutumunun çözümleyici önemini anlıyor ve takdir ediyorlar, ülkelerinin ulusal bağımsızlığı ve demokratik gelişimi uğrunda savaşım veren herkes, sizde, Yoldaş Brejnev, Lenin'in Partisi'nin size en yüksek yönetici mevkide bulunma şerefini layık görmesine neden olan hizmetlerle dolu tarihsel kişiliği görüyorlar. Dostluğunuzu ve ülkemizin kaderine gösterdiğiniz özeni şükranla değerlendirmek için Küba halkının elinde pekçok nedenler vardır.

Leonid Brejnev, yaptığı cevabi konuşmada şunları söyledi: «Küba Cumhuriyeti'nin bu şerefli ödülünü alırken, bu ödülden herşeyden önce devrimci dayanışma bağlarımızın, Partilerimizi ve halklarımızı birleştiren temiz dostluğun ifadesini görüyorum. Küba, ülkemizde özgürlük, bağımsızlık ve emekçilerin hakları savaşımında büyük bir kahramanlık sembolü, batı yarı - küre üzerinde dalgalanan yeni sosyalist yaşam bayrağı olarak seviliyor ve derin saygı görüyor. Küba'nın durumu şimdi her zamankinden daha sağlamdır. Küba, dünyada hak ettiği otoriteyi kazanıyor. Geçen yıl, Küba'nın yaşamında büyük önemi olan olaylarla doluydu. Küba'daki genç devletin, bir yandan Kübalı yurtseverlerin nesiller boyunca demokrasi ve ilerleme uğrunda verdikleri savaşımın zengin deneyimini toplamış olması, öte yandan kardeş sosyalist ülkeler tarafından edinilen devlet kuruluşu deneyimini yansıtması çok önemli bir konudur. Küba'nın özgürlük ve sosyalizm savaşımında Sovyet insanları her zamanki gibi Kübalı kardeşleriyle bir saftadır. Bugün çeşitli alanlardaki işbirliğimiz, çok geniş boyutlara ulaştı. Bundan ülkelerimiz de, barış ve halkların özgürlüğü sorunu da kazançlıdır.» **(APN)**



(Baştarafı 3. sayfada)

Ve yine 1976, yeninin, ilerinin, doğmakta ve gelişmekte olanın simgesinin işçi sınıfı ve işçi sınıfının başını çektiği, toplumun tüm meta üreticisi kent ve kır emekçi kitleleri objektif ve tarihsel konumları nedeniyle demokrasiden ve ilerlemeden yana olan tüm toplumsal tabakalar olarak anlaşılmaya başlandığı bir önemli yıl olarak tarihimizde yer almıştır.

Bu açıdan bakıldığında, 1976 yılında, toplumumuzda oluşan - gerçekleşen en önemli süreç ve olguların genel ve belirleyici olanlarını şöyle belirtebiliriz :

— Türkiye işçi sınıfının yarım yüzyılı aşkın bir süredir gizlilik koşullarına zorlanmış olan siyasal örgütüne, Türkiye Komünist Partisi'ne legal çalışma olanaklarının tanınması için duyulan temel demokratik istemin, en geniş kitlelerin ağzından dile gelir olması;

— Türkiye işçi sınıfının örgütlü siyasal ve ekonomik savaşımı sonucu; işçi sınıfının birliği yolunda önemli adımlar olan 1 Mayıs, 16 Eylül gibi, tarihimize en yaygın işçi hareketleri olarak geçen yığınsal eylemlerin başarıyla gerçekleşmesi;

— İşçi sınıfımızın tek sınıf ve kitle sendikal örgütü olan DİSK'in, işçi kitlesinin büyüyen özlemi haline gelmesi ve ulusal ve uluslararası düzeyde saygınlık kazanması;

DİSK'in büyüyen gücü ve işçi sınıfının birliği yolundaki özlemlerin, Türk - İş'i derinliğine etkileyerek, bu konfederasyonun bünyesinde önemli oluşumlara yol açması;

— Devrim ve karşı - devrim güçlerinin karşılıklı çatışması ortamının, bağımsızlık, barış, demokrasi ve toplumsal ilerleme cephesinde toparlanması gereken sınıf ve tabakaların siyasal ve demokratik kitle - meslek örgütlerini daha net bir saf tutuşa zorlaması; ve bunun sonucu olarak, tüm ulusal demokratik güçlerin eylem birliği sorununun daha önce hiç görülmemiş boyutlarda gündeme gelişi;

— İşçi sınıfı hareketine musallat olmak isteyen, uluslararası sağ ve sol sapık akımların ülkemizdeki temsilcilerinin, işçi sınıfının örgütlü siyasal ve ekonomik eylemi sonucu, eylem alanlarının daralması ve bu sapık akımların, kitleler önünde maskelerinin düşmesi;

— Gerici - faşist ve emperyalizm iş - birlikçisi güçlerin, faşist MC eliyle, faşizmi iktidara getirme eylemleri; ve bu güçlerin, gerek ulusal, gerekse uluslararası planda bunaltıcı çıkmaza girişi.

Belirleyici olarak saptadığımız bu noktaların herbiri ayrı ay-

rı araştırılmaya değer konular. Bu burada, bunları en tayin edici yönleriyle, kısaca açmaya çalışacağız.

Bilindiği gibi, Avrupa Komünist ve İşçi Partileri'nin Berlin'deki toplantısında, ülkemizi yakından ilgilendiren şu karar alınmıştı: «Konferans'a katılanlar, Türkiye Komünist Partisi'ne yasallık sağlanmasını kesinlikle isterler...» (**Komünist ve İşçi Partileri 4 Toplantısı,** Ürün Yayınları, s. 238). Kanımızca bu istem, ülkemiz koşullarında, kitleler için giderek daha da olgunlaşan en temel bir demokratik talep olan, Türkiye Komünist Partisi'ne konan yasağın kaldırılması talebi ile tamı tamına uyum içindedir.

Çünkü, gerek uluslararası detant koşullarının kaçınılmaz olarak zorladığı genel dünyasal demokratikleşme perspektiflerinin derinleşmesi eğilimi ve gerekse de hem bu koşullardan etkilenen ve hem de kendi iç toplumsal gelişim düzeyiyle, geri - çevrilemez bir demokratikleşme perspektifini zorlayan Türkiye'nin geniş halk kitleleri, ortak bir noktada birleşmektedirler. Diğer yandan, giderek güçlenen ve sınıf savaşımında devrimci güçlerin başını çektiğini eylemleriyle kanıtlayan işçi sınıfımızın yükselen sesi ve toplumdaki gerçek ağırlığı da, bu istemi daha da güncel ve ivedi kılmaktadır. Çünkü, toplumsal gelişimin temel yasası, her siyasal örgütün toplumda oluşan belli sosyal sınıf ve tabakaların çıkarlarının, özlemlerinin bir ifadesi olduğunu belirler. Ve yine bu yasaya uygun olarak, toplumda hem somut olarak varolan ve hem de toplumu yenileştirici, ilerletici süreçlerin öncüsü olduğu her geçen günle birlikte daha da somutlaşan bir sınıfın siyasal ifadesinin, salt hukuksal ve yönetimsel önlemlerle yasa - dışı tutulamıyacağı, bu çürük ve sahte engelleri her geçen gün biraz daha kırmaktadır.

1976 yılında, ülkemiz bazı kitlesel eylemlere büyük boyutlarda «ilk kez» tanık oldu. İşçi sınıfımızın örgütlü siyasal ve ekonomik savaşımının güçlenmesi ve yaygınlaşması sürecinde, elli dört yıldır, «bahar bayramı» olarak «kutlanan», Dünya İşçilerinin Birlik, Dayanışma ve Eylem Günü - 1 Mayıs, geçtiğimiz yıl ilk kez yığınsal olarak ve özüne uygun biçimde kutlandı. 1 Mayıs 1976' da, yüzbinlerce işçi, genç, aydın Taksim alanını doldurdu. Dünya Barış Günü, yine ilk kez geçtiğimiz yıl, yığınsal biçimde kutlandı. Türkiyeli barışseverler, dünya barışçı güçlerinin safında, geleneğine yaraşır bir biçimde, sesini duyurdu. Bazı «sol» bezirganların, bu günü istismara yeltenişlerini, barış-severler boşa çıkardılar ve binlerce kişinin, en büyük Türkiyeli barış-sever Nazım Hikmet'e «selam» gönderdikleri «Dünya Barış Günü», Türkiye'de de kutlandı. İşçi sınıfımız tarihinin ilk **yaygın** siyasal direnişini gerçekleştirdi. 16 Eylül diye anılacak olan direnişiyle işçi sınıfı, **DGM'ye Hayır!** dedi. Ve işçiler, direnişlerinin ilk basamağında, kendi ağızlarında sloganlaştığı şekliyle, «DGM'yi ezdiler»; faşizme karşı halen süren direnişlerinde savaşımın ilk perdesini utkuyla kapattılar.

Tüm bu eylemlerde işçi sınıfının devrimci savaşımında tek sendikal örgütü olan DİSK, üstüne düşen demokratik görevini saygıyla anılacak başarılarla yerine getirdi. Sağdan ve «sol» dan gelen her türlü çomak sokmalara karşın, DİSK, tüm bu demok-

ratik eylemlerden güçlenerek çıktı. Bazılarının savladıklarının tersine, tabanıyla daha da bir bütünleşmiş olarak, DİSK, faşist tırmanışa karşı demokratik görevlerinde ve patronların saldırganlıklarına karşı sınıf görevlerinde, daha da güçlü ve bilinçli olarak dimdik durmaktadır. Özellikle 5. Kongresinden sonra gözle görülür bir gelişim sürecine giren DİSK, bir yıllık bir süre içinde, gerçekten de toplumsal tarihimizin her zaman en şerefli ve en saygıdeğer köşetaşlarını oluşturacak olan son derece önemli çalışmalarıyla, diğer demokratik - kitle örgütlerine örnek olmuştur. Gençlerin, öğretmenlerin, memurların toplantılarında, binlerce kişinin «Yaşasın DİSK» diye seslenişi, bunun en açık belirtisidir.

DİSK'in tutarlı çalışmaları karşısında, sadece burjuvası duraksamamış, fakat aynı zamanda Türk - İş'in Tunç - Şide gangster çetesi de bozguna uğramıştır. Bu bozgunu; Türk - İş'ten kopup DİSK'e katılan sendikaların çoğalması, ve bizzat Türk - İş içinde radikal bir muhalefet hareketinin güçlenmesi belirlemektedir. Büyük burjuvazinin işçi sınıfı içindeki ajanları olarak görev yapan ve CİA tarafından beslenen Türk - İş'in sapsarı yöneticileri, DİSK'in örnekliliğinin çekiciliği karşısında, içine düştükleri sallantı ve yalpalama ortamında her geçen gün daha da batağa saplanmaktadırlar. 1976 yılı açıkça göstermiştir ki; işçi sınıfının sendikal birliğine engel olan, işçi sınıfının bilinçlenmesi yolunun önüne çıkan, tekelci burjuvazi ve faşist güçlerle işbirliği yapan sendikacılık, tam bir iflasın eşiğindedir.

1976 yılında devrim ve karşı - devrim güçlerinin karşılıklı çatışması ortamı, tüm demokratik, yurtsever ulusal güçlerin, işçi sınıfının somut önderliğinde eylem birliği oluşturmaları yönünde belirtilerin oluşmasına etkidi. İşçi sınıfı ile diğer ilerici sınıf ve katmanların kitle örgütleri arasındaki diyalog sorunu, demokrasi savaşımının bir zaafı olarak öteden beri vardı. Bu sorunun çözümü, 1977'ye aktarılan önemli görevlerden biri olmakta. Bunu böyle saptamakla birlikte, bu konuda geçtiğimiz yılda oluşan olumlu süreçleri yadsımış olmuyoruz. Örneğin, ilerici yurtsever gençliğin biricik örgütü olan **İlerici Gençler Derneği**'nin, işçi - gençlik dayanışmasını gerçekleştirme yönündeki olumlu girişimlerini; **İlerici Kadınlar Derneği**'nin, TÖB-DER'in TÜS-DER'in, TÜTED'in çeşitli meslek odalarını, Baroların ve pekçok ilerici örgütün demokrasi ve ilerleme savaşımında giderek daha tutarlı yer alışları, yukarıda sözünü ettiğimiz 1977'ye aktarılan sorunun aktif hanesinde yeralmaktadır. Demokratik kitle örgütleri daha bir «kitle örgütü» niteliğini buldukça, toplumun en geniş katmanlarının örgütleri yanlış akımlardan temizlenecektir.

1976 yılının keskin sınıf savaşımı ortamı, ilerici hareketin en yığınsal ve parlamentodaki en güçlü seçeneği olan CHP açısından da oldukça önemli bir yıl olmuştur. Geçtiğimiz yıl, CHP'nin oy potansiyelini artırmıştır. Gelişen ve güçlenen demokrasi savaşımı, ilerici güçler arasında önemli yeri olan bu Parti'ye, daha ileri sorumluluklar yüklemektedir. Özellikle faşist tırmanışa karşı savaşımda, CHP en ufak kararsızlıktan ve çekingenlikten kaçınmak, faşizmin kendisi için de bir tehlike olduğunu akıldan çı-

karmayarak daha net bir tavır almak zorundadır. Son kongresinde, Sosyalist Enternasyonal'e girme kararı alarak, Türkiye'de işçi sınıfı dışındaki bir parti, ilk defa örgütsel olarak, uluslararası ilişkiler kurma yoluna girmiştir. CHP'deki bu gelişmeler, halkın hoşnutsuzluğunun artması, ama daha da önemlisi, dünyada ve ülkemizde işçi sınıfının örgütlü siyasal ve ekonomik savaşımının güçlenmesinin bir sonucudur. Geçtiğimiz yıl, sağ ve «sol» sapma akımlarının, «sosyalizm» adına, CHP'ye zararlı yaklaşımlarını yaşadık. Hatta, CHP'ye ilericilik niteliğini «yakıştırmayanlar» bile, yayınlarında gece - gündüz CHP'yle uğraştılar; kendi işleri yokmuş gibi! Bu sapık akımlar, demokrasi savaşımında bağlaşıklık sorununu, bağlaşık siyasi parti içinde fraksiyon beslemek olarak anlıyorlar. Neredeyse, varlıklarını, CHP'nin bölünmesine, bağlamış gibiler. Gerçek işçi sınıfı sosyalistleri, böyle şeylerle uğraşmaz, uğraşmıyor. Marksist - Leninistler, bağlaşıklarının ilerici yönlerinin, kendi hareketlerinin güçlenmesi ve tutarlı olmasıyla doğru orantılı olduğunu bilirler. Bu nedenle Marksist - Leninistlerin, bağlaşıklarının yöneliş ve eğilimlerine yaklaşımlarının, bu siyasal hareketin şu yada bu «radikal» fraksiyonunu desteklemekten çok, bu siyasal hareketin tümünün «radikalleşmesini» cesaretlendirmek yönünde olması gerekir. Özellikle de anti - faşist savaşımın olanca güncelliği ile gündemde olduğu günümüzde, anti - faşist güçlerin bölünmesinin değil, fakat birleşmesinin daha gerekli ve önemli olduğu düşünülürse, bu tutum daha da açıklık kazanır.

1976 yılının, demokrasi ve ilerleme savaşımı açısından bir önemli yönü de, bu savaşıma uzun zaman musallat olmaya çalışan ters - bozguncu akımların, işçi sınıfımızın örgütlü siyasal ve ekonomik hareketinin etkisiyle, eylem alanlarının ve kitle tabanlarının daraltılması olmuştur. Bunlardan, özellikle her türden goşist akımın işçi hareketinden püskürtülmesi, gerici - faşist güçlerin bunları provokasyonlarına alet etmelerine engel değildir. Gerçekten de, geçtiğimiz yıl, bu anarşist - troçkist - maocu goşistlerin provokasyonlarının ibret verici örnekleriyle doludur. İlerisi için umut verici olan ise, bu sapıklar, her geçen gün kitlelerce daha iyi tanınmakta; ve ilerici - yurtsever eylemlere karşı provokasyonlarında, her geçen gün kitlelerin nefretini kazanmaktadırlar. Bunların gerici - faşist güçlerce özendirildiklerini söylemek için, artık pek fazla düşünmeye gerek yok. Demokrasi ve İlerleme savaşımına ters düşen bazı «sosyalist» partilerin yöneticileri ise, işlerini - güçlerini bırakıp işçi sınıfının örgütlü siyasal ve ekonomik savaşımına saldırıp, diğer ilerici güçlere yersiz ithamlarda bulunacaklarına; kendi iç - işleriyle uğraşıp, varsa kendi **bağımsız örgütlenmeleriyle** uğraşmalıdırlar. 1976 yılı, ne yazık ki, bu açıdan olumlu örnekler vermemiştir. Bu «sosyalist» baylar, kendilerini başka örgütlerden ayıran, onlara ayrı bir özellik veren «programları» nı uygulama ile uğraşmalıdırlar. İşçi sınıfı hareketinde yer almak isteyen - alan siyasi hareketler, onları birbirinden ayıran programlara, çalışma tarzlarına, örgütlenme biçimlerine sahiptirler. Bu ayrılıkları içlerine **sindirdikleri** ölçüde, demokrasi ve ilerleme savaşımında yapacakları çok şeyler vardır.

En son olarak ta, 1976 yılı, MC adlı gerici - faşist karması ihanet cephesinin, hem ulusal hem de uluslararası planda, bunaltıcı bir çıkmaza girişi ile belirlenmektedir. Faşizmi tek çıkar yol gören bu **ittifak**'ın içine düştüğü ikili bunalımın ekonomik temeli, hiç kuşkusuz ki, ülkedeki çarpık ve enperyalizme bağımlı kapitalist gelişimin kendi yapısal krizinin, genel olarak dünya kapitalizminin yapısal kriziyle de etkilenerek daha da keskinleşmesi olmaktadır. Siyasal planda içine girdiği kriz ise, ülkedeki gelişen devrimci sürecin, bunlara artık istedikleri gibi at oynatma olanağını tanımamasıyla; ve de MC'nin, soğuk - savaş döneminden kalma ilkelliği yürütme çabası ile bir uydu - üyesi bulunduğu emperyalist blok'ta gelişen barış içinde yanyana yaşama'ya yönelişinin çelişmesinden doğan, emperyalizme bağımlılık ilişkilerini sürdürmekte güçlük çekmesi ile belirlenmektedir.

Öte yandan, MC yönetiminin Batı'dan bu yalıtlanması ve ABD tarafından konulan ambargo nedeniyle, son zamanlarda, başta S.S.C.B. olmak üzere sosyalist ülkelerle kurduğu ilişkilerin ise, sağlam ve tutarlı bir temele dayandığına da inanmamak gerekir. Kanımızca MC yönetiminin bu tür ilişkileri, bütünüyle pragmatik ve iki - yüzlü bir girişimler dizisi olmaktadır. Zaten, Lenin'in de sözleriyle, «dış politikayı iç politikanın karşısına çıkarmak, genel olarak politikanın karşısına çıkarmak yanlış olacaktır» (Lenin, **Bütün Eserleri**, c: 33, s: 44.) temel ilkesi, MC yönetimi için de geçerlidir. Bu nedenle de, MC'nin sosyalist ülkelerle kurduğu yada kurmaya çalıştıkları ilişkilerin ilkesel, açık ve dürüst temellere değil; fakat tam aksine, içte en koyu bir anti - komünizm ve faşizm özlemcisi politikasını sürdürmesine ve ilkellikleri nedeniyle soğuk - savaş zihniyetlerini terketmemesine karşın, bu ilişkileri, Avrupa ve ABD'ye karşı bir tür «şantaj» temeli üzerine oturttukları açıktır. Bütün bunlara karşın, MC'nin özel niyeti ne olursa olsun, S.S.C.B. ve diğer sosyalist ülkelerle gelişen ilişkiler, Türkiye halkının yararınadır.

*
* *

En genel ve tayin edici özellikleriyle böyle bir görünüm arzetmekte, 1977'ye devrolan dünya ve ülkemiz. Dünya'da, 1977'ye umutla bakmamızın güvencesi, sosyalist sistem, dünya işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş hareketlerinden oluşan dünya devrimci güçlerinin insanlığın yararına sürdürdükleri ardıcıl savaşımdır. Ülkemizde ise, demokrasiden ve ilerlemeden yana güçlerin, işçi sınıfımızın örgütlü siyasal ve ekonomik savaşımının ışık tutuculuğunda ve önderliğinde gelişen ardıcıl eylem birliğidir, halkımızın güvenli yarınlarının umudu.

1977 yılı, işçi sınıfımıza, emekçi halkımıza, tüm ilerici - yurtseverlere insanca yaşamanın atılımlarını getirsin!

1977 yılı, emekçi halkımızın hakettiği pırıl pırıl aydınlık geleceğin başlangıcı olsun!

1977 yılında, ilerici - yurtseverlerin sokakta kurşunlanmadığı günler yaşansın!

1977 yılı, tüm dünyada, savaş ocaklarının ve sömürünün yokedilmesine doğru daha ileri adımların atıldığı bir yıl olsun!

1977 yılı, tüm dünya ilerici, barışçı, özgürlükçü güçlerinin utkusuyla yaşansın!

1977 yılı, Türkiye Komünist Partisi'ne konan yasağın kaldırılmasında ileri bir adım olsun!

1977 yılı, bir savaşım yılını daha utkuyla geride bırakan, işçi sınıfımızın örgütlü siyasal ve ekonomik hareketine kutlu olsun.

K A L B İ M

Göğsümde 15 yara var!...
Saplandı göğsüme 15 kara saplı bıçak!...
Kalbim yine çarpıyor,
kalbim yine çarpacak!!!

Göğsümde 15 yara var!
Sarıldı 15 yarama
kara kaygan yılanlar gibi karanlık sular!
Karadeniz boğmak istiyor beni,
boğmak istiyor beni
kanlı karanlık sular!!!

Saplandı göğsüme 15 kara saplı bıçak
Kalbim yine çarpıyor,
kalbim yine çarpacak! ..

Göğsümde 15 yara var!
Deldiler göğsümü 15 yerinden,
sandılar ki, vurmaz artık kalbim kederinden.
Kalbim yine çarpıyor,
kalbim yine çarpacak!!!

Yandı 15 yaramdan 15 alev,
kırıldı göğsümde 15 kara saplı bıçak...
Kalbim,
kanlı kızıl bir bayrak gibi çarpıyor,
ç a r - p a - c a k !

NÂZIM HİKMET (1925)